www.nanafghan.com

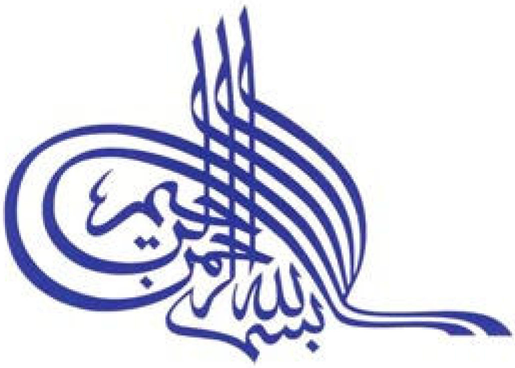

د قرآن کریم اعجاز

مؤلف: هارون یحیی

ژباړن: …حمد …فیز ((…پال

Ketabton.com

۱۳۸۷هجری شمسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیله لرم د پښتو ژباړې په اړوندخپلې نظریې اووړاندیزونه په دې پته راولیږی:
shafiq.haqpal@Gmail.com

دکتاب نوم: د قرآن اعجاز
مؤلف: هارون یحیی
ژباړن: محمدشفیق «حقپال»
طرح او ډیزاین: شهریارکاکړ
کال:۱۳۸۷
یادونه: دغه کتاب له انګریزی څخه ډاکتر فرید آسمند دری ژبې ته ژباړلی چې پښتو ژباړه یی له دری نه شوې.
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

د قرآن اعجاز 1
دقرآن کریم علمی معجزې 2
دکايناتو يانړۍ پيدايښت 2
دکايناتو پراختيا 3
دنړۍ پای اوسترانقباض 4
له تاوده لوګي نه خلقت 5
دځمکې اوآسمانونو جلاکيدل 5
د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه 6
په نړۍ کې مطلق تعادل 6
په نړۍ کې لطيف ميزان 7
دسترې چاودنې چټکتيا 8
دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن 8
دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير 10
النَّجْمُ الثَّاقِبُ 11
مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ 11
دلمر تکلوری 12
دسپوږمۍ مدار 12
دقمری يا سپوږمېزکال محاسبه 14
دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې 14
کروی(ګرده) ځمکه 15
دځمکې دڅرخيدو لوری 15
دځمکې شکل Geoid 15
دځمکې قطرونه اوخلأ 16
دځمکې دچاپيريا ل پوړونهAtmosphere 16
ساتونکی چت 17
ستنيدونکی آسمان 18
دځمکې طبقې يا پوړونه 18
دځمکې دچارچونو کانګې 19
دغرونو دندې 19
دغرونو خوځښتونه 20
دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه 21

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول 21
څيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه 22
د اوسپنې معجزه 23
د پطرولوجوړښت 24
د وخت نسبيت 24
په شپږووړځو کې پيداکيدل 24
دتقدير حقيقت 25
د زوجونو يا جوړو پيدايښت 26
د اتومونو ذرې 26
تياره يا تور سوری 27
نبضانی ستوری 28
د شعری ستوریSirius 28
تياره اوروښنايي 29
پرته له اورنه احتراق يا سوزيدنه 29
د وريځو دروند والی 30
د باران انډول 30
د باران جوړښت 31
باران مړه ځمکه راژوندی کوی 32
د ږلی ، تالندې اوبرېښنا جوړيدل 33
بار(حمل) ورکوونکی بادونه 34
دباد دجوړېدو پړاوونه 34
فوتو سنتيزځه دږول سهار مهال پيلېږی 35
سمندرونه يو له بله سره نه ګډېږی 36
په سمندرونه کې تياره اوکوړنی څپې 36
هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی 36
دالله (ج) په ياد سره زړونه آرام مومی 38
عبادت شفا موندنه چټکوی 39
د دين دنه مراعات له کبله رواني فشار اوخپګان 40
د انسان پيدايښت 42
د منی څاڅکی Semen : 42
له اوبونه د انسان پيدايښت 46
له ختې نه جوړښت 46
د جنينو تنظيم Gene 47
حيض Menstruation 48
د ماشوم د غړو د ودې ترتيب 48
د شېدو جوړښت 48

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مورشېدي يوه معجزه زېږونكی مخلوط 49
د تل تازه خوړو په هكله حقيقتونه: 49
دګوتې د نښې له مخې پېژندنه 50
د انګبينو موچی 51
د انګبينو معجزه 51
كجوره(خرما) اوګټې يې 52
اينځر يوه فوق العاده مېوه 54
كب دخوړو يوه ښه منبع 54
د خوك د غوښې روغتيايی زيانونه 55
زيتون يوروغتيا بخښونكی نبات 55
دزړه اونورو رګونو لپاره يی ګټې : 56
د زړه د رګونو عمليات 57
د خوځښت ، وينځلو اوڅښلو روغتيايی ګټې 57
مكروسكوپيك ژوند 57
د حيواناتو(ژوو) ټولنې 58
له حيات نه تقليد: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل 58
د ملخانو ډلې 59
د مېږيانو د اړيكو سيستم 60
د خوړو دوران 60
په خوب كې د غوړونو فعاليت 61
د خوب په وخت كې د خوځښت اهميت 61
په شپه كې د خوځښت كمښت 62
په لوړو سيموكې د سينې انقباض 62
د قرآن وراندوينې 63
د روم برى 63
د فرعون د بدن ساتنه 64
د مكې فتحه 64
دبنی اسراييلو قوم به ډير كبرجن شي 65
خلايی څېړنې 66
د سپوږمۍ سفر 66
د لېږد رالېږد عصری وسايل 67
د الوتكې ټكنالوژی 68
د تصوير لېږد 68
د بوی لېږد 68
له برېښنا نه ګټه 69
د ارتيزن څاه 69

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکنالوژۍ کې د مېږيانو لښکر 70
اتومي انرژۍ اوانشقاق 71
د قرآن تاريخي اعجاز 72
هامان او د مصر اهرام 73
موسی(ع) او د سمندردوه ځايه کول........ 73
هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګرې ورسره مخامخ شول........ 76
په قرآن کې د فرعون کلمه 77
د نوح(ع) توپان 77
د نوح(ع) د توپان لرغوني نښې........ 78
د ارم ښار 80
د سدوم او ګموره ښارونه 81
د سباخلک او د عرم سېلاو 82
دحجرخلک........ 84
په قرآن کې د رياضي معجزې 84
په قرآن کې دکلمو تکرار 84
د ځمکې د وچې او اوبو انډول 85
په قرآن کې د ابجدشمېرې 86
په قرآن کې د نولس عدد معجزه 87
د ادبياتو له اړخه د قرآن کمالد قرآن د تقليد ناشونتيا........ 91
د قرآن د تقليد ناشونتيا 92
په قرآن کې د قافيو عالي ماهيت........ 92
قرآن د الله (ج)کلام دی 95

د مؤلف په اړوند:

هارون يحيی د عدنان اوختار مستعار نوم دی هغه په کال ۱۹۵۶ز کې دترکېې په پلازمينه انقره کې زېږيدلی دی هغه په انقره کې لومړی د هنرونو پوهنځی اوبيا يې دفلسفې پوهنځۍ لوستی. ده دماترياليستی فلسفې د ردولو په هکله يې ډېر کتابونه ليکلی.
له ۱۹۸۰ کال نه راپه ديخوايی ډېر شمېر کتابونه دسياست ، ساينس اوعقايدو په هکله ليکلی. ده د داروين د پړوايزتکامل د نظريې په رد کې هم مهم کتابونه ليکلی.
د ده مستعارنوم د دووپيغمبرانو له نامه يعنی هارون اويحيی نه اخستل شوی چې د بې عقيدتۍ په وړاندې يې کلکه مبارزه کړې.
دهارون يحی کتابونه دنړۍ په ډېرو ژبو له هغې ډلې نه په عربی ، انګرېزی ، فرانسوی ، پرتګالی ، اردو ، فارسی ، پښتو ، ايتالوی ، جرمنی ، البانوی ، روسی ، يونانی ، ترکی اواندونيزيايی ژباړل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده کارونه په نړۍ کې ستایل شوی اود ډېر شمېر خلکو د ایمان راوړلو لامل ګرځېدلی .
د دې لیکوال دکتابونو شمېر دهمدې کتاب تر لیکلو پورې ۱۲۳ علمی اودینی کتابونو ته رسېدلی.

www.harunyahya.com

سپیڅلی قران تلپاتې معجزه

(د قرآن کریم اعجاز) د هغه علمي درانه او ارزښتناك اثر نوم دی چې ترکي لیکوال هارون یحیی لیکلی او ګران او فاضل ورور محمد شفیق (حقپال) پر پښتو ژباړلی دی.

زموږ پرمحبوب او درانه پیغمبر (ص) را نازل شوی د ستر پالونکی جل جلا له وروستی کتاب (قرآنکریم) په ریښتینې معنا یوه تلپاتې داسې معجزه ده چې د سپیڅلي پیغمبر له رحلت څخه ۱۴ سوه کاله وروسته یې اوس ساینس او تکنالوژي پر حقانیت او ریښتینولی ګواهي ورکوي.

(د قرآن کریم اعجاز) د خدای د سپیڅلي کلام په باب د ساینس او تکنالوژۍ پر همدې ګواهیو بحث کوي. څه ډول ۱۴ سوه کاله پخوا خدای په خپل برحق کلام کې بشریت ته هدایات را استولي او د کایناتو له رازونو یې خبر ورکړی چې اوس یې ساینس ټکي پر ټکي ریښتیا ثابتوي.

قرانکریم د ستر پالونکی رب له لوري بشریت ته د لارښوونې او هدایت وروستی کتاب دی چې تر قیامته به د ټولو زمانو او انسانانو لپاره وي ، آیا تر دې بله لویه معجزه کیدای شي چې قرآن د پرون انسان ته هم د وخت او حالاتو سره سم پیغام درلود او نن چې بشریت فضا تسخیر کړې او ساینس حیرانوونکی پرمختګ کړی دی قرآن بیا هم د تلپاتې او روښانه پیغام په توګه د بشریت هرې پوښتنې ، هرې اندیښنې او هرې ستونزې ته مناسب ، معقول او د فهم وړ ځواب او پیغام لري ؟

په دغه درانه اثر کې به لوستونکي د قرآن کریم پر همدې عظمت په زړه پورې بحث لولي ، د فتنو او مادي ځل بل په دغه دوران کې د داسې درانه او ارزښتناك اثر لیکل او دهغو ژباړه ډېر لوی خدمت او معنوي کار دی ، زه یې لیکوال په تیره درانه ورور (حقپال صیب) ته د ژباړې مبارکي وایم او له ستر پروردګار څخه یې قلم لاتاند ، پیاوړی او په همدغسې ارزښتناکو لیکنو بوخت غواړم ، همدغسې درانه لوستونکي ددې سپیڅلي اثر لوستلو ته را بولم تر څو معنوي فیض ترې واخلي.

په مینه اودرنښت
محمد زبیر شفیقي د 1387 لمریز
د تلې 15 مه- کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتوژباړن څوخبرې

عظیم الشأن قرآن هغه کتاب دی چې په هکله یی خبرې له انسانی فکر اوذهن نه دېرې اوچتې دی خوبیاهم پوهان دخپل ذهن اوفکر په کچه ددې ستر کتاب په هکله ځېنې ویناوې لری اوله دې پراخ سمندرنه څاڅکی رااخلی اوربناپرې اچوی .

قرآن دې ته اړتیا نه لری چې علمی اوساینسی پرمختیاوې یی یی حقانیت ثابت کړې اوبیا دمنلو وړشی ځکه خپله قرآن برحقه کتاب دی اودکایناتو دخالق کلام دی چې مسلمان باید هیڅ شک پرې ونه کړی دا قرآن دی چې علمی تاریخی ... وړاندوینې کوی او هغه رد یا تایید وی .

د قرآن متن ، دقرآن بیان د قرآن ترتیب د قرآن هره سوره هرآیت هریو دمقطعاتو توری اوهر ټکی یی اعجازدی . څوارلس پیړې وړاندی په دې وسعت سره کلام چې دیوه نالوستی پیغمبر له لارې نړۍ ته رسول شوی خپله یوه معجزه ده. دقرآن نه منونکی که قرآن نه منی خو هیڅکله اوپه هېڅ توان سره یی دهغه دیوې خبرې د ردولو توان هم نه لری . دبېلګې په ډول که قرآن ۱۴ پیړۍ مخکې وایی چې (هرنفس دمړینې څښونکی دی بیا تاسو زما لورته راګرځی) .العنکبوت ۵۷.

ددې آیت له نزول نه دادی بیا سوونه کاله تیر شول اودومره پرمختګونه وشول نه چا مرګ له منځه یووړ نه هم داچا ثابته کړای شوه چې دخدای محاسبې ته ورتلل نشته اونه به په راتلونکې علمی پرمختګونه اونه هم پرته له خدایه بل کوم څواک وتوانېږی چې یا مړینه ختمه کړی یاهم څوک دخدای (ج) له محاسبې نه وژغورل شی. قرآن داسې معجزه ده چې هربی ایمانه که یوڅه عقل هم ورسره وی باید ایمان پرې راوړی اوهغه دخپل ژوند لارښود وګرځوی .

د قران د علمی ، ساینسی اوتاریخې اونورو اړخونو دویناوو اواړوندو برخو روښانول زموږ پوهه دقرآن په اړوند لازیاتوی اوددې هراړخیز اوعلمی کتاب عظمت لاهم روښانوی.

د"قرآن اعجاز" دهمدغو لېکنو اوڅېړنو یوه بېلګه ګڼلی شو چې ترکی پوه هارون یحیی لیکلی دی. نوموړی کتاب داکتر فرید آسمند په خپل زیار په درې ژباړلی . کله چې دغه کتاب دژباړن له خوا ماته راکړل شو له لوستلو وروسته ډېرراته په زړه پورې ؤ اوپه خپل ډول کې له نادرو کتابونو نه ګڼل کېږی. سره له دې چې دکتاب دلیکلو له وخته یوڅه موده تیره شوې هارون یحیی صاحب په هغه کې څه زیاتونې هم راوستی چې موږ په دې متن کې هغه ځای نه کړای شوې خو بیایی هم همغه پخوانۍ لیکنی ډېری ګټورې اوپه زړه پورې دی ، نو ځکه مې دغه کتاب له فارسۍ نه پښتوته وژباړلو اونړدې یو کا ل یی په ژباړه اوکمپیوتر کولو بوخت وم . خدای د وکړی چې زما دغه هڅه سره له هغو کمزورتیاوو چې دژباړې په برخه کې یی شته دپښتوژبوویونکو ته ګټوره وی اوله دوی نه ددعا غوښتونکی یم. الله (ج) دې موږ ټول دقرآن عظیم الشأن رېښتینی لارویان وګرځوی.

په درنښت

محمد شفیق "حقپال"

د۱۴۲۹ ق. کال درمضان المبارک د میاشتې ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن اعجاز

سریزه:

څوارلس پیړۍ مخکې الله(ج) قرآن راولیږه ، دغه کتاب انسانی عقل دحق لوری ته سیخوی اوټول بشریت ته تعلیم ورکوی څوچې دسپیڅلې وحې په ارزښتونو پوه شی. دوحې له وخته تر قیامته پوری به دغه کتاب دانسان دلارښونې لپاره دیوې بې ساری وسیلې په توګه پاتې شی.

په دغه کتاب کې الله (ج) فرمایی:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

اونه دی دغه (قرآن) مګرپند لپاره د عالمیانو(القلم ۵2)

له هغه وخته چې قران رالیږل شوی دیوې ساده اوآسانې ژبې اولهجې نه برخمن دی ، اودټولولپاره دپوهیدووړدی. الله (ج) په دې هکله فرمایی:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

آسانه موکړ دغه قرآن لپاره د پند اخستلو ، آیا کوم پندمنونکی شته ؟(القمر ۲۲)

دقرآن دژبې ادبی کمال ، اوپه محتوا کی یی بیساری شیوه اوعالی پوهه ددې ثبوت دی چې دغه دالله کلام دی.

برسیره پردې قرآن په هره کلمه کی داسې معجزې لری چې ثابتوی دا د الله (ج) کلام دی. له هغو څخه ډیر شمېر علمی حقایق دی چې په دې سپیڅلی کتاب کی ځای شوی. په دی کتاب کی چې یوزروڅلورسوه کاله مخکی په محمد (ص) باندې نازل شوی ډیر شمیر معلومات شته چی په یویشتمه میلادی پیړۍ کې کشف شوی دی.

قرآن دعلمی موضوعاتو ترڅنګ ، په اصل کی یو اخلاقی اودمعنوی لارښوونوڅخه ډک کتاب دی. په یوویشتمه پیړۍ کې یواځې یوشمېر علمی معلومات چی قران کې موجود ؤدټکنالوژۍ په مټ کشف شوی دی ، چې دقرآن شریف دنازلیدو په وخت کې خلکوته لانه ؤ څرګند شوی اوهغوی ته دپوهیدو وړنه وو چې داپه خپله ددې ستر کتاب دحقانیت اوداچې دالله (ج) کتاب دی ثبوت ګڼل کیږی .

دقرآن عظیم الشأن دعلمی اعجازدپوهیدلپاره لومړی باید پوه شوچې هغه وخت علم څومره پرمختګ کړی ؤ ، دهغه په پوهیدوسره به موږ ته څرګنده شی چې دغه کتاب څومره خارق العاده او ارزښتناک دی.

په اوومه میلادی پیړۍ کې کله چې قرآنی آیتونه نازلیدل ، دعربو خلک په اوهامواوخرافی خیالونو کی کی غرق ول. دټکنالوژۍ اودطبیعت د پیژندنې په هکله لږه اونیمګړې پوهه ددی لامل ګرځیدلی وه چې اعراب په هغو تحریف شویو نکلونو اوافسانو ، پرته له پوښتنې باوروکړی چې له مخکی نسلونو څخه دوی ته پاتې وې. دبیلګې په ډول هغوی فکر کاوه چې داغرونه دی چې آسمان یی اوچت ساتلی ، اوغرونه هغه ستړې ستنې دی چې آسمان بې لکه دیوه چت غوندې پر ځمکه نیولی دی. په داسې یوه چاپیریال کې قرآن نازل شو ،چې د غفلت اوبې علمی پرځای یی عقیده ، ایمان اوسمی لارښوونې راوړې. دقرآن یو آیت وایی:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

الله (ج) هغه ذات دی چې آسمان یی پرته له ستنو پورته کړی . (الرعد ۲)

دغه آیت هغه نظریه چې ګواکې آسمان دغرونو پرستنو ولاړدی ردکړه. قران له هغو حقیقتونوډک دی چې داسې وخت کې راښکاره شو چې خلکو یی دپوهیدو لپاره کومه وسیله نه درلوده. قران په داسې وخت کې نازل شوی چې خلکو له فزیک ، بیولوژۍ اونجوم څخه هیڅ کره معلومات نه درلودل ، خو دغه کتاب دبیګلې په توګه دعالم د جوړښت اوپیداکیدو ، له جنینی حالت څخه بیا ترزړښته پوری دانسان د پیدایښت اوودې ، دځمکې دماحول جوړښت(Atmosphere) ، اوهغه توازن چې دځمکې په سره زموږ دژوندانه ضامن دی معلومات ښکاره اوبیان کړل.

دځینو دغو بېلګودتفصیل دپوهیدولپاره راځی چې دغه کتاب ولولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن کريم علمی معجزې

دکايناتو يانړۍ پيدايښت

دشلمې پيړۍ ترمنځنيو کلونوپورې په اصطلاح ځينو علمی ټولنو کې داسې انګيرل کيده چې دغه نړۍ لايتنهايی اوبې پايه دتل لپاره موجوده ده اوتل به وجود ولری. ددغې فرضيې پربنسټ داسې ګڼل کيده چې کاينات ثابت Static Universe دی پيل اوپای نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې په پام کې نیولو سره چې نړۍ دثابتو اونه بدلیدونکو موادو ټولګه ده دمادي فلسفې بنسټ کیښودل شو ، چې په پایله کې دخالق له وجود څخه ددغې فلسفې قبلوونکو انکار وکړ.په داسې حال کې چې په را وروسته موده کې ساینس اوټکنالوژۍ دثابتوکایناتوفرضیه ردکړه.

اوس چې موږ په یوویشتمه پیړۍ کې یو اونوې څرکونه زموږ په انتظارکې دی. تراوسه ډیرشمیر تجربې ، څیړنې اومحاسبې دنړۍ دفزیک پوهانو اوڅیړونکو له خوا ترسره شوی اوثابته شوې چې نړۍ یو پیل درلود اوپه لنډه شیبه کې دیوې څواکمنې چاودنې په پایله کې له هیڅ څخه رامینځته شوې. برسیره پردې اوس دماتریالیستانو دنظریې پرخلاف داثابته شوی چې دنیا ثابته اومعینه نه ده.

پرخلاف ددې نړۍ تل دحرکت ، بدلون اوپراختیا په حال کې ده. داحقیقتونه نوی موندل شوی چې دمادی پرستانو دنظریی پرتابوت وروستی میخونه ټکوهی.علمی نړۍ اوس دغه علمی حقیقت منلی دی.

قرآن دکایناتو پیل داسې بیانوی:

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ

(الله) دځمکې اوآسمانونو پیداکونکی دی. (الانعام ۱۰۱).

چې دپوهانو یادې شوی نوې موندنې دقرآن له دغې وینا سره مطابقت لری.

څه ډول چې مخکې وویل شول فزیک پوهان دې پایلې ته رسیدلی چې ټول کاینات له خپلو ټولو مادی اوزمانی ابعادو سره دیوې سترې چاودنې په اثر ډیره موده مخکې مینځته راغلی چې دغه پیښه دسترې چاودنې یاBig Bang په نامه یادیږی چې له هیڅ څخه دکایناتو دپیدایښت دنظریی تاییدوونکی ګڼل کیږی.

څه ډول چې ټول پوهان اوس دې موافقې ته رسیدلی چې دغه چاودنه پنځلس میلیارده کاله مخکې له یوه ټکی نه صادره شوی.

اومخکې له دغې سترې چاودنی څخه دمادې په نوم څشی وجود نه درلود. دنیستی له حالت څخه چې نه مادې نه انرژۍ او ان وخت یا زمان موجود نه ؤ رامنځ ته شول. دغه مسأله چې په دې وروستیو کې څرګنده شوې څوارلس پیړۍ مخکې قران یاده کړې.

دامریکې دخلأ اوالوتنو ادارې یاNASA په کال ۱۹۹۲ کی په خلأ کی دسترې چاودنې پاتې شونې وموندلې. دغه ستر کشف ډیر ښه مدرک دی چې له هیڅ څخه دکایناتو درامنځته کیدوحقیقت روښانوی.

دکایناتو پراختیا

قرآن څوارلس پیړۍ مخکی چې هغه وخت لادساینس اونجوم پوهې لومړنۍ ښه درلوده د کایناتود پراختیا په هکله داسې فرمایلی:

وَٱلسَّمَآءَ بَنَيْنَٰهَا بِأَيْيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

اوآسمان مو په خپل قدرت سره ودراوه اوهغه ته پراخوالی ورکوو(الذاریات ۴۷).

څه ډول چې په دې آیت کې لیدل کیږی د سماء کلمه چې آسمان ژباړل شوی دقرآن په ډیر ځای کې راغلی . سماء په فضا اوپراخو کایناتو باندې دلالت کوی. اوپه دی ځای کی هم همدا مانا لری.

یعنی چې کاینات پراخوالی مومی د(انا لموسعون) کلمه دا مانالری چې (موږچې هغه ته مدام پراخوالی ورکوو). موسعون د وسعه له ریښې څخه اخستل شوې یعنی پراختیا ورکول اودله مانا یعنی ډیر دی. بنا پردې دغه جمله وایی چې: موږ آسمان یاکایناتوته ډیرپراخوالی ورکوو. داهغه پایله ده چې اوسنی پوهان پری پوهیدلی.

دشلمې پیړۍ ترپیله پوهان په دې اند ول چې کاینات ثابت طبیعت لری اوتل موجود دی. په داسی حال کی چې نویوڅیړنو ، شواهدو اومحاسبو دمعاصری ټکنالوژۍ په مټ دا وښوده چې کایناتو پیل درلودلی اوتل به پراخیږی.

دشلمې پیړۍ په پیل کی روسی فزیک پوه الکساندر فریدمن اوبلجیمی ستوری پیژندوکی جورج لمیتر محاسبه وکړه چې کاینات تل دحرکت اوپراخوالی په حال کی دی. دغه خبرونه اومعلومات د۱۹۲۹ کال په لیدنو اوڅیړنو کی تایید شوی. ادوین هوبل امریکایی ستوری پیژندونکی دتلسکوپ له لاری ولیدل چې ستوری اوکهکشانونه تل یوله بل څخه لرې کیدو په حال کی وی. چې دغه لیدنه اوڅیړنه دستوری پیژندنې په پوهه کی ستره پرمختیا وه. هوبل وموندل چې دستوروپه مینځ کی دفاصلی په زیاتیدو سره دهغو روښنایی سره کیږی. څکه چې دنوری فزیک له قانون سره سم هغه نور چې دلیدلو دټکی په لور راځی بنفش رنګ نیسی اوکله چې دلیدو له ټکی څخه فاصله نیسی ډیرسور رنګی کیږی. لنډه داچې دهوبل دمشاهداتو سره سم ستوری اوکهکشانونه هره شیبه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله دلری کیدو په حال کې دی . هغه نړی چې هرڅه په هغه کې یو له بل څخه لری کیږی داسی نړۍ وی چې تل پراخوالی مومی. ددې موضوع دلاروښانتیا لپاره فرض وکړۍ چې نړۍ د پوقانې دسطحې په شان ده ، هرڅومره چې دغه پوقانه ډېره پو شی په همغې کچې یی دسطحې دمخ ټکی یوله بل څخه لرې کیږی. آسمانې کرې هم کله چې یوله بل نه لری کیږې نو نړۍ پراخوالی مومی.
دغه موضوع په نظری توګه دشلمې پیړۍ دوتلی پوه البرت انیشتین له خوا کشف شوه ، خو ددې له امله چې دثابتې نړۍ دنظری پلویان ډیر ول انیشتین په خپلې دغې موندنې ډیر ټینګار ونه کړ ،چې وروسته ده خپله دغه کړنه دخپل ژوندانه یوهستره تیروتنه وبلله.
دغه موضوع قرآن هغه وخت ښودلی وه چې تلسکوپ اواوسنۍ ټکنالوژی لا نه وه ، داځکه چې قرآن دټول عالم دخالق کلام دی.

دنړۍ پای اوسترانقباض

څه ډول مو چې مخکې وویل دنړی خلقت له یوې سترې چاودنې پیل شو ، اوله همغه ټکی نه نړۍ تل مخ پر پراخیدو ده. پوهان وایی کله چې دنړۍ کتله په کافی کچه لویه شی په پای کې به دغه پراخیدنه تمامه شی ، ځکه دثقل قوه به یی په خپل ځان کی داضمحلال سبب شی. عقیده پردی ده چې نړۍ به دیوه ستر انقباض **یا** Big Crunch پر مخ درومی ، چې دابه دژوند انه داوسنۍ څیرې پای وی. اناتا کوش اواندرې لیند دسانفورد پوهنتون فروفیسران داسې لیکی:
نړی به انقباض وکړی اوله مینځه به ولاړه شی ، ټول هغه شیان چې موږ یی وینو یا یی نه شو لیدلی هغه به انقباض وکړی اوله پروتون څخه به دیوه کوچنی ټکی په شان شی ، کټ مټ په دی شان به لکه موږچې په یوه تور سوری کې واوسو. دوی وایی چې موږ پردی پوه شوو چې انرژی به په تدریجی توګه منفی شی اونړی به دبی ثباتی ، انقباض اوپه پای کی دله مینځه تلو سره مخ شی.فزیک پوهان پوهیږی چې تیاره انرژی کولای شی منفی شی اونړی به په یوه لږې راتلونکی کې مضمحله شی. اوس کیدای شی موږ دنړی دژوندانه په پیل کې نه بلکې په منځنیو وختو کې واوسو.
Big Crunch یا دستر انقباض نظریه وایی هغی نړۍ چې پراختیا موندلې په چټکۍ سره به مضمحله شی ترهغو چې خپله ټوله کتله له لاسه ورکړی اوپه یوه واحد ټکی به دلایتناهی کثافت سره واوړی. دغه موضوع په پاک قرآن کې داسې راغلې:

يَوۡمَ نَطۡوِي ٱلسَّمَآءَ كَطَيِّ ٱلسِّجِلِّ لِلۡكُتُبِۚ كَمَا
بَدَأۡنَآ أَوَّلَ خَلۡقٖ نُّعِيدُهُۥۚ وَعۡدًا عَلَيۡنَآۚ إِنَّا كُنَّا فَٰعِلِينَ

هغه ورځ چې آسمانونه دیوه طومار په شکل تاوراتاوکړو اوهغه لومړنی حالت ته به یی راوګرځوو چی لومړی ځل مو پیداکړی وو دغه وعده ده چې سرته به یی ورسوو. (الانبیاء ۱۰۴).

اوپه یو بل آیت کی داسې ویل شوی:دقیامت په ورځ به ځمکه دده په قبضه کی وی اوآسمانونه به تاوراتاو دده په ښی لاس کی وی. (الزمر ۶۷).

وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعٗا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ

دBig Crunch دفرضیی مطابق نړۍ په تدریجی ډول اوپه کراره مضمحله کیږی اوشاته درومی. په پای کی به نړی دیوه لایتناهی کثافت درلودونکی شی اوبی حده به توده اوکوچنی شی. دساینس دغه فرضیه له قرانی توضیحاتو سره مطابقت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له تاوده لوګی نه خلقت

نن پوهان کولای چی له سرو اوکرمو وریځونه دستورو جوړیدل ووینی. دغه راز نړۍ هم له دګازاتو له یوې ګرمې کتلې څخه جوړه شوې چې قران کریم دپوهانو دغه کشف تاییدوی.
اوکله یی چې آسمانونو ته پام وکړ لوګی ؤ. (فصلت ۱۱).
لوګی ته په عربی کی دخان وایی چې په دغه آیت کی سور لوګی عالم ته ویل شوی. دغه مسأله په قرآن کی په یوه کلمه کی تشریح شوی ده ، ځکه چې لوګی دیوې حرارت لرونکی ګاز کتله وی چې یوله بل سره تړلو کوچنیو ذرونه جوړشوی. په دغه ځای کې قرآن دعربی ډیره ښه کلمه دکایناتو دهغه پړاو دجوړیدو لپاره کارولې. باید یادونه وشی چې یواځې په شلمه پیړۍ کې پوهان په دې

ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ

وپوهیدل چې نړۍ له تودوخې لرونکو ګازونوڅخه دلوګی په شکل جوړه شوې. چې دغه معلومات دقرآن له معجزو څخه شمېرل کیږی.

دځمکې اوآسمانونو جلا کیدل

دآسمانونو دجوړیدو په هکله یو بل آیت داسې وایی:

أَوَلَمْ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَنَّ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَـٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا
مِنَ ٱلْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

آیا کافرانو ونه لیدل چې آسمانونه اوځمکه سره تړلی وو ، هغه مو پرانستل اوسره جلاموکړل اوله اوبو نه مو هرڅه راژوندی کړل ، بیا نو ولی ایمان نه راوړی.
(الانبیا ۳۰)

د "رتق" کلمه چې یوله بل سره دګنډلی مانا ورکوی په عربی سیمه یزه ژبه کی دګډ یا مخلوط په مانا هم کاریږی. فتقه چې عربی کلمه ده دیو له بله دشلیدو اودهغو څیزونو تخریب چې یو له بل سره ګنډلی وی اویا هم له ځمکې څخه دځوانکۍ دسروهلو په ماناهم کاریږی.

اوس بیا که دی آیت ته ځیر شو مانا داسی ده چې ځمکه او آسمانونه یو له بل سره تړلی یا ګنډلی وو اوهغوی مو له یو بل نه بیل کړل. په همدغه ترتیب دپوهانو نظرداسې دی چې لومړی ټوله نړۍ یو ټکی وه ، یعنی چې ځمکه آوسمانونه ټول په یوه حال یوپه بل کی نغښتی وو اووروسته دغو ټکو ستره چاودنه وکړه اوټوټی یی یوله بله جلا شوې.

دهغه څه

په قرآن کریم کې ډیر داسې آیتونه شته چې دځمکې آسمانونو اوهغه څه. چې دهغو په مینځ کی دی هغه بیانوی.

لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ ٱلثَّرَىٰ

هرڅه چې په آسمانونو اوځمکه اودهغوی په مینځ کی اودخاورو لاندی موجود دی ټول دهغه ملک دی. (طه ۶).
پوهان وایی چې لومړی دهغه ګرم لوګی کتله مخ په زیاتیدوشوه. وروسته دغه کتله ټوټه ټوټه شوه چې آسمانی آجسام ، ستوری اوسیارې یی جوړې کړې. په بل عبارت ځمکه اوستوری ټول هغه ټوټې دی چې د ګازونو له یو ې واحدې کتلې څخه مینځته راغلی .څینې دغه ټوټې په لمر اوستورو بدل شول اوپه دی ترتیب سره شمسی منظومې اوکهکشانونه مینځته راغلل. دویش په بهیر کې یوشمېر اضافه ذرو چې نوې له دغو جسمونو نه جوړې شوې وې فضایی جوړه کړه. پوهانو دغه اضافی ذرې دستورو اوکهکشانو په مینځ کی ماده یاده کړه. دغه ماده له شپیتو په سلو کې هایدروجن ، اته دیرش په سلوکې هیلیوم اودوه په سلوکې نوروڅېزونونه جوړه شوې. نهه نوی په سلوکې دغه ماده ګاز اویو په سلوکی هغه ګرد دی چې دجامداتو له وړو زرو نه چې قطر یی یو پرزرو تر لس زروملی متره ده جوړشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذرې دومره وړې دی چې د لوګې یا ګازو په څیر لیدل کیږی. خو کله چې په بشپړه توګه ولیدل شی په فضا کی دتولو کهکشانونونه دلویې کتلی استازیتوب کوی. دکهکشانونو په مینځ کی ماده په کال ۱۹۲۰ کې کشف شوه خو موجودیت یې په سلګونو کاله مخکې عظیم الشأن قران بیان کړی.

د داروین د تکامل د نظریی تیروتنه

قرانکریم دموجوداتو آنی خلقت له هیڅ نه په لاندې آیتونو کې روښانوی::
آل عمران 47 ، مریم 35 ، البقره117 ، نحل40 ، یس82 و غافر68:
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
کله چې دیو شی اراده وکړی وایی چی وشه بیا کیږی. (یس ۸۲)

دداروین دفرضیی پربنا ، حیات دپرله پسی پیښو له کبله خود په خوده تکامل موندلی .اود ژوندیو موجوداتوتکامل له ساده شکلونو نه پیچلو شکلونو ته صورت نیولی. اصلی پوښتنه دلته ده چې چې آیا ژوندی موجودات په اتفاقی توګه دیو ساده طبیعی بهیرله لارې مینځ ته راغلی اویا داچې دهغوی وجود دیوه پوه اوباخبره خلقت له لوری شوی ؟

دتکامل نظریه ادعا کوی چې بې سا شیان دډیرو پیښو په پایله کی دیو بل ترڅنګ راټول شوی اوبیا په بل ګام کې دتصادفاتو په پایله کې دطبیعی پیښو تر اغیز لاندې لومړی دحیات یا ژوند اصلی اوبنسټیزې ستنې اوبیا خپله حیات یې مینځته راوړی. په دې ډول زمان یاوخت ، ماده اواتفاقونه دجوړونکی ځواک په توګه پېژندل شوی.
دتصادف اواتفاق لید لوری چې دتکامل یا بشپړیدو په نظریه کی مطرح شوی دعلم اوپوهې له خوا مردود ګڼل شوی . عملی موندنې له دغې ادعا سره په ښکاره تضاد کی دی چې وایی حیا ت دپرله پسی اتفاقاتو په نتیجه کی دطبعی عواملو تر اغیزې لاندی رامینځته شوی. ځکه نن دژوندیو موجوداتو په مینځ کې داسې بیلګې شته چې ډیرپیچلی جوړښت لری ، اوان چې یو حجره لرونکی موجودات هم حیرانوونکی اوپیچلی جوړښت لری چی داتفاق له مفهوم سره په بشپړه توګه تنا قض لری.
هغه خارق العاده جوړښت اوطراحی چې په ژوندویو موجوداتو کې لیدل کیږی ، په ښکاره توګه داجوتوی چې ټول ژوند دیو ستر شعور له لوری چې همغه عالم اوکامل الله (ج) دی خلق شوی.
آیا ژوندی موجودات په احتمالی توګه کیدای شی چی یو له بله مینځته راغلی وی؟ نه هیڅکله هم داسې نه ده. علمی معلومات په تیره بیا فوسیلی موندنې اوپرتلیزه اناتومی په بشپړه توګه ددې خبرې خلاف ده. په حقیقت کی هیڅ د ډاډ وړ دلیل ددې په اړه چې دبشپړتیا بهیر دځمکې په مخ اتفاقی ده وجود نه لری. فوسیلی موندنی داجوتوی چې دژوو بیلابیل ډولونه دتکامل له لارې قدم قدم په یو اوبل نه دی اوښتی بلکې ټول دغه ډولونه په بشپړه توګه له یو بل څخه بیل اوپرته له کومې ګډې لرغونتیا په یوځلی دخپلو ځانګړو جوړښتونو سره مینځته راغلی. نه الوتونکی له خوزیدونکو څخه مینځته راغلی اونه هم دوچې اوسیدونکی ژوی دکبانو دتکامل له لارې مینځته راغلی. هریوژوی په بیل ډول اوله خپلو ځانګړو اوانفرادی نښانو او ځانګړتیاو سره پیدا شوی ، چې ان ددغې نظریی یعنې دتکامل دنظریی ډیرو نومیالیو پلویانو هم دغه علمی واقیعت منلی اودوی اړشوی چې هغه دخلقت لپاره دشاهد په توګه په رسمیت وپیژنی.
مارک چارنکی دتکامل دنظریی پلوی اولرغون پېژندوکی وایی چې : دتکامل دنظریی داثبات وړاندې ستره مانع فوسیلی موندنې دی. په دغو موندنوکی دداروین دنظریی هیڅ یوه تاییدونکی بیلګه نه لیدل کیږی. دژوو ډولونه په نابېره توګه مینځ ته راځی اوهم په نابېره توګه له مینځه ځی.
هغه پرمختګونه او اوموندنې چې په وروستیو ۵۰ کلونو کی په تیره بیا دلرغون پیژندنې ، میکرولوژی ، جنیتیک اودآناتومی په برخه کی شوی ددې څرګندویی کوی چې دتکامل په اصطلاح نظریه سمه نه ده. ژوندی موجودات په ننی بڼه او له یو بله څخه په جلا توګه دځمکې په سره څرګند شوی. الله (ج) هریو دغه ژوندی موجودات د((کن فیکون)) په امر په جلا جلاتوګه پیدا کړی اودایو قطعی او څرګند حقیقت دی.
.

په نړۍ کې مطلق تعادل

ٱلَّذِى خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًاۖ مَّا تَرَىٰ فِى خَلۡقِ ٱلرَّحۡمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍۖ فَٱرۡجِعِ ٱلۡبَصَرَ هَلۡ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیداکړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظمی اونقصان ومومی ؟(الملک ۳).

په میلیونونو ستوری اوکهکشانونه ددنیا دمطلق تعادل په حال کی په خپل تگلوری کی خوځنده دی. ستورې ، سیارې ، سپوږمی نه یواځې په خپل ځان راځرخی بلکې یو ځای له یوبل سره دداسې یو سیستم په شاوخوا ځرخی چې دهغه برخه گڼل کیږی.

کله هم له سلونه تر درې سوومیلیاردو پوری ستوری په متقاطع مسیرونوکی په حرکت کی وی. خو سره له هغه هم د حیرانتیا خبره دا ده چی هیڅ ټکر ددوی په مینځ کی چې دعالم دتخریب سبب شی نه واقع کیږی. داهغه ستره معجزه ده چې کولای شو موږ یی بیان کړو.

په نړۍ کې دچټکتیا یا سرعت مفهوم ډیر له هغه څه نه پراخ دی چې دځمکنیو مقیاسونو په واسطه اندازه شی. ستورې ، سیاری اوکهکشانونه چې په زرگونومیلیارده ټنه دروندوالی لری په فوق العاده چټکتیا سره په فضا کی په خوځښت کې دی.

لکه ځمکه چې ۱۶۷۰ کیلومتره په ساعت کی راځرخی. په داسې حال کې چې هغه ډیره چټکه مرمی چې تر دې دمه جوړه شوی ۱۸۰۰ کیلومتره په ساعت کی چټکوالی لری. دځمکې دحجم اوکتلې دلوی والی سره سره وینو چې هغه په چټکی سره خوځښت لری.

دلمر په شاوخوا دځمکې راځرخیدل شپیته ځلې دمرمی له چټکتیا نه زیات دی یعنی ۱۰۸۰۰۰ کیلومتره په ساعت کی. که په دی چټکتیا سره مو کوم موټر جوړولای شوای په دوه ویشت دقیقو کی به دځمکې په شاوخوا راځرخیده.

په لمر پوری تړلی ارقام لانور خارق العاده دی. دشمسې منظومی چټکتیا زموږ له تصور نه اوچته ده. هرڅومره چې یو ه منظومه لویه وی په همغه کچه ډیره چټکتیا لری. دشمسی منظومی چټکتیا دکهکشان په مدار کی ۷۲۰۰۰۰ کیلومتره په ساعت کې ده. دشیرې لاری دکهکشان چې څه ناڅه له دوو سوو میلیاردو ستورو نه جوړشوی ۹۵۰۰۰۰کیلومتره په ساعت کی حرکت لری.

په داسې یوه مغلق اوچټک سیستم کی دتصادم اوټکر احتمال ډیر زیات دی ، خو هیڅ داسی ټکر چې ددوی د نه پاییدو سبب شی صورت نه دی نیولی اوپه اصطلاح خپل کرار ژوندته دوام ورکوی. ځکه په نړۍ کې هرڅه دمطلق تعادل په حا ل کې فعالیت کوی چې هغه الله (ج) تنظیم کړی دی. اوڅه ډول چې په مبارک آیت کی لولوپه خلقت کی هیڅ ډول اختلاف موجود نه دی.

په نړۍ کې لطیف میزان

بیا هم دالملک سورې ۳ آیت ته پام کوو چې وایی: هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیدا کړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظی اونقصان ومومی ؟

برسیره پردې:

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

ټول موجودات یی پیدا کړل اوپه خپل کامل حکمت سره یی دهرڅه لپاره حد اوقدر ټاکلی(الفرقان ۲).

دماتریالیزم فلسفې ادعا وکړه چې ټول سیستمونه په طبیعت اونړۍ کې لکه اتومات ماشینونه کارکوی ودهغوی نظم یوه تصادفی پدیده ده. په داسې حال کی چې نن دماتریالیزم دروغجن طبیعت اودداروین فرضیه علماً ناسمه ثابته شوې ده.

دنجوم اوبیولوژی په علم کې دشلمې پیړۍ موندنو وښوده چې نړۍ اوحیات دواړه پیداشوی دی. دداروین فرضیه شاته ولاړه او دسترې چاودنې فرضیی ثابته کړه چې نړۍ له هیڅ نه پیدا شوې. وروستیو موندنو وښوده چې په مادی نړۍ کې یو لطیف توازن شته چې دماتریالیسم بې بنسټه طبیعت اوفلسفه ردوی.

دژوندانه لپاره دلازمو شرایطو دلیدو په خاطر وینو چې یواځې ځمکه ددی شرایطو درلودونکې ده. دحیات دبقا لپاره بیشماره شرایط ضروری دی چی په یو وخت کې اوپرته له وقفې نه صورت نیسی. په داسې حال کی چې په سل گونه میلیارده کهکشانونه اوپه هریوه کې په منځنۍ توگه سل میلیارده ستوری موجود دی اوپه احتمالی توگه په همدغه شمېر ستوری هم موجود دی. پس باید دې ته ځیر شو چې ولی په استثنأیی ډول یواځې په ځمکه کې دژوند شرایط چمتوشوی دی.

هرڅه چې په نړۍ کې شته زموږ دژوندانه شرایط یی برابر کړی ، له لومړنی یا سترې چاودنې نه دیوه اتم ترفزیکی ارزښتونو پوری ، داساسی قووله څلورمې سویی نه دستوروپه مینځ کی تر کیمیاوی تعامله پوری ، دهغه نورنه نیولی چې له لمر څخه خپرېږی دابو دغلظت تر درجې پوری ، دسپوږمی اوځمکې په مینځ کی له واټنه تر هغو گازونو پوری چې دځمکی په سر شته ، دځمکۍ د مدارڅخه چې د لمر په شاوخوا راځرخی تر هغې زاویې پوری چې هغه پرې راتاویږی ، دځمکې ددورانی سرعت څخه چې په خپل ځان راځرخی دغرونو اوسمندرونو تر فعالیته پوری ، اونورو ټولو زموږ دژوندانه شرایط برابر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننی ساینس دغه ټول دانسانی اصل اولطیف میزان په توګه مطالعه کوی. دغه مفاهیم ددی ښکارندوی دی چې نړۍ دموادو یو تصادفی ، بې هدفه اوله کنټروله وتلی پدیده نه ده بلکې ټوله په یوه ځانګړی دقت سره دانسان دژوند لپاره جوړه شوی ده.
په پورته یاد شوی مبارک آیت کی دخلقت دهماهنګی اودقدر یا ټاکلې اندازې موضوع په هکله پاملرنه وکړی چې دتقدیر کلمه یعنې طرح ، اندازه اوله اندازه نیونې سره جوړونه په دغه آیت اوپه نورو آیتونو لکه دالفرقان دوهم آیت کې ذکرشوی.
دطباقا کلمه یعنی په نظم اوهماهنګی کې دالملک دسورې په دریم اونوح دسوری په پنځلسمو آیتونو کې کارول شوی اودتفاوت کلمه یعنې دعدم توافق اوبې نظمی ، نقصان ، مخالفت اوتخریب په مانا ده.
دلطیف میزان یا Fine Tuning چې دشلمې پیړۍ په پای کې کارول شوی داحقیقت لانورهم روښانوی. په دې وروستیو کې یو شمېر زیاتو پوهانو ،لیکوالانو اودنظرخاوندانو روښانه کړې چې نړۍ دتصادفاتو یو ه ټولګه نه ده. بلکې هرڅه دیوه منظمې طرحې له لارې کارکوی چې دانسان دژوند شرایط یې چمتو کړی.
ډاکتر کارل ګیرسن چې یو فزیکپوه دی وایی: په ۱۹۶۰ کال کې فزیک پوهان په دی پوه شول چې نړۍ دانسان دبقا لپاره په ډیرلطافت سره میزان شوی.
انګیریزی ستوری پیژندونکې پروفیسور جورج الیس وایی: دقوانینو په مینځ کې حیرانوونکی لطیف توازن ددې نړۍ مېنځته راتلل ممکن کړی دی. دډیرې پیچلتیا دکچې په پوهیدو سره هغه څه چې سرته رسیدلی ډیره ستونزمنه ده چې دنړۍ هستۍ ته یوه معجزه ونه وایو.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

اوالله ته دی هغه څه چې په ځمکه اوآسمانونو کی دی. اوټولې چارې به الله ته ورګرځي کېږی. (آل عمران ۱۰۹).

دسترې چاودنې چټکتیا

هغه توانمندی چې دسترې چاودنې نه رامینځته شوې او هم دنړۍ آنی جوړښت داثابتوی چې دعالم پیدایښت تصادفی نه دی. دنومیالی فزیکپوه پال دیویس دوینا مطابق که چیرې هغه اتساعی چټکتیا چې له ستر ې چاودنې څخه وروسته رامینځته شوه دیو پرملیارد میلیارد په اندازه ($1/10^{18}$) بدلون ومومی نړۍ به مینځته نه وای راغلې.
ستیفن هاکبن وایی که دغه دقیقوالی دنړۍ په اتساعی چټکتیا کې که چیرې دیو په سلو زرومیلیونو په اندازه هم لږ وای نړۍ به مضمحله شوی وای اوخپل اوسنی جسامت ته به نه وای رسیدلې.

<u>څلورګونې قوې:</u>

په نړۍ کې ټول خوځښتونه دڅلورو قوو دتوازن اوکړنې مرهونه دی چې دمعاصر فزیک له خوا تثبیت شوی:
۱- دثقل قوه۲-الکترومقناطیسی قوه۳- ځواکمنه هستوی قوه
۴-کمزوری هستوی قوه چې داټول یوله بله جلا ارزښتونه لری. دبیولوژۍ نومیالی پوه مالیکولی ددې څلورو قوو په مینځ کې فوق العاده توازن په لاندې ډول بیانوی:
دبیلګې په ډول که دثقل قوه زر میلیارده واری قوی وای په هغه صورت کې به نړۍ ډیره کوچنۍ اودژوندانه موده به ډیره لنډه وای. په منځنۍ توګه به هرستوری زر میلیارده وارې له لمر نه کوچنی وای اویواځې یو کال به یی عمر درلودلای. له بل پلوه که دثقل قوه کمزوری وای ، هیڅ یوکهکشانی ستوری به نه وای جوړشوای ، دغه راز نورې قوې هم ارزښتناکه دی ، که چیرې ځواکمنې قوې لږ کمزورې وای یواځنی ثابت موجود به هایدروجن وای اونورعنصرونه به موجود نه وای.که چېرې له الکترومقناطیسی قوی څخه لږ قوی وای ، په هغه صورت کې به داتومونو هستو یواځې دوه پروتونه درلودلای یعنې هایدروجن به په نړۍ کې وجود نه درلودلای. ستوری اوکهکشانونه به څه ډول چې اوس دی هسې به نه وای. په ښکاره توګه که چېرې یوې له دغو قوو څخه خپله دقیقه کچه نه درلودلای نه به کوم ستوری نه به کهکشان نه به اتوم اونه به ژوند وجود درلودلای.

دآسمانی جسمونو په مینځ کې واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاکې دآسماني جسمونو توزيع اوددوی په مينځ کې سترواټن دځمکې دوجود لپاره ډير اړين دی. دآسماني جسمونو په مينځ کې واټن داسې حساب شوی چې څو ځواکمنې قوې دځمکې په سر ژوند تأمينوی. مايکل دنتن دستورو اوڅواقبو په مينځ کې دواټن په هکله وايي:

((دڅواقبو اوستورو ترمنځ واټن ډير ارزښتناک دی. زموږ په کهکشان کې دستورو ترمنځ واټن ديرش ميليونه ميله دی ، که دغه واټن لږ څه هم لږ وای دستورمدارنو يوله بل سره لګيدل. اوکه دغه واټن لږڅه ډير وای ثواقب به داسی خپريدل چې دځمکې غوندې سيارې جوړيدلای نه شوې. نو دڅواقبو وړانګې اوخلا په يوه دقيق نظم اوټاکلوواټونونو بايد ترسره شی څوچې دژوند بهير جاری پاتې شی.))

دثقل قوه:

که دثقل قوه لږڅه ځواکمنه وای ، دځمکې په سربه ډير ميتان اوامونيا راټول شوی وای چې ژوند به يې ناممکن کړی وای.

دځمکې اولمر په مينځ کې واټن:

دغه واټن که لږ څه ډير وای ځمکه به ډيره سړه وای ، داوبو دوران به له مينځه تللی وای اوټولې به کنګل شوې وای. اوکه چيرې ځمکه په ډيره لږه کچه لمر ته نږدې وای نوهرڅه به سوزيدلی وای.

دځمکې د پوښ پريړوالی:

که دځمکې باندنی پوښ لږڅه پريړ وای له خلانه به يې ډيراکسيجن ځان ته جذب کړی وای . اوکه چيرې دځمکې باندنې پوښ لږ څه نازک وای نو اورغورځونې به ژوند دځمکې په سر ناممکنه کړی وای.

دځمکې دڅرخيدو چټکتيا:

که چيرې دځمکې پر ځان راڅرخيدنې چټکتيا لږڅه لږ وای دشپې اوورځې په مينځ کې به دتودوخې درجې ډير توپير درلودلای اوکه چيرې لږ څه هم دغه چټکتيا ډيره وای نو دبادوونو چټکتيا به دومره ډيره وای چې توپانو اوبربوکيو به ژوند ناممکنه کړی وای.

دځمکې مقناطيسی ساحه:

که چيرې دځمکې مقناطيسی ساحه لږڅه ځواکمنه وای نو ستر الکترومقناطيسی توپانونه به رامينځته شوی وای. اوکه چيری دغه ساحه لږڅه کمزورې وای ځمکې به دهغو مضره ذراتو په وړاندې چې له لمر څخه خپريږی خپل محافظت له لاسه ورکړی وای. چې په دواړوصورتونو کې به ژوند ناممکنه شوی وای.

د البدو اغيزه Albedo Effect:

دالبدواغېزه دهغې روښنايي دکچې داندول ياتناسب څخه عبارت دی چې دځمکې له لاری جذبيږی اوانعکاس ورکول کيږی.که دغه تناسب لږ څه ډير وی هرڅه به کنګل شوی وای اوکه يوڅه لږ وای نو هغه ټولې واورې اويخونه چې پر ځمکه شته ويلی شوی به وای اوهرڅه به يې لاندې کړی وای اوروسته به هرڅه سوځيدلی وای.

پرځمکه داکسيجن او نايتروجن په مينځ کې انډول:

که دغه انډول ډير وای نو دژوند فعاليت به ډير چټک وای اوکه لږ وای دژوند فعاليت به ډير سست وای.

دځمکې پر سر دکاربن دای اکسايد اواوبو په مينځ کې انډول:

که چيرې دغه انډول ډير وای هوا به ډيره توده وای اوکه چيرې لږ وای نو هوابه ډيره سړه وای.

داوزون ديورپريړوالی:

که چېر ی داوزن دپوړپريړوالی ډير وای دځمکې تودوخه به ډير لږ وای ، اوکه دغه پريړوالی لږ وای نو دځمکې تودوخه به ډيره زياته شوی وای اودلمر دزيان لرونکو وړانګوڅخه به هم مخنيوی نه شوای کيدلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله:

که چېرې زلزلې اودځمکې ښويدنې پېښې ډيرې واى ځمکه به تل دښوريدو په حال کې واى اوکه چيرې لړې واى نو په سمندرونو کې به ژووې له خوراکې توکوڅخه محروومه پاتې شوى واى اوله مينځه به تللى واى اوله دى سره به دهغو ژوو لپاره دخوړرو دتوکوکمښت رامېنځته شوى واى چې هغوى له سمندرى خوړو نه گټه اخلى.

د ځمکې د انحناٌ زوايه

ځمکه دخپل مدار پر سر د۲۳ درجو زاويې په اندازه خمه شوى ده. چې داکړوپوالې دموسومونو دجوړيدولامل گرځى . که چيرې دغې انحناٌ لږ څه توپير درلودلاى ددوېى تودخه اودژمى ساړه به له زغم څخه وتلى واى.

دلمر جسامت:

کوچنى لمر به دځمکې دکنگل وهلو لامل گرځيدلاى واى اوکه لوى واى دسوځيدولامل به گرځيدلاى واى.

دلمراوسپوږمى په مينځ کې دراکښلوقوه

که دغه قوه لږ څه ډيره واى ، دځمکې پر حرکت اودسمندرونو په جزرومد باندې به يى ژورې اغيزى اينښې واى ، اوکه دغه قوه لږه واى دځمکې پر تودوخه به يى ژورې اغيزې کړى واى چې دانسان ژوند به کې ناممکنه واى.

دځمکې اوسپوږمى په مينځ کې واټن:

که دغه واټن لږ څه لږ واى سپوږمى به لمر ته جذبه شوى واى اوله ځمکى سره به يى ټکر کړى واى اوکه دغه واټن ډير واى نو سپوږمى به په خلأ کې سرگردانه واى اوله ځمکې څخه به بيله شوى واى. حتى که ډير لږ هم دځمکې اوسپوږمى په مينځ کې واټن فرق کړى واى دډيرو خطرلرونکو جذراومد لامل به گرځيدلاى واى اودځمکې ټولې ټيټې سطحې به تراوبو لاندې شوى واى . دسمندرونو دتودوخې درجه به لوړه شوې واى اوهغه ژوى چې هلته دى هغه به له مينځه تللى واى.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ

دځمکې اوآسمانونو په پيدايښت کې اودشپې اوورځې په تفاوت کې دپوهې دخاوندانو لپاره روښانه دليلونه شته (آل عمران ۱۹۰).

دځمکې دتودوخې درجه اودکاربن له برکته ژوند:

دکاربن شته والى چې دټولو ژوو اساس يا بنسټ جوړوى دځمکې دتودوخې له ټاکل شوې درجې سره اړيکه لرى ، کاربن دعضوى ماليکولونو لپاره حتمى برخه ده چې دژوندانه بنسټ جوړوى. نو له همدې کبله دځمکې تودوخه بايد يواځې اوپواځې همدااوسنى حالت ولرى.

هغه څه مو چې تراوسه وويل هغه يواځې يو لږ څه اړين توازونونه دى چې دژوندانه ددوام لپاره اړين گڼل کيږى اوټول داجوتوى چى داپيدايښت يا خلقت دتصادف پربنا نه دى.

وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

الله (ج) دآسمانونو اوځمکې خاوند دى ا و الله (ج) پر هرڅه توان لرى . (آل عمران ۱۸۹).

دستورو ، لمر اوسپوږمى په مينځ کې دجوړښت توپير

اولمر مو لکه روښانه څراغ وگرځاوه (النباء ۱۳)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ډول چې څرګنده ده په شمسي ټولګه کې يواځنی روښانه سرچينه لمردی. دټکنالوژی په پرمختګ سره ستوری پيژندونکی په دې پوه شول چې سپوږمۍ دنورسرچينه نه ده اوخپله روښنايی له لمرڅخه ترلاسه کوی.اودسراج کلمه دڅراغ په مانا کنايه ده له لمرڅخه چې دروښنايی اوتودخې سرچينه ده.الله (ج) په قرآنکريم کی دلمر ،سپوږمۍ اوستورو لپاره بيلابيلې کلمې کارولی.اوپه دې توګه يی آسمانی جوړښتونو کې توپير روښانه کړی.

اوسپوږمۍ يی نور اولمر يی روښانه څراغ وګرځاوه. (نوح١۶).

په دغه آيت کی د "نور" کلمه دسپوږمۍ لپاره کارول شوې اود "سراج" يا څراغ کلمه دلمر لپاره. دسپوږمۍ ستايل په روښانه نور انعکاس موندونکی اوبی حرکته شوی اولمر يی په داسې توګه ښوولی اوستايلی لکه چې يوڅه سوزی .

وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا

اوتل د روښنايی سرچينه وی. برسيره پردې دستوری لپاره دنجم عربی لغت کارول شوی چې دظاهريدونکی يا ښکاره کيدونکی مانا لری . بل لغت چې دستوری لپاره

کارول شوی ثاقب دی چې په خپله د سوزيدونکی څيز مانا لری ، چې دتيارو روښانوونکی اوځليدونکی هم ګڼل کيدای شی.

النَّجْمُ الثَّاقِبُ

هغه ځليدونکی ستوری چې په تيارو کې ځليږی . (الطارق ٣).

په اوسنی زمانه کې موږ پوهيږو چې سپوږمۍ له ځانه نور نه لری اوخپل نور له لمر څخه اخلی چې دسپوږمۍ په سر لويږی اوبيا هغه ته انعکاس ورکوی. اوهم پوهيږو چې لمر اوستوری خپله له خپل ځانه نور ورکوی . دغه موضوع ګانې داسې وخت کې قرآن يادې کړی چې انسانانو ددې مسألی دپوهيدو لپاره څه په لاس کې نه درلودل.

مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ

دنړۍ دتعادل يو مهم دليل په ټاکل شوو لورو دآسمانی جسمونو خوځښت دی . ستوری اوسپوږمی ټول په خپل محور او له هغه سيستم سره چې دوی په کې قرار لری. راڅرخی. نړۍ له يوه لطيف توازن سره تل خوځښت لری ، کټ مټ لکه ديو ماشين څرخ.
په نړۍ کې دليدو وړ له سلو ميلياردو ډير کهکشانونه شته چې هرکوچنی کهکشان په ځان کې ميلياردونه ستوری لری اولوی کهکشان له زرو ميلياردو زيات ستوری لری . ډيری دغه ستوری ځانته سياری لری اوسياری يی بيا سپوږمکی لری. آسمانی جسمونه ډير دقيق محاسبه شوی مدارونه او لوری وهی. اوپه ميلويونو کلونو په دغه لاره کې له نقصانه پرته اوپرته له دې چې په توازن کی يی څه بدلون راشی خوځښت لری. برسيره پردې ډير شمېر لکۍ لرونکی ستوری هم په خپل ټاکلی لورخوځنده دی.
مسيرونه يا تګلوری څو آسمانی جسمونو ته نه وی محدود شوی ، لمريزه منظومه اونورکهکشانونه دنورو کهشکانونو په شاوخواهم راڅرخی. هرکال لمريزه منظومه اونورکهکشانونه له ځمکې سره يوځای پنځه سوه کيلومتره له خپل پخوانی ځای نه بيځايه کيږی. له دې نه څرګنديږې چې له اصلی لوری نه ډير لږ اوښتون دنړۍ دپای سبب کيدای شی. دبيلګې په توګه که چېرې ځمکه له خپل اصلی تګلوری نه يواځې دری ملی متره انحراف وکړی ډيرې بدی پايلې به ولری . ځمکه دلمر په شاوخواکی دخوځښت په وخت کې وروسته له هرو اتلسو ميلو نه ٢،٨ ملی متره له مستقيمې کرښې نه انحراف کوی څو چې يو بيضوی تګلوری ووهی ، که چېرې دغه انحراف ٣ ملی متره شی دتباهی لامل به شی. ان که دغه کوږوالی ددوه اعشاريه اتو پرځای دوه نيم ملی متره هم شی دځمکې دڅرخيدو مدار به ډير لوی شی او ټول به ساړه ووهی. که انحراف يا کوږوالی له درې ملی مترو نه ډير شی ټول ژوی به وسوځې اومړه به شی . قرآن په خپل محور باندی دآسمانی جسمونو خوځښت تاييدوی.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجْعِ

قسم پر هغه آسمان چې راګرځيدونکی دی. (الطارق ١١)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقران دنازلیدو په وخت کې خو ټکنالوژی دی حد کې نه وه چې ټول جسمونه چې یوله بل نه لری ول ووینی. اوځوک نه توانیدل چې وپوهیږی خلا دمدارونو درلودونکی ده څه ډول چې په دې آیت کې راغلی:

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلْحُبُكِ

قسم په هغه آسمان چې په هغه کې کړی وړی لارې دی.

(الذاریات ۷).

دلمر تکلوری

په قرآن کی راغلی چې سپوږمۍ اولمرد تاکلی تکلوری په خواحرکت کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

اوهغه (الله)دی چې شپه اوورځ لمر اوسپوږمۍ یی پیداکړل چې هریو په خپل تاکلی مدار باندې خوځښت لری. (الانبیاء ۳۳).

دلمر نه سکون او په ځانګړی لوری یی خوځښت په بل آیت کی هم بیان شوی:

وَٱلشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا

اولمر په خپل مدار کی ځرخیږی. (یس ۳۸).

دغه یاد شوی حقیقتونه چې پخوا په قرآن کې ذکر شوی اوس اوس زمونږ په زمانه کی موندل شوی. دستوروپیژندونکو له شمېر سره سم لمر په یوه ډیر ګړندی خوځښت سره یعنی اووسوه شل زره کیلومتره په یو ساعت کی په حرکت کی دی. یعنی چې دورځی داووه لسو میلیونو کیلومترو په شاوخواکی مزل وهی اوله لمر سره سم ټولې سیارې اوارونده سپوږمۍ یی هم دا لاره وهی.

دسپوږمۍ مدار

وَٱلْقَمَرَ قَدَّرْنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَٱلْعُرْجُونِ ٱلْقَدِيمِ
لَا ٱلشَّمْسُ يَنۢبَغِي لَهَآ أَن تُدْرِكَ ٱلْقَمَرَ وَلَا ٱلَّيْلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم مو دسپوږمۍ خوځښت ټاکلو منزلونو ته مقررکړ څو چې دکجورې دنرۍ اوزړی ښاخې په څیر راوګرځی. نه لمر ته ښایی چې سپوږمۍ ته ورسیږی اوشپې اوورځې مخکې شی اوهریو په خپل ټاکلی مدارکې حرکت کوی. (یس 39-40).
سپوږمۍ لکه دستوروپه شان په یوه مستقیم مدار کې حرکت نه کوی. په داسې حال کې چې دځمکې په شاوخوا راځرخی ځینې وخت شاتګ کوی اوځینې وخت مخکې کیږی . ځکه چې په عین وخت کې له ځمکې سره یوځای دلمر په شاوخوا هم راځرخی اوخوځښت یی په فضا کې لکه دیوه منظم مارپیچ په شان ده چې دسپوږمۍ داډول حرکت په خلأ کې قرآن دکجورې یاخرما زړې ښاخې ته تشبیه کړی ده.

په خلأ کې دسپوږمۍ خوځښت

سپوږمۍ په خلاکې

دکجورې   وچه شوې

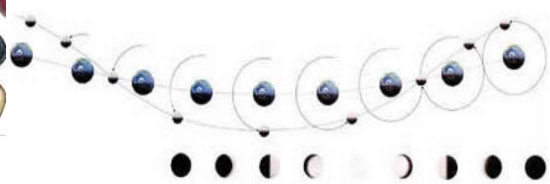

ښاخه

له شک پرته چې دستوروپیژندونکولپاره هغه مهال کله چې قران نازلیده ناممکنه وه چې څوک دسپوږمۍ په دغه حرکت باندی پوه شی . په پاک قرآن کې دسپوږمۍ ددغه حرکت بیان چې دټکنالوژی له لاری اوس اوس کشف شوی یوه معجزه ګڼلی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقمری یا سپوږمېزکال محاسبه

هُوَ ٱلَّذِی جَعَلَ ٱلشَّمۡسَ ضِیَآءً وَٱلۡقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعۡلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِینَ وَٱلۡحِسَابَ

هغه دی چې لمر یی ځلیدونکی اوسپوږمۍ یی نورانی وګرځوله اودهغو لپاره یی منزلونه وټاکل څوچې ددغو شمېرو له لاری په کلونو اووخت باندی پوه شی. (یونس ١٠).

په دغه آیت کی الله (ج) روښانه کړی ده چې دسپوږمۍ خوځښت دکلونو دشمېرلو لپاره یو وسیله ده دغه راز داجوتوی چې دوخت شمېرنه دسپوږمۍ دخپل ټاکلی موقیعت په لوری په تګلوری کې صورت نیسی . اوداځکه چې دسپوږمۍ اوځمکې اوسپوږمۍ اولمر په مینځ کې زاویه تل په بدلون کی ده ، سپوږمۍ په بیلابیلو وختونو کې په ډول ډول څېرې سره ګورو کله کوچنۍ اوکله هم غټه . برسیره پردې موږ سپوږمۍ ځکه لیدلای شوچې دلمر روښنایی ته انعکاس ورکوی. په هغه کچه نور چې له سپوږمۍ نه موږ ته رارسی هرشپه بدلون مومی دهمدی بدلونونو له مخې موږ کولای شو په ښه توګه دمیاشتو ورځو اوکلونو حساب وکړای شو.
دقمری اوشمسی کلونو په مینځ کی توپیر تقریباً یوولس ورځې دی چې دغه توپیر ته دقرآن په یوه آیت کې اشاره شوی ده.

وَلَبِثُوا۟ فِی كَهۡفِهِمۡ ثَلَـٰثَ مِا۟ئَةٍ سِنِینَ وَٱزۡدَادُوا۟ تِسۡعًا

اوهغوی په سوری کی دری سوه کاله اونهه کاله نور ورزیات شوی پاتی شول.(الکهف ٢٥).

- یوه قمری میاشت په منځنۍ توګه 29.55039 ورځې وی.
- یو قمری کال 354.603948 ورځی وی .
- یو شمسی کال365.2411 ورځی وی.
- $300 \times 365.2411 = 109572 = 354.603948 \times 309$
- نو دری سوه شمسی کلونه برابردی له دری سوه نهو قمری کلونو سره .
- څه ډول چې وینو قرآن په غار کی داصحاب کهف پاتې کیدل په دواړو شمی اوقمری کلونو شمېرلی اوروښانه کړی اود(٩) کلونو توپیر یی هم شمیرلی دی (والله اعلم). له شک پرته قرآن چی داسې دقیق اوعلمی معلومات چی ان داوسنی پیړۍ دمعلوماتوتو نه هم اوچت دی ستره معجزه ده.

دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې

فَلَآ أُقۡسِمُ بِٱلۡخُنَّسِ ٱلۡجَوَارِ ٱلۡكُنَّسِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکو ستورو چې په ګرځیدو راشی اوپه خپل منزل کې پټ شی. (التکویر ١۶-١۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخنس کلمه یعنی انقباض اوبیا راګرځیدل او له ډاره کړوپیدل چې جمع یې یو ټاکلی تګلوری دی (ننوتل خپلې ځالې ته اویا خوځښت دیوکورپه لور اوپه هغه کې پټیدل) . دالجوار کلمه جاریه جمع ده اومانایې دیوه خوځنده اوبهیدونکی څیز ده. ددې کلمو دمانا ګانو په پام کې نیولو سره داسې اټکل کیږی چې پورتنی آیتونه دثقل دمرکز اوپه خپل مدار دحرکت لور ته اشاره کوی. دغه کلمې دابیانوی چې په مدار کې خوځښت دثقل له مرکز نه منشأ اخلی . دخنس کمله خپل مرکز اوهم دلمر لوری ته دجذبیدو ښکارندویی کوی. (والله اعلم) دثقل قوه چې په نړۍ کې شته دنیوتن له خوا په ۱۷ او۱۸ پیړی کې محاسبه شو. دالجوار کلمه په مدارونو کې دحرکت لورته اشاره ده چې له مرکز نه دفرار دقوې اومرکز ته دجذب دقوې (دثقل قوه) دعمل په پایله کې منځته راځی. ددې درې کلمو کارونه په پورتنیو آیتونو کې ددې یادونه کوی چې سلګونه کاله مخکې په قران کې دهغی پراهمیت باندی ټینګار شوی دی.

کروی(ګرده) ځمکه

يُكَوِّرُ ٱلَّيْلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيْلِ

شپه په ورځ کې راتاووی اوورځ په شپه کې راتاووی. (الزمر ۵).
هغه کلمې چې دنړې په هکله دمعلوماتو لپاره په قرآن کې کارول شوی ډیرې مهمې دی. په دې آیت کې دتکویر کلمه راځرخیدل یا راتاوول ژباړل کیږی ، لکه دلنګی تاوول . ددغه آیت معلومات د ورخواوشپو په یو بل کې د را تاوولو یا راځرخولو دځمکی شکل یا بڼه روښانوی . داقضیه په هغه صورت کې دامکان ورده چې ځمکه کروی یا ګرده بڼه ولری . قران کریم دځمکې ګرد والی په اوومه میلادی پیړی کې بیان کړی په داسې حال کې چې ستوروپیژندونکو هغه وخت ځمکه اواره اومسطح ګڼله اوخپلې تولې علمی شمېرنې بې داوراې سطحی پر بنسټ کولې. اوپه پای کې دادی په دی ورستیو پیړیو کی ستوری پیژندونکی اوپوهان په دې مسأله پوه شوی دی.

دځمکې دځرخیدو لوری

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه وینی اوګومان کوی چې ولاړ دی خو هغوی لکه ځټکې وریځې خوځښت لری. (النمل ۸۸).
دغه آیت نه یواځې دځمکې حرکت بلکې دحرکت لوری هم بیانوی. دوریځو ددرنو کتلو دخوځیدو لوری چې دری نیم ځلورزره متره دځمکې له سطحې پورته وی تل دلویدیز له لوری نه دختیز لوری ته وی.له همدې کبله تل دهوا دحالاتو دپوهیدو لپاره لویدیز لوری ترمطالعې لاندی نیول کیږی. هغه مسأله چې په سلګونو کاله مخکی په قرآن کې یاده شوی اوس اوس کشف شوې چې ځمکه په خپل ځان له لویدیز نه دختیز لوری ته ځرخیږی.

دځمکې شکل Geoid

وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ

اوبیا یې ځمکه خپره کړه(النازعات ۳۰).
د(دحا) کلمه په عربی کې دښویونکی مانا لری چې د "دحو" له ریښې څخه دخپریدو نه اخستل شوی. دغه راز دپوښونکی اوزینت (ښکلا) ورکونکی په مانا هم کارول شوی برسیره پردې دحو په یوه سوری کې دیوه غونډوسکی یا دیوه ګاټی داچولو په مانا هم کارول کیږی . دغه راز بله کلمه لکه د اوښ مرغۍ (شتر مرغ)دځالی جوړولو ، دځای پاکول له وړو ډبرو نه اودهګۍ ځای هم له دحو نه اخستل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کې ځمکه گرده بیضوی ده چې دغه دځمکې کیښودل یا نښتځل شوی کره د Geoid په نامه یادیږی. له دې کبله ددحا کلمه دځمکې دشکل په هکله مهم معلومات راکوی. په داسې حال کې چې په سل گونه کاله وروسته له اسلام نه هم خلکو ځمکه اواره انگیرله.

دځمکې قطرونه اوخلأ

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دځمکې اوآسمانونو په قطرونوو کې لاره وکړی بیا ورننوځی.

(الرحمن ۳۳).

په دغه آیت کې روښانه شوې چې ځمکه اوآسمانونه قطرونه لری . اوددغې موضوع شرح چې ځمکه اوآسمانونه دقطرونو درلودونکی دی یوه معجزه بلل کیږی.
که یو جسم بشپړ کروی وی کولای شوی یواځې یو قطر ولری . یو جسم هغه وخت څو قطرونه درلودلای شی چې کره نامنظمه وی. چې دا دځمکې پر بیضوی والی یو دلیل گڼل کیدای شی.
برسیره پردې د انشتین دنسبیت دفرضیې مطابق نړۍ تل د ودې په حال کې ده. مانا داچې خلأ پراخیږی اودکهکشانونو ترمنځ واټن ډیریږی.پس دځمکې اوآسمانونو قطرونه هم ثابت نه دی چې یو قطر ورته وکارول شی ، بیا نو په قرآن عظیم الشأن کې داقطار دکلمې کارونه په خپله یو حکمت دی..

دځمکې دچاپیریا ل پوړونهAtmosphere

یوه مسأله چې په قرآن کې روښانه شوې هغه داده چې آسما ن اووه پوړونه یا طبقې لری:

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖۚ

اوبیا یی آسمانونو ته پام وگرځاوه اوهغه یی اووه ډوله آسمانونه تنظیم کړل. (البقره ۲۹).

دسماوات کلمه دځمکې په سر دآسمانونو اوهم دکایناتو په مانا کارول شوی. له پورتنی آیت نه داسې مطلب اخستل کیږی چې آسمان یا دځمکې چاپیریال له اوو پوړونو جوړ شوی.
ننۍ پوهې هم دآسمان یا دځمکې چاپیریال پوړونه تثبیت کړی ، چې هریو پوړ فزیکی ځانگړتیاو له اړخه اودگازونو اودندو دډول له کبله له یو بل نه توپیر لری.
دځمکې دچاپیریال پوړونه عبارت دی له :

- Troposphere تروپوسفیر چې له ۸ نه تر ۱۵ کیلومتره پورته دځمکې له سطحې قرار لری اوزموږ اودوربخو دکتی وړ هوا په کې ده.
- Stratosphere ستراستوسفیر چې له ۱۵ تر ۵۰ کیلومترو پوری پورته د ځمکې له سطحې نه قرار لری اوډیری داوزون گازلری چې دماوراً بنفش له زیان لرونکو وړانگو څخه مخنیوی کوی. دتودخې درجه ددې پوړ په بیلابیلو ساحو کې ډیرتوپیر لری اودلوړوالی په زیاتیدو سره تودوخه کمیږی.
- Mesosphereمیستوسفیر یا منځنی پوړ چې ۵۰ نه تر۸۵ کیلومتروپوری دځمکې له سطحې پورته ساحه احتوا کوی اودارتفاع په زیاتیدو سره دحرارت درجه هم ټیټیږی اوتر منفی ۷۳ درجو پوری رسیږی.
- Thermosphereترموسفیر دغه پوړ چې ۸۵ تر ۶۴۰ کیلومترو پوری پورته دځمکې له سطحې نه ده ، په دې پوړکې دماورالبنفش وړانگې دآیونونو اومثبتو چارجونو دجوړیدولامل گرځی.
- (Ionosphere) آیونوسفیر چې دتودوخې درجه په هغه کې ډیره جگه ده اوتر ۲۵۰۰ دسانتی گرید درجو پوری رسیږی. دغه پوړ تول غږیزسیگنالونه چې له ځمکی نه تښتی هغو ته انعکاس ورکوی اوبیایی ځمکې ته رالیږی.
- Exosphere ایکسپوسفیر یا بهرنۍ پوړ چې له ۵۰۰ نه تر ۱۰۰۰ کیلومترو پورته دځمکې له سطحې نه قرار لری او وروستۍ برید یی تر لسوزروکیلومتروپوری رسیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

17

- Magnetosphere مګنیتو سفیر دځمکې مقناطیسی ساحه چې تر لسو زرو کیلومترو پورې رسیږی.

قران فرمایي:

وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَآءٍ أَمْرَهَا

هرآسمان ته یی دنده وروسپارله (۱۲ فصلت)

په ریښتیا سره هم څه ډول به یی چې په وروستیو مخونو کی ولولو هریو له دې پوړونو نه دځمکې دمخ دژوندانه لپاره ډیرې مهمی دندې په غاړه لری لکه دباران جوړول ، دزیان لرونکو وړانګو مخنیوی اونور.

أَلَمْ تَرَوْا۟ كَيْفَ خَلَقَ ٱللَّهُ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا

آیا نه وینئ چې الله (ج) څه ډول آسمانونه په اوو پوړونو کې پیداکړل. (نوح ۱۵).

دطباقا کلمه دطبقو یا پوړونو په مانا داځرګندوی چې هرپوړ په منظمه توګه یو پربل باندی قرارلری. اودآسمان له اوو طبقو څخه هدف کیدای شی دځمکې دشاوخوا چاپیریال اووپوړونو څخه وی اوننی علم داثابته کړې چې دغه شین آسمان هماغه دځمکې چاپیریال دی له بیلابیلو پوړونو سره چې په سلګونو کاله مخکی قران ذکرکړی.

ساتونکی چت

په قرآن کې الله (ج) دآسمان یوه مهم صفت ته اشاره کوی.

وَجَعَلْنَا ٱلسَّمَآءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا

اوآسمان مو ساتندوی چت وګرځاوه(الانبیاء ۳۲).

دشلمی پیړۍ څېړنو دآسمان دغه صفت موندلی: دځمکې چاپیریال دژوندانه دساتنې لپاره اساسی دنده لری. ځمکه دثاقب شهابونو نه ژغوری . دلمر وړانګې فلتر کوی اوهغه برخی یی چې دژوند لپاره زیان لرونکی دی دفع کوی. په داسې حال کې چې دلمر هغه وړانګې چې دژوندانه لپاره لازمی اوګټورې دی هغو ته اجازه ورکوی. دماورای بنفش زیاتره وړانګې چې خطرلرونکی دی داوزون په پوړکې جذبیږی اویواځې یو لږڅه چې دنباتاتو دفوتو سنتیز عملیې اوټولو ژوو لپاره اړینې دی ځمکې ته رارسیږی. اوبله دنده یی له بې ساری یخنۍ نه دځمکې دسطحې ساتنه ده چې په خلأکې منفی ۲۷۰ درجو ته رسیږی. برسیره پردې هوا Magnetosphere دځمکې مقناطیسی ساحه چې دون آلن بلت په نامه یادیږی هم دیوه ساتونکی پوښ په توګه دزیان لرونکی وړانګو په وړاندې عمل کوی. دغه زیان لرونکې وړانګې چې تل له لمر اوستورو څخه خپریږی دژوو لپاره وژونکی دی.
دون آلن بت په هکله ډاکتر هوګ روسن وایی: په حقیقت کې ځمکه له ټولو هغو ستورونه چې په شمسی منظومه کې دی لوړ کثافت لری دځمکې په هسته کې داوسپنې اونکلو شته والی دځمکې په شاوخوا دیوې ځواکمنی مقناطیسی ساحی دجوړیدولامل ګرځیدلی. دغه مقناطیسی ساحه دون آلن په نامه یوه محفظه جوړوی چې ځمکې دزیان لرونکی وړانګو له بمباره ژغوری.
که چیری دغه محفظه نه وای دځمکې پرسر به حیات موجود نه وو. هغه یواځنی بله ستوری چې دبرینه مقناطیسی محفظه لری مریخ دی. خو ځواکمنی یی سل ځلی دځمکې له ساحی څخه کوچنۍ ده. دزهرې ستوری مقناطیسی ساحه نه لری.
هغه انرژی چې په دې وروستیو کلونو کې د یوې آسمانی چاودنې په پایله کې منځته راغلی په دوهمه نړیواله جګړه کې په هیروشیما کې دکارول شوی بم سل میلیارده برابره اټکل شوی ده.
لنډه داچې دځمکې پرسر یو بشپړسیستم په کاردی چې ځمکه یی چاپیره کړی او له باندنیو خطرونو څخه یی ساتی . اودغه موضوع قرآن څوارلس پیړۍ مخکې بیان کړی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنیدونکی آسمان

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکی آسمان (الطارق ۱۱).

د "رجع"کلمه دراګرځیدو اوبیا لېږلوپه مانا ده. څه ډول چي پوهیږو دځمکي چاپیریال له پوړونو یا طبقو څخه جوړشوی او هرپوړدځمکي لپاره یوه مهمه دنده لری څیړنو ښودلي چي یو یی ځمکي ته دوړانګو اونورو شیانو دراتلو مخنیوی کوی اوبیرته یی فضا ته لیږی اوهغه څه چي له ځمکي څخه خیږی هغه بیا ځمکي ته ستنوی. دبیلګي په ډول :

- تروپوسفیر د ۱۵-۱۳ کیلومترو په واټن کي داوبو بخارچي دځمکي له سطحی نه هوا ته خیږی جامدوی اوبیرته یی په اوبو بدلوی اودباران په توګه یی ځمکي ته راګرځوی.
- د ۲۵ کیلومترو په جګوالی ستراتوسفیر یا داوزون پوړ دماورای بنفش وړانګي فضا ته بیرته ګرځوی.
- د ایونوسفیر (Ionosphere) پوړ ټولي رادیوی څپي چي دځمکي له لوری خپریږی دځمکي بیلابیلو برخو ته لیږدوی. یعنی درادیو لپاره لکه د یوې مصنوعی قمرپه څیر کارکوی. نو بیا داپوړ دبیسیم ،رادیو اوتلویزیون اړیکي په اوږدو واټنونو کي برابروی.
- Magnetosphere یا مقناطیسی پوړ زیان لرونکي وړانګي چي له لمر اونورو ستورو نه راځی هغه دفع کوی.

دغه حقیقتونه چي په شلمه پیړۍ کي موندل شوی د قرآن علمی معجزې دي.

دځمکي طبقې یا پوړونه

ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ وَمِنَ ٱلۡأَرۡضِ مِثۡلَهُنَّ

الله (ج) هغه ذات دی چی اووه آسمانه اوهغو غوندې اووه ځمکي یی پیداکړی. (الطلاق ۱۲).

دجیولوژی علم هم په دې باوردی چي ځمکه اووه پوړه لری:

۱- داوبو کلک قشر (water) Lithosphere

۲- کلکه برخه یا وچه (land) Lithosphere

۳- پوکه برخه Asthenosphere

۴- پورتنۍ پوښ Upper Mantle

۵ -کورنۍ پوښ Inner Mantle

۶- بهرنۍ هسته Outer core

۷-کورنۍ هسته Inner core

لیتو سفیرچې Lithos دډبری په مانا له کلمې څخه اخستل شوی دځمکي پوښ جوړوی. دغه پوړدنوروپوړونو په پرتله ډیر نازک دی اوپریړوالی یی له سمندرونو لاندې ۸۰ کیلومترو ته رسیږی.دغه له نوروپوړونو څخه کلک اوسوړدی.

استنوسفیر چې د Asteno یاکمزوری له کلمې نه اخستل شوی دغه پوړ له نیمه جامداو ویلی شوواوسروموادو نه جوړشوی پوړدی. فکر کیږی چي لتوسفیر پر همدې پوړ باندې خوځیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له استنوسفير لاندې ډيرې سرې نيمه جامد دډبروپوړونه شته چې ۲۹۰۰ کيلومتره پريړوالی لری چې د (Mantle) منتال پوښ په نامه يادېږی. اونظر دځمکی پوښ ته دډيرې اوسپنې اومگنيزيمو درلودونکی دی.
دځمکې په مرکز کې دهغې هسته قرار لری چې دپوښ دوه برابره کثافت لری. چې دکثافت دلوړوالی دليل يی همغه داوسپنې اونکلوداليا‌ژوډيره اندازه ده. هسته له دوو پوړونو څخه جوړه شوې. يوه يی بهرنۍ اوبلنه چې ۲۲۰۰ کيلومتره پريړوالی لری اوبل يی داخلی يا کورنی پوړ چې جامد اوکلک دی اوپريړوالی يی ۱۲۵۰ کيلومترو ته رسيږی. دهستې اوبلن پوړدځمکې مقناطيسی ساحه جوړوی .

دځمکې دچارچونو کانگې

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

کله چې ځمکه په زلزلې سره ولړزيږی اوخپل درانه بارونه دباندې وغورځوی. (الزلزله ۲-۱).

داثقال کلمه يعنې چارچونه اودرانه بارونه. په دې ځای کې دزلزلې په هکله يوه مهمه مسأله بيان شوې. نوې څيړنې څرگندوی کله چې ځمکه سره شی کثافت لرونکی مواد په اوبلن پوړکې غرقيږی اوسپک مواد پورته راځی له دې کبله دځمکې پوښ لږ وزن لرونکې مواد لکه تورې اوکلکې ډبرې لری.
په داسې حال کې چې دځمکې په هسته کې درانه مواد لکه اوسپنه اونکل ډير دی له دې کبله دځمکې دپوښ لاندی چې له درنو اوبلنو فلزاتو نه جوړه شوې دځمکې له پورتنې سطحې څخه دروند وی.
داروښانه شوې هغه برخه چې دفلزاتو ډيرې زيرمې لری زياتره زلزلې په کې پېښيږی. دزلزلې په مهال دځمکې دپوښ لاندې درانه مواد داوخت پيداکوې چې پورته راشی څه ډول چې قرآن عظيم الشأن بيان کړی چې ځمکه خپل چارجونه دکانگو(استفراغ) په څيردباندی غورځوی.

دغرونو دندې

وَجَعَلْنَا فِى ٱلْأَرْضِ رَوَٰسِىَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ

اوپرځمکه مو غرونه ودرول چې له خوزيدواواضطرابه پاتې شی. (الانبيا ۳۱).

دغه آيت وايی چې غرونه دځمکې له لړزيدو څخه مخنيو ی کوی چې داموضوع اوس اوس په جيولوژی علم کې پيژندل شوی ده. پوهانوموندلې چې هرغر دخپل جگوالی لس پنځلس برابره ريښې په ځمکه کې دننه لری. يعنې چې غر لکه يوه ميخ غوندی دننه ځمکه کې ننوتې دی. دبېلگې په ډول ديوريست څوکه چې څه ناځه ۹ کيلومتره دځمکې پرسردی ۱۲۵ کيلومتره په ځمکه کې دننه ريښه لری.
غرونه دځمکې پوښ دخوځښتونو اوټکرونو په پايله کی مينځته راغلی . کله چې دوه صفحې يوله بل سره ټکر وکړی ځواکمنه صفحه به ښکته لاړه شی اوبله به پورته راشی اوپه دی توکه غرونه اودځمکې لوړې غونډې جوړوی. ښکتنې پوړ به دځمکې لاندې ځی اويوه بيخلنه ريښه به غرونو لپاره جوړوی. نو هرڅومره چې دځمکې يوه برخه اوچته اولوړه وی په همغې کچې به دځمکې پوښ په هغه برخه کې پريړ وی اوبيخلن به دپوښ يا Mantle په مينځ کې به مخکې تللی وی. پروفيسر سياويدا دنړې وتلی جيولوجست وايی: " د وچې دغرونو اود سمندرونو د غرونو په مينځ کې توپير د دوی د مواد په مينځ کې دې. خو دواړه داسې ريښې لری چې دوی استواره ساتی. ".

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَـٰدًا وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا

آيا ځمکه مو مهد يا بستره اوغرونه مو ميخونه(موږی) جوړنه کړل. (النبا ۷-۶).

وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغرونه مو ستنې (النازعات ۳۲).

"ارسها" يعني ريښه لرونكى ، ثابت اوټكوهل شوى. غرونه دځمكې په پوښ كې غزول شوى اودځمكې لاندى كرښې يو له بله سره تړي. دځمكې دمخ په تثبيت سره غرونه دپوړونو له ښويدو اوپه Magmaباندې دصفحو له تويدو څخه مخنيوى كوى. عينا لكه دلرګيو تختې اوكندې چې يو پر بل ميخ شوى وى. دغرونو په واسطه دغې د تثبيت عمليى ته په ساينس كې Isostasy وايى. ايزوستازى عبارت دى د پوښ د پوړ دقوى توازان پورته خواته اودځمكې دقشرلاندې لورته. هغه ډول چې غرونه دېبرو د ورستېدو ، دخاروى دكمېدو اودكنګل دويلې كيدو له كبله كوچنى كيرى په همدغه ډول كولاى شى دكنګلځايونو دجوړيدو ، اوغورځونكو چاودونو اودخاورو دېوليدو له كبله ستر شى.

بناپردې كله چې غرونه سپک شى دموجودې قوې له لارې په مايعاتو كې پورته خواته ټيله كيږى اوپه هغه صورت كې چې غردروند شى دثقل قوى له لارې دپوښ دپوړ لورته ښكته ځى. نن پوهيږو چې دځمكې د مخې دبرين پوړچاودو له كبله د لامبووهنكوصفحو په څير داوبلنې لاوا په مخ قرارلرى. څكه چې ځمكه په ډيرې چټكتيا سره په خپل محور راڅرخى كه چيرى غرونه دثبات لامل نه وى دغه صفحې به تل دځاى دبدليدو په حال كې واى. په دې صورت كې به دځمكې په سر خاوره نه ټوليده او خاورې اواوبو به له يو بله سره تراكم نه كولاى ، نباتات به نه راشنه كيدل . لارې اوكورونه به نه شواى جوړيدلاى. لنډه داچې ځمكه به دژوندانه لپاره نامكنه واى.

د الله (ج) په مهربانى سره غرونه لكه دموريو په څيرعمل كوى اوترډيره بريده دځمكې دسطحى دخوځښتونو څخه مخنيوى كوى. اودغه دلوړې پوهې بيلګه سلګونه كاله مخكې په قرآن كې بيان شوى ده.

دغرونو خوځښتونه

قرآن كريم فرمايى چې غرونه ولاړنه دى بلكې تل دخوځښت په حال كې دى.

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه چې جامدوينې ، لكه دوريځو په شان په خوځښت كې دى. (النمل ۸۸).

دغرونو دغه خوځښت دځمكې دقشر دخوځښت له كبله مينځ ته راځى . دځمكې قشر دپوښ په پوړباندې خوځيږى. لومړى ځل يوه آلمانى پوه الفرد وګنر په شلمه پيړۍ كې روښانه كړه چې لوېې وچې په لومړى سره كې يو له بل سره نښتې وې اووروسته بيا دخوځښت له كبله يو له بله بيلې شوې اويو له بله لرې شوې.

پنځوس كاله وروسته له ده نه په كال ۱۹۸۰ كې ځمكې پيژندونكى دده دنظريې په حقيقت پوه شوې. پنځه سوه ميليونه كاله وړاندې دځمكې لويى وچې يوله بل سره تړلې وى اوپه سويل قطب كې يى قرار درلود چې پوهانو ورته پانګيا نوم وركړى. يوسلو اتيا ميليونه كاله مخكې دغه پانګيا په دوو برخو وويشل شوه ، چې ورته ګوندوانا نوم وركړشوى چې افريقا ، آسترالیا ، انترکتيکا ، اوهند په كې شامل وو. اودوهمې برخې ته يى لوريشيا نوم وركړى شوى چې اروپا ، شمالى امريكا ، اوآسيا پرته له هنده په كې شامله وه. چې يوسلو پنځوس ميليونه كاله نور دغه دوه لوېې وچې په وړو برخو وويشل شوى.

له پانګيا څخه جوړه شوې ټوټه په چټكۍ سره څوسانتى متره په كال كې خوځښت لرې چې دغه حركت دځمكې پيژندوكو له خوا داسې تشريح شوى دى:

دځمكې قشر اودپوښ دپورپورتنى برخه چې سل كيلومتره پريړوالى لرى په داسې پانو ويشل شوې چې Plates پلا تس په نامه ياديږى. شپږ لوى پانې يا صفحى اوډيرې نورى وړوكې پانې دى. دپانودفرضيى له مخې دغه پانې دځمكې په سر حركت كوى چې زيادتره يى لويى وچې له ځان سره وړى. دلويو وچو خوځښت په كال كې له يوه نه ترپنځو سانتى مترو پورى اټكل شوى دى. اوڅكه چې داپانې تل په خوځښت كې دى دجغرافيايى بدلونونو سبب ګرځي دبيلګې په ډول داطلس بحر هركال يوڅه پراخيږى.

مهم تكى دادى چې قرآن غرونه لامبو وهونكى اوخوځيدونكى ښوولى اواوسنۍ پوهه هم لويى وچې خوځيدونكې جوتوى اودا خوځيدنه داسې نه ده چې په ستركو وليدل شى پس آيا دامعجزه نه ده هغه څه چې په شلمه پيړۍ كې خلک پرى پوه شول په اوومه پيړۍ كې بيان شوى وو په داسې حال كې چې هغه وخت به دومره خلک ددى آيتونو په اصلى مفهوم نه پوهيدل اودا بل دليل دى دالهى كلام په اعجاز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه

فَلَآ أُقْسِمُ بِرَبِّ ٱلْمَشَٰرِقِ وَٱلْمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ

قسم په خداى دمشرقونو اومغربونو چې موږ قادريو. (المعارج ۴۰).

دمشرق يا ختيز اوهم لويديز لپاره دجمعې صيغې كارول داڅرگندوى چې لمر يواځې له يوه ځاى نه نه راخيژى اونه هم په يوه ټكى كى لويږى اودالله قسم په دى موضوع دهغه اهميت باندې ټينگار كوى.
ځمكه په خپل ځان ۳۰-۲۷ درجه زاويى باندى راڅرخى. ددې زاوى له كبله اودځمكې دشكل دگرد والى له كبله دلمروړانگې تل په يوه زاويه پرځمكه نه لويږى ، بنا پردې كله چې څوک داستوا له كرښې نه لرى واوسى كولاى شى ووينى چې دكال په اوږدو كې دلمر ختل اولويدل په بيلابيلو ټكو كې واقع كيږى.
څوک چې داستواد كرښې پر سروى تل دلمر ختل اولويدل په يوه ځاى دلويديز اوختيز كې وينى. اوڅرنگه چې عربستان داستوا كرښې ته نږدى دى په بيلابيلو ټكو كې دلمرلويدل دليدو وړنه دى اوداسى ښكارى چې لمر له همغې يوې نقطې راخېژى اوپه يوه نقطه كې لويږى. خو ددې موضوع حقيقت قرآن څرگند كړى. (والله اعلم).

دپاى له ټكو نه دځمكې لنډول

أَوَلَمْ يَرَوْاْ أَنَّا نَأْتِى ٱلْأَرْضَ نَنقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا

آيا ويى نه ليدل چې موږدځمكې عزم كوو اودهغه له شاوخوانه يى رالنډوو. (الرعد ۴۱).

ځمكه دالفا ، دذرو له لارې چې له لمر نه پروتون اوالكترونونه راځى تر يرغل لاندې نيول كيږى ، دغه لمريز بادونه ډيرځواكمن وى اوكولاى شى چې دځمكى اتوموسفير دځمكې له كرې نه جلاكړى خودځمكې مقناطيسى ساحه يى نه پريږدى چې ځمكې ته زيان ورسيږى. دغه راز يادشوى آيت كولاى شى په قطبونو كې دځمكې نقصان ته اشاره وى . په اوس وخت كى دځمكې دقطبونو دكنگلونو د تدريجى ويلې كيدو له كبله دسمندرونو د اوبوكچه مخ په لوړيدو ده . چې دغه داوبو زياتيدنه به كراركرار دځمكې وچه راكمه كړى. د (ننقصها من اطرافها) جمله ممكنه ده په سويل اوشمال كې دځمكې دساحلونو دنيولو په مانا وى.
نيويارک تايمز داسې رپوټ وركوى:
" په وروستى پيړۍ كې دځمكې تودوخه دفارنهايت يوه درجه لوړه شوى اودقطبى كنگلونه دويلى كيدو چټكتيا ډيره شوې. دګاوارد دفضاى انستيتيوت پوهان چې دامريكا دخلايى چارودموسسى NASA ناسا پورې اړوند دى لاسته راغلى رقمونه په ۱۹۵۰ ، ۱۹۶۰ و ۱۹۹۰ كلونو كې سره پرتله كړى چې پايلې يى دا جوتوى چې دقطبى كنگلونو پريړوالى پنځه څلويښت په سلوكې كوچنى شوى.
دغه راز په مصنوعى اقماروكې اخستل شوى تصويرونه داڅرگندوى چې دځمكې دقطبونو كنگلونه په دې وروستيو كلونو كې ډير لږ شوى دغه موندنې كيداى شى دغه آيتونه تفسير كړى.
شريدل يا نقصان دځمكې په شاوخوا اويا دځمكې په وروستۍ برخه كې چې په قرآن كې يادشوى ممكنه ده يوې بلى علمى پيښې ته هم اشاره كړې وى.
دغه حقيقت چې ځمكه دخپل محور په شاوخوا راڅرخى اوبنه يى بشپړه كروى نه ده بلكې په دواړو قطبونو كې يوڅه كېكاگل شوى ده (شكل Geoid).
څېرنو ښوولى چې دځمكې قطر داستوا دليكې په دوام كې په خپل محور دڅرخيدو دقوى له كبله مخ په زياتيدودى اوله محور سره يى موازى قطر په دوو انجامونو يا دوو قطبونو كې مخ په كميدو دى . اوڅكه چې ځمكه تل په خپل محور راڅرخى دغه بدلونونه به لاهم پيښيږى. د ننقصها كلمه هم نااستمرارى حالت لرى اوپه دواړوانجامونو كې دوامداره كمښت جوتوى.
دآسمانى اجرامو مدورشكلونه په هغو كې دثقل دقوى داغېزې له كبله مينځته راغلى. په داسې حال كې چې كروى شكل مطلق نه وى بلكې په قطبونو كې يوڅه هوار اوداستواپه محيط كې وتلى وى. دناسا NASA دشمېرنو له مخې افقى قطر يا داستوا دسطح قطر ۶۳۷۸.۱ كيلومتره اومحورى قطر يا بين القطبى ۶۳۵۶.۸ كيلومتر ه ده يعنې ۰.۳ فيصده فرق ددواړو په مينځ كې شته.
دځمكې دشكل دغه ماډل چې په كال ۱۶۸۷زيږديز كې دنيوتن له خوا وړاندې شوى ، سلگونه كاله مخكې له قرآنه اخيستل كيداى شواى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه

وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ

(قسم) په چاوديدونکې ځمکې (الطارق ١٢).

د "صدع" کلمه دچاوديدلو ځيرې کيدلو ، اوبېلېدلو په ماناده دالله سوګند په دې موضوع دهغه اهميت جوتوی. په ١٩٤٥-١٩٤٦ کلونو کې پوهان دسمندرونو تل ته دځيړنو لپاره ورغلل . يوه مهمه مسأله چې ددې ځېړنو په ترڅ کې ومونډل شوه دځمکې چاودلی جوړښت وو. دځمکې دبرين قشر دسترو چاودو له لارې چې لسګونه زره کيلومتره اوږدوالی لری ټوټه ټوټه کېږی . دغه چاودونه له شمال نه دسويل لوری ته اوله ختيز نه لويديز لوری ته ادامه لری. پوهان په دې هم پوه شول چې په سمندرونو کې ددغو ټوټو لاندې دمګماMagma پنډوالی سل نه تر يوسلوپنځوسو کيلومترو پوری رسېږی.

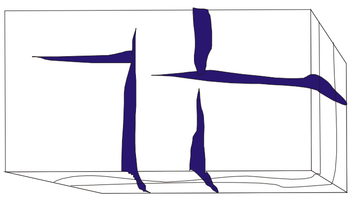

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې چاودوله کبله لاوا دبحرونو مخ ته وځي ، اوپه دې ترتیب یوه زیاته اندازه تودوخه له لاسه ورکوي او د سمندري غرونو دډبرو ټوټې هم جوړیږي. که ځمکې دغه جوړښتونه نه درلودلای ټوله تودوخه به دځمکې دمخې له لارې ضایع شوې نه وای اوپه پایله کې به د ډیرې تودوخې له کبله دځمکې پر سر ژوند ناممکنه وای.
دداسې یوې مغلقې مسألې توضیح چې په نوې ټکنالوژۍ سره مطالعه شوې خوارلس پیړۍ مخکې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن یوه معجزه بللی شو.

د اوسپنې معجزه

وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

اود غه راز اوسپنه مو نازله کړه چې په هغه کې شدید قوت اوډېرې ګټې دی لپاره دخلکو. (الحدید ۲۵).

د انزلنا کلمه چې دښکته لیږلو په مانا ژباړل شوې کیدای شي داوسپنې لپاره داستعارې په ډول کارول شوې وي اوهدف په کې داوی چې یو ګټورشی خلکو ته ورکړشوی. اوکه هغه کټ مټ د لاندې تویدلو په مفهوم لکه چې دباران لپاره کارول شوې په دې صورت کې دقرآن ستره علمی معجزه څرګندوی.
دستوروپیژندنې معاصره پوهه وایی هغه اوسپنه چې په ځمکه کې شته دبهرنۍ فضا له ډیرو سترو ستورو څخه راغلې. نه یواځې دځمکې اوسپنه بلکې دټولې شمسی منظومی اوسپنه له بهرنۍ فضا څخه راغلې ، ددې دلیل دادی چې دلمر تودوخه داوسپنې دجوړیدولپاره کافی نه ده . دلمر په سطح کې شپږزره سانتی ګریده اودلمر دهستې تودوخه شل میلیونه سانتی ګریده ده. اوسپنه له لمر نه په ډیرو لویو ستوروچې دتودوخې درجه په هغو کې څو سوو میلیونو درجو دسانتی ګریدو ته رسیږی تولیدیږی. کله چې داوسپنې کچه په یوه ستوری کې له یوه ټاکلی بریده ډیره شی دیوه ځلیدونکی ستوری غوندې چاودنه کوی اواوسپنه یی فضا ته آزادیږی.

دنوواNova په نامه دچاودنو مخکینې شواهد شته ، داوسپنې (Fe-60) ډیره اندازه دسمندرونو په تل کې دیوه سترې نواSupernova چاودنې ښودنه کوی چې ۹۰ نوری کاله مخکی چې له پنځومیلیونو کلونو سره برابریږی واقع شوی. دجیولوژۍ په پوړونو کې دډیرې اندازی ایزوتوپونو شته والی ددې ښودنه کوی چې په دې نږدی وختو کې په لنډه فضا کې دهغو ذرې جوړې شوی اووروسته ځمکې ته لیږدول شوی.
قرآن په اوومه زیږدیزه پیړۍ کې روښانه کړی چې اوسپنه په ځمکه کې نه ده جوړه شوې بلکې نازله شوې یا له پاسه رالیږل شوې. اویواځې الله (ج) دی چې پوهه یی په هرڅه رسیږی
د "و" کلمه (دلته ددغه راز مانا ورکوی) هم په آیت کی اوهم دشلمې پیړۍ دنجوم په علم کې واضح شوې چې له اوسپنې برسیره نورمواد هم په نورو ستورو کې جوړیږی اوبیا ځمکې ته توږیږی .
خو په دغه آیت کې داوسپنې په اهمیت ټینګارشوی . مایکل ونتن وتلی مایکروبیولوژیست داوسپنې داهمیت په هلکه وایی :
" دژوند لپاره ډیر مهم فلز اوسپنه ده ، په غټوستوروکې همدغه داوسپنې زیرمې دی چې دناوا دچاودنو لامل ګرځی اوبیا په خلاکې یی اتومونه خپریږی. ددروندوالی له کبله داوسپنې اتومونه دځمکې دمرکزلورته ځی اودډېر لوړحرارت دجوړیدولامل ګرځی چې دغه تودوخه دکیمیاوی تفریق زمینه مساعدوی اودځمکې داتوموسفیر ګازونه اودهایدورسفیر پوړجوړوی.
دځمکې په هسته کې اوبلنه اوسپنه دیوې سترې ډاینمو په څیر کارکوی اودځمکې مقناطیسی ساحه جوړوی. دځمکې مقناطیسی ساحه دوان آلن ملابندونه جوړوی چې ځمکه له خلا څخه د ورانوونکووړانګو له شر څخه چې دفوق العاده انرژۍ درلودونکې وی ژغوری.
داوسپنې له شته والی پرته ژوند دکاربن په اساس ناممکنه دی ، اوهیڅ هغه څه چې پورته یاد شول نه شوای جوړیدلای. هیمو ګلوبین نه شوای جوړیدلای اوداسی کوم فلز به نه وای چی په میتابولیزم کې داحتراق سبب ګرځیدلای وای.
د ژوندانه او اوسپنې په مینځ کې خواکمنې اړیکې ، دوینې سره کرویات او ځینې رنګینه ډیر لرې ستوری نه یواځې دژوند اړیکې له فلزاتو سره بلکې د نړۍ دوجود لپاره څرګندوی. (Biocentricity)."
نو پراوسپنه دټینګار اهمیت په قرآن که واضح شوی. دالحدید سوره دوه نور مهم ریاضیکی اړخونه هم لری: الحدیددقرآن ۵۷ سوره ده ، د "ابجد" له نظره الحدید مساوی ده له ۵۷ سره

- اوحدید د ابجد له نظره ۲۶ ده اود اوسپنې اتومی نمبر هم ۲۶ دی.

یو آلمانی پوه د ډاکتر فرندریاس یوردن په نامه داوسپنې داکساید ذری دسرطان ناروغی ددرملنې لپاره هم کارولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پطرولو جوړښت

ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحْوَىٰ

هغه چې هرڅه يې پيداکړل اوسم يې کړل هغه چې اندازه يې کړل اولارښوونه يې وکړه هغه چې شنه ګياه يې راوويستله اوهغه وخت يې وچ کړل اوتوريې کړل. (الاعلی 2-5).

څه ډول چې څرګنده ده پطرول په سمندر کې دنباتاتو اونورو ژوو له پاتې شونو څخه جوړيږی ، ميليونونه کاله وروسته کله چې دغه پاتې شونې په سمندرونو کې ورستې شوې په يوې غوړې مادې واووښتې. چې دغه مواد دختو اوډبرو لاندې په پای کې په نفتواوګازو بدليږی . دځمکې دقشر خوځښت ځينې وخت په سمندر کې دتحجر لامل ګرځی اودنفتو حجری په زرګونو مترو لاندې خښيږی. ځينې وخت دغه نفت دډبروله سوريو څخه راوځی اوله څوکيلومترو لاندې نه ځان دځمکې سطحې ته رسوی چې دلته بيا تبخيريږی او قير يې په ځای پاتې کيږی.
درې دغه يادشوی ټکی په ۲ او۴ پورتنيو يادوشوو آيتونو کې دنفتو دجوړښت له پړاوونو سره سمون خوړلای شی . په ډير ګمان د "المرعی" کلمه يعنې شنېلی کيدای شی دنفتو دجوړيدو لومړنۍ مادې ته اشاره وی. دوهمه کلمه چې دپام وړده د "احوی" کلمه ده چې دتوربخوند شنيلی لورته اشاره ده . دغه کلمه کولای شی چې له نباتاتو نه پاتې شوی د فاضله موادو ورستېدل توضيح کړی ، چې دځمکې لاندې لاهم توريږی. اوداکلمه په "غثاء" ستايل کيږی چې دپريکړ شوی شنه واښه په مانا ده. دغه راز کيدای شی دهغو موادو په مانا راشی چې داوبو له لاری راوړل شوی وی يا داسی چې داوبو سر ته له ځمکی رااخستل شوی وی. په حقيقت کی نفت هم له ځمکی نه رابهيږی اوديوې تورې شنې بخوندې څګ لرونکې مادې په څير بهيږی نو وينو چې د"غثاء احوی" کلمه څومره په مهارت اوپوهې سره په دغه آيت کی کارول شوې. څه ډول چې مو وليدل دنباتاتو بدليدل په اوبلنوسريښناکواوتورو موادو باندې ډير مشابهت لری له نفتو سره ، ددغې موضوع بيانيدل په داسې وخت کې چې خلکو لا نفت او له هغو څخه لاسته راغلی مواد لکه پطرول نه پيژندل په خپله دقرآن کريم يوه معجزه ده.

د وخت نسبيت

د وخت دنسبيت حقيقت باندې پوهان اوس پوه شوی اوانيشتين دشلمې پيړۍ په لومړيو کې دغه فرضيه بيان کړه . اوهغه ثابته کړه چې وخت له کتلې اوسرعت سره اړيکی لری. په داسې حال کې چې قرآن کريم ډير مخکی دوخت دنسبيت مسأله بيان کړی ده.

وَإِنَّ يَوْمًا عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ

هغه يوه ورځ دالله په وړاندې لکه زرکاله ستاسو په شمېر ده (الحج ۴۷).

تَعْرُجُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

... هغه ورځ چې دپنځوس زروکلونو سره برابره ده (المعارج ۴).

له پورتنی آيت نه په روښانه توګه دوخت دنسبيت مسأله څرګنديږی.

په شپږوورځو کې پيداکيدل

إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ

ستاسو هستونکی الله چې ځمکه اوآسمانونه يې په شپږو ورځو کې پيداکړل (الاعراف ۵۴).
بله موضوع چې دقرآن اوننی ساينس په مينځکې همغږی جوتوی هغه دنړی عمر دی . پوهانو دنړی ټول عمر دشپاړسوو نه تراوولسوميلياردو کلونو پوری اټکل کړی دی . قرآن وايی چې نړۍ په شپږو ورځو کې پيداشوې دغه دوه وخته سره له دې چې په ظاهره له يوبل سره په تضاد کې ښکاری خو په حيرانوونکی ډول يوه له بل سره ورته والی لری په حقيقت کې دغه دواړه رقمونه صحيح دی يعنی چی نړۍ په شپږو ورځو کی چې زموږ له اووه لس ميلياردو کلونو سره معادله ده پيداشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینیشتین په کال ۱۹۱۵ کې روښانه کړه چې زمان نسبي دی یعنې دوخت بهیر د خلأ ، چټکوالی اودجاذبې قوې له نظره سره توپیرلري . په قرآن کې دشپږو ورځو یادونه کیدلای شي دشپږو پړاوونو په مانا وي

څکه په څمکه کې یوه ورځ څلیریشت ساعته وی په داسې حال کې چې دنړۍ په یوه بله برخه کې دبیلو شرایطو لاندې یوه ورځ له دی نه ډیره لنډه یا هم اوږد ه وی . دبیلګې په ډول دنپتون دکرې یوه شپه اوورځ څوارلس ساعته اولس دقیقې ده اویو کال یې له ۸ ، ۱۶۴ ورځو سره برابر دی . برسېره پردې دیوم کلمه نه یواځې دورځې بلکې دعصر ، زمانې ، پړاو ، شپې اووخت په مانا هم ده.

دنړۍ په لومړی پړاوکې ، وخت ډیر ژر له هغه څه نه چې موږ یې اوس وینو تیریده ، څکه کله چې دسترې چاودنې په وخت کې ټوله نړۍ لکه دیوه زیښنبل شوی ټکی په شان ؤ . دنړۍ ارتبدل دسترې چاودنې په پایله کې دهغې بریدونه دمیلیونونو کلونو په کچه پراخ کړل په حقیقت کې هغه وخت په خلأ کې دنړۍ کش کیدل په نړۍ کې دسترو مهمو انشعابونو لامل شو.دسترې چاودنې دشپې انرژۍ دزمان یا دوخت چلند زرمیلیارده وارې له نن څخه ورو کړ. کله چې نړۍ پیداکېدله دوخت چټکتیا زرمیلیارده برابره له نن څخه چټکه وه. یعنی چې زرمیلیارده دقیقې زموږ معادلې دی دنړۍ دهستۍ له یوې دقیقی سره. که شپږ ورځې وشمېروومعادلې به وی له شپږ زره میلیارده ورځو سره ، څکه دنسبیت دقانون په پام کې نیولو سره نړیوال وخت زر میلیارده برابره دځمکې دکرې له دوخت نه چټک دی. بیانو شپږ زره میلیارده ورځې مساوی دی له ۱۶۴۲۷ میلیونه کاله سره.

کاله 16427104723 = 365،25 / ورځې6000000000000

له بل پلوه دخلقت هره ورځ مساوی ده دځمکې دکرې دبیلابیلو له دورو اوپړاوونو سره. دلیل دادی چې هرځومره نړۍ پراختیا موندلې وای دوخت بهیر به ورو شوی وای. څکه چې دنړۍ جسامت له کله نه چې دیوه ټکی په شان وه دوه برابره شو نودوخت چټکتیا نیمایی ته راښکته شوه. که دخلقت هره ورځ دځمکې دکرې دوخت له مخې محاسبه کړو لاندې پایلې په لاس راځې:

- دخلقت پیل ته په پاملرنې سره دپیداینښت لومړۍ ورځ چې ۲۴ ساعته کېږی برابریږی دځمکې دکرې له اتومیلیاردو کلونو سره.
- دوهم څلیریشت ساعته چې دنړۍ جسامت دوه برابره شو اوچټکتیایی نیمای شوه دځمکې دکرې له څلورو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- په همدی توګه دریمه ورځ دځمکې دکلونو له دوو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- څلورمه ورځ دځمکې له یو میلیارد کلونو سره معادله ده.
- پنځمه ورځ دځمکې دکلونو له پنځه سوه میلیونو کلونو سره معادله ده.
- اوشپږمه ورځ دځمکې له دوه نیم سوه میلیونو کلونو سره معادلیږی.

نو د نړۍ ددې شپږو ورځو مجموعه دځمکې دپنځلس میلیارده اواووسوه پنځوس کلونو سره معادله ده. دغه موضوع په یوه ویشتمه پیړۍ کې روښانه شوه حال داچې څوارلس پیړۍ مخکې تردې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن اوساینس په مینځ کې دهمغږی اومعجزی څرګندوی دی.

دتقدیر حقیقت

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

اوتاسو هېڅ هم نه غواړی پرته له هغه څه نه چې الله (ج) یې وغواړی او الله (ج) پرهرڅه پوه اودحکمت درلودونکی ؤ اودی (الانسان ۳۰).

پروفیسر بینامین لیبت په کال ۱۹۷۳ دکلفورنیا په پوهنتون کې څېړنې وکړې چې داسې څرګندویی کوله چې زموږ تصمیمونه ټول مخکې له مخکې په دماغ کې تنظیم شوی. اوشعور نیمه ثانیه وروسته له هوډ اوتصمیم څخه په کارلویږی . داعصابو یوبل متخصص موضوع داسې روښانوی: "مو ږ اصلاً په ماضی کې ژوند کوو اوزموږ شعور لکه دیوه مونیتور(دتلویزیون ښینبه) غوندې دی چې هرڅه موږ نیمه ګړی وروسته ښکاروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنا پردې زموږ هیڅ یوه تجربه داوسنی زمان سره تړاو نه لری اوهرڅه نیمه ثانیه وروسته له اصلی پیښې نه منځ ته راځی.
داکتر لیبت خپلې څېړنې پرته له دې چې انستېزی ته اړتیا پیداشی په دماغ باندی دجراحی عملیاتو له لارې په داسې حال کې چې هغه کس بشپړ ویښ ؤ ترسره کړې. لیبت ترعملیاتو لاندې شخص ددماغ ټاکلې برخه دبریښنا په واسطه تحریک کړه داسې چې فکر وکړی له لاس سره یې یو څه لګیدلی. ترعملیاتو لاندی کس وویل نیمه ثانیه مخکی دده په لاس یو څه ولګیدل . له دې اندازه اخستنې سره لیبت دې پایلې ته ورسید چې ټول ادراکونه دماغ ته لیږدول کیږی اوداچې هرادراک تر شعورلاندې تحلیل اوتعبیریږی زه یا Ego له هغه څخه نه خبریږی. ددې لپاره چې پرهغو معلوماتو چې مخکی زموږ له فکر کولوروښانه شوی پوه شو ، هغه له یوڅه ځنډ نه وروسته زموږدماغ ته لیږدول کیږی.
یعنی ، د یوې عضلې دحرکت ورکولو لپاره تصمیم مخکې له هغه نیول کیږی چې زموږ شعور یې اړتیا وینی. تل دعصبی ادراک اوله هغه فکر نه زموږ دخبریدو ترمینځ یوواټن اوورسته والی وجود لری. په بله وینا موږ هغه وخت له خپل تصمیم نه خبریږو چې له مخکی نه یې پریکړه شوی. داڅرګندوی چې هرفکر ، عاطفه ، احساس اوحرکت مخکې له دې چې زموږ شعور پرې پوه شی پېښیږی. اوله دې نه داڅابتېږی چې راتلونکی په پریکنده توګه زموږ له واک نه وتلی.
په یوه بله تجربه کې همدغه فروفیسر تر تجربې لاندې خلک په خپل واک کې پریښودل څو چې خپلې ګوتې دیوبل په وړاندې جګې کړی ، اوخپله یې دهغوی دماغ ترخپلې نظر لاندې ونیو. په واقیعت کې دعمل داجرا لپاره ددماغ دحجروفعالیت مخکې له دې چې هغه شخص تصمیم ونیسی پیل شو. په بله وینا د(وکړه یا مه کړه) قومانده شخص ته ورسیده ، وروسته له هغه دشخص دتصمیم نیولو قومانده دماغ ولوستله اوشخص وروسته له نیمې ثانیې څخه پرهغه خبر شوی. شخص تصمیم نه نیسی چې څه وکړی اوڅه ونه کړی بلکې له مخکې نیول شوی تصمیم عملی کوی.البته دماغ یو بدلون راولی اوهغه دادی چې هرډول داسې شواهد چې داسې څرګنده کړی چې ګواکې داهرڅه له مخکې نه پیښ شوی هغه له مینځه وړی. په همدې دلیل هغه وخت ته چې موږ اوس وایو په حقیقت کې داسې ژوند کوو چې له مخکې نه ټاکلی شوی.
داتجربه جوتوی چې هرڅه دالله دغوښتنې مطابق ترسره کیږی.

د زوجونو یا جوړو پیدایښت

سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلۡأَرۡضُ وَمِنۡ أَنفُسِهِمۡ وَمِمَّا لَا يَعۡلَمُونَ سپېڅ

لی دی هغه الله چې ټول یې جفت پیداکړل ، هغه څه چې په ځمکه شنه کیږی ، اوله دوی نه (راپیداکیږی)اوپه هغه څه چې نه پوهیږی دوی. (یس ۳۶).

زوج یا جفت دښځې اونر په مانا کارول کیږی په داسې حال کې چې دهغه څه په هکله چې خلک نه پوهیدل لا ستره مانا لری. په ریښتیا هم هغه وخت یواځې ددې کلمې یوه مانا باندې خلک پوهېدل. دپال دیرک په نامه یو انګریز فزیکپوه په دې موندنې سره چې ماده په جفت ډول پیداشوې ، په کال ۱۹۳۳زیږدیز کې یې دنوبل جایزه خپله کړه. هغه په ماده کې دزوجیت اودمخالفو ځانګړتیاو درلودنکو پدیده ښکاره کړه لکه دمثبت چارج درلودنکی پروتون اودمنفی چارج درلودونکی الکترون. هره ذره خپله مخالفه ذره چې دمخالف چارج درولودنکی وی دفع کوی. د (Uncertainty Rotation) نظریه وایی چې هرڅېرې اوهروخت دجفتونو خلقت اوله مینځه تلل یی په خلا کې واقع کیږی.
دجفتونوبله بېلګه نباتات دی ، نبات پېژندونکی سل کاله وړاندې په نباتاتو کې دجنسونو په توپیر پوه شول . په داسې حال کې چې الله (ج) څوارلس پیړۍ مخکې دغه موضوع په خپل کتاب کې روښانه کړې:

وَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوۡجٖ كَرِيمٍ

اوله آسمانه مو اوبه راولېږلې اوپه هغومو ډېرګټه لرونکی زوجونه راشنه کړل (لقمان ۱۰).

د اتومونو ذرې

له پخوا څخه پوهانو داموندلې وه چې دمادې کوچنی ذره اتوم ده اواتوم دتجزیې وړنه دی خو اوس اوس ساینس په دې پوه شو چې اتوم هم تجزیه کیږی.

لَا يَعۡزُبُ عَنۡهُ مِثۡقَالُ ذَرَّةٖ ... وَلَآ أَصۡغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكۡبَرُ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٖ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ نه پاتې کيږي له هغه نه په اندازه د ذرې په آسمانونو اوځمکه کې اوهرڅه چې کوچنۍ يا لوی له ذرې نه وی اوهرڅه په کتاب کې ښکاره دی (سبا ۳).

دا آيت اتوم اوله هغه نه کوچنيو ذروته اشاره لری.
ترڅه باندې دوه لسيزو وړاندې (ددې کتاب ترليکلو) پروتون اونيوترون داتوم کوچنۍ ذرې پېژندل کيدې په دې وروستيو کې ان هغه کوچنۍ ذرې موندل شوی چې پروتون اوالکترون ترې جوړشوی. په دې اړوند يوه ځانګړې ځانګه چې دپراکتيکال فزيکس په نامه يادېږی جوړه شوې څو چې دغه ذرې ترڅېړنې لاندې ونيسی. دذروی فزيک مطالعې ښودلې چې پروتونونه اونيوترونونه له نوروذرو چې دکوارک په نامه يادېږی جوړشوی. ددې ذرولوی والی دانسان له پوهې نه بهردی يعني 10^{-18} متره (يو پر 1000000000000000000 برخه د متر).
دپام وړ بل ټکی په دې آيت کې داتوم وزن دی . دمثقال کلمه داتوم وزن ته اشاره کوی. داهم موندل شوې چې الکترونونه ، پروتونونه اونيوترونونه يو ځای شوی اواتوم يې جوړکړی اوهغه ته وزن ورکوی. اودا دقرآن يوه بله معجزه ده چې داتوم له تجزيې او اوله وزن نه يې بحث کوی.(اتومی وزن ډېر کوچنی وی چې دمندليف په جدول کې د عناصرو وزن يادشوی اوکله چې قرآن نازليده اتوم لا چا نه پېژانده وزن خو يې لاپرېږده خو قرآن په صراحت سره په پورتنی آيت کې دمثقال له کلمی نه چې له ثقلت نه اخستل شوې يادونه کوی اود ذری لپاره دروند والی ته ګوته نيسی. پښتوژباړونکی)

تياره يا تور سوری

په شلمه زيږديزه پېړۍ کې دخلاپه هکله ډېرې موندنې وشوې. چې له هغې ډلې نه يوه يې په دې وروستيو کې څرګنده شوې اوهغه تياره سوری دی. دغه سوری هغه وخت جوړېږی چې يو ستوری خپل ټول دسونګ توکې مصرف کړی ، دغه ستوری انقباض کوی اوپه يوه تورسوری په لايتنهای کثافت سره چې حجم يې له صفر سره مساوی کيږی چې يوه ډېره زوروره مقناطيسی ساحه لری بدليږی. دغه تورسوری په ډېرو ځواکمنو تلسکوپونو سره هم دليدو وړنه دی. ځکه چې دهغه دثقل قوه دومره ځواکمنه ده چې نور يا روښنايي نه شی کولای له هغه نه وتښتی ، خو تورسوری دهغې مقناطيسی قوې چې په خپل شاوخواکې يې جوړوی موندل کيدای شی.
دتورسوری اصطلاح Black hole لومړی ځل په کال ۱۹۶۹ ميلادی کې ديوه امريکايي فزيکپوه جان هويلر په نامه وکارول شوه . مخکې داسې انګيرل کيده چې ټول ستوری ليدلای شو ، په داسې حال کې چې وروسته څرګنده شوه چې داسې ستوری هم شته چې موږ هغه ليدلای نه شو ځکه دهغو ی رڼا ختمه شوې او له مينځه تللی (Collapsed) ده. له داسې يوه سوری نه چې فوق العاده کثافت ولری اوپو کوچنی ځای په خلأ کې ونيسی نور نه شی کولای تير شی ، دهغه لايتناهی دثقل قوه ډېر چټک شيان حتی دنور کوچنۍ ذرې (Photon) ځان ته جذبوی. دبېلګې په ډول ديوه ستوری دسوځيدو پړاو چې درې ځلې له لمر نه ستر وی اوتر پايه وسوځيږی ، ديوه تورسوری(سوړې) د ۲۰ کيلومترو په قطر شی په هره توګه به ديوې تورې سوړې په څير شی اودليدو وړ به نه وی ، خو په نامستقيم ډول به خپله اغيزه هرومرو په نوروآسمانی جسمونو څرګندوی اوپه دی توګه به خپل شتون ثابتوی.
کيدای شی دامبارک آيت همدې موضوع ته اشاره کوی:

وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ٱلنَّجْمُ ٱلثَّاقِبُ

اوڅه ډول پوهيدلای شې چې طارق څه دی ،هغه ستوری چې نفوذکوی(په تياره کې) (الطارق ۳-۲).
برسېره پردې ډېر لوی ستوری هم دخلأ يوه برخه په ځان کې رانغاړی. تورسوری نه يواځې دخلأ دتاوراتاويدو لامل ګرځی بلکې ديوې ټوټه کيدو لامل هم ګرځی. دغې موضوع ته په قران کې اشاره داڅرګندوی چې داکتاب يواځې د الله (ج) کلام دی.

فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتْ

هرکله چې ستوری بې نوره اومحوه شی (المرسلات ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبضاني ستوري

دالطارق دسورې په لومړيو آيتونو کې د "طارق" کلمه دطرق له ريښې نه دکلک وهلو په مانا چې غږ جوړکړی اخستل شوی دی . که په دې آيت کې په احتمالی توګه دنبض الوتلو يعنې همغه له غږ سره دوهلو په مانا وی په يوه مهم علمی خبره باندی دلالت کوی . په وروستی آيت کې وايی چې طارق هغه ستوری دی چې په شپه يا په تياره کې نفوذ کوی . په شپه کې پيداکيږی مخکې ځی ، نبضان لری چټک اوپريکونکی دی. اوقسم يې ياد کړی اوپه هغه باندی سوګند کول ديوې مهمې علمی موضوع په اهميت باندې دلالت کوی.
هغه څيړنې چې جوسلين بل بورنل په کال ۱۹۶۷ کې دکامبريج په پوهنتون کې کړی د يوه منظم راډيوی زيګنال له لارې يې داخبره تاييد کړه. مخکې له هغه څرګنده نه وه چې آسمانی جسمونه دزړه په شان دنبض وهلو ځانګړنه لری . په کال ۱۹۶۷ کې ستوروپېژندونکو روښانه کړه کله چې يوه ماده په خپله هسته کې متکاثفه شی ، دخپل ځان په شاوخوا په څرخيدو راځی اودهغه مقناطيسی ساحه هم په څرخيدو راځی اوډيره قوی کيږی. دبيلګې په ډول زرمیلیارده يا يو تريليون ځلې دځمکې دمقناطيسی قوی څخه ځواکمنه کيږی. هغوی داسی جسمونه وموندل چې په ډيره چټکۍ سره تاويږی اوقوی راديويی څپې ديوه مخروط په شان له خپل ځانه خپروی.
وروسته ډير ژر څرګنده شوه چې ددغه زيګنال سرچينه دنيوترونی ستورو ګرځيدل دی . دغه نيوترونی ستوری نوی موندل شوی چې دنبضانی ياPulsar په نامه ياديږی. دغه نبضانی ستوری چې د روښانه ستورو دچاودنې په پايله کې مينځ ته راځی دډيری کتلې اوروښنايی اوچټک خوځښت درلودونکی وی. ځينې دهغوی ۶۰۰ ځلې په يوه ثانيه کې په ځان راڅرخی.
دنبضانی کلمه چی له نبض څخه اخستل شوې دخوځښت کولو يا منظم ښوريدو په مانا ده چې په هرځل ښوريدو کې منظم انقباض اوانبساط ښکاره کړی. اودغه موضوع مخکې له دې چې دغه نبض وهونکی ستوری وموندل شی په قرآن کريم کې ياده شوې ده.
نيوترونی ستوری په خپل ځان يا خپله هسته کې دراغونډيدو په پايله کې له ډيرو سترو ستورو څخه مينځته راځی. يو فوق العاده متراکمه کتله دڅرخيدو په بې ساری خوځښت سره دستوری دوزن اومقناطيسی ساحې په اخستو سره هغه ته فشار ورکوی اوپه ځان کې يې راغونډوی . ددغو نيوترونی ستوور بې سارې مقناطيسی ساحه چې چټک څرخېږی درادیوی څپو دلېږلو لامل ګرځی چې په ځمکه کې دسنجولو جوګه دی. دطارق دسوری په دريم آيت کې دثاقب کلمه يعنې نفوذ کوونکی ، مخکې تلونکی اوسوری کونکی مانالری داښکاروی چې ستوری په تياره کې يو سوری جوړوی . له داسې ستورونه چې څو برابره له لمر څخه غټ دی جوړشوی نبض وهونکی ستوری داسې آسمانی جرمونه دی چې پوهيدل پری څه آسانه کارنه دی ، له همدې امله سوال شوی چې څه ډول به يوه شې ؟
(و ما ادراک ؟).

د شعری ستوریSirius

دقرآن يوه بله معجزه دشعری ستوری يادونه ده چې په يوويشتمه پيړۍ کې پېژندل شوی.
دنجم سوری په ۴۹ آيت کې دشعری ستوری يادونه دپام وړ ده . دشعری ستوری په شپه کې ستر اوځليدونکی ستوری دی چې دپوهانو دڅيړنو له مخې په اصل کې دوه ستوری دی . لوی ستوری يې **شعری** .الف يا Sirius-A چې ځمکې ته نږدې دی اوروښانه دی ، دوهم يې کوچنی دی اوله تلسکوپ پرته دليدو وړنه دی د **شعری**-ب يا Sirius-B په نامه ياد يږی.
دشعری د ستوری مدار بيضوی دی اويو دور چې ديوه واحد مدارپه شاوخوا راڅرخی ۴۹،۹ کاله موده نيسی. دغه موضوع د هاروارد ، اوتاوا و لينستر دپوهنتونو له له لوری ثابته شوه په داسې حال کې چې دنجم دسورې ۴۹ و ۹ آيتونو څوارلس سوه کاله مخکې له هغی نه يادونه کړې وه .

وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعْرَىٰ

اوهغه دی دشعری دستوری رب(النجم 49).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

دددولیندیوپه شان یاهم له هغه نه نږدی وو (النجم 9).

د نجم سوری نهم آیت (دستوری په مانا) ممکنه ده چې په خپل مدارکې ددغو ددو ستور تقارب شرح کړی وی.

تیاره اوروښنایی

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ

تیاره اوروښنایی یی جوړه کړه (الانعام ۱).

له روښنایی پرته څه نه شو لیدلای په داسې حال کې هغه نور چې موږ لیدلای شو هغه یوه برخه دهغی انرژی وی چې چې له سرچینې نه خپور شوی وی. دنور بیلابیل ډولونه لکه د X وړانګه ، ماورای بنفش ، رادیویی څپې اونورې لیدلای نه شو.

په زړه پوری خو لاداده چې دتیاره کلمه تل دجمعې په ډول په قرآن کې یاده شوې (ظلمات د ظلمت جمع) د ظلمات کلمه په قرآن کې ۲۳ځلې یاده شوې اویوځل هم په مفرد ډول نه دی کارول شوې.

په قرآن کې دتیارې دکلمې یادونه داروښانوی برسیره پرهغو ډولونو دنورونو چې موږ یی لیدلای شو نور هم شته. دهرنور دڅپو اوږدوالی دهغه دانرژی له مخې چې دالکترومقناطیسې خلا په نامه یادیږې فرق کوی. دالکترومقناطیسی وړانګوټول ډولونه دانرژی دموجونو په څیر په خلاکې عمل کوی. ددې موضوع دلا روښانتیا لپاره په ولاړو اوبو کې دیوې ډبرې دغورځیدو له امله دڅپو له جوړیدو څخه یادونه کولای شو. هغه ډول چې مینځ ته راغلی څپې په ابوکې دډبری دغورځیدو په چټکتیا اوشدت له مخې مختلفی وی دالکترو مقناطیسی څپو اوږدوالی هم مختلف وی.

ټول ستوری له ځانه یو ډول وړانګه نه خپروی . دغه وړانګې ددوی دڅپو داوږوالی له مخې په ډلو ویشل کیږی. دنوری څپو دطیف اوږدوالی ډیر پراخ دی. دګاما دوړانګې دڅپې داوږدوالی توپیر 10^{25} دی.دلمر ټوله وړانګه یواځې یوه برخه ددغه(10^{25}) طیف جوړوی. اویا په سلو کې هغه وړانګې یا بیلابیلې څپې چې له لمر نه خپریږی ۰،۳ نه تر ۱،۵ مایکرونه دی چې دریې ډوله نور لری: هغه نور چې موږ یی وینو ، له سره رنګ نه لاندی نور اود ماوراء بنفش وړانګې ، دلیدو وړ نور یواځې ۴۱ په سلوکې دلمر نورجوړوی. نو وینو چې هغه الکترومقناطیسی څپې چې دانسان دسترګور لپاره دلیدو وړ نور جوړوی دنور دطیف یوه ووړوکې برخه ده. اونورڅایونه چې دنور څپې یی د انسان دسترګو دلیدو وړنه دی ټول تیاره پاته کیږی له همدې کبله ډیره تیاره له هغې تیاری نه هم شته چې موږ یی پیژنو.

پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه

نه ختیزواله ده نه لویدیز واله ، هغه بلیدونکې غوړدی چې نور ښنی په داسې حال کې چې له اورسره تماس لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نه لری (النور ۳۵).

دغه آیت هغه څه ته اشاره لری چې نور خپروی ، په داسې حال کې چې نه په ختیز کې ده اونه په لویدیز کې . یعنې فزیکی ابعاد نه لری اونه د اور له لاری روښانه شوی دی. که داسې فرض شی چې ددې سرچینه یواځې انرژی ده ، نو په ډیر اټکل سره به منظور له برېښنا نه وی . دتیلی اوګازی څراغونو په خلاف په بریښنایی څراغ کې نه څه شی سوزول کیږی اونه هم داور له لارې روښانه کیږی. که فرض شی چې سرچینه انرژی ده نو هغه به بریښنا وی. دتنګستن فلز دنری تار دتودوخې درجه کله چې دبریښنا دتیریدو له کبله دوه زرو سانتی ګیریدو ته ورسیږی. دغه رڼا رامینځته کیږی ، په دغه درجه دحرارت کې ډیر شمیر فلزات ویلې کیږې خو د تنګستن فلز نه ویلې کیږی. خو سره له دغې ډیرې تودوخې هیڅ شی نه سوزیږی ځکه چې دګروپ په مینځ کې اکسیجن نه شته اودتنګستن تار هم نه کمیږی. څه ډول چې په قرآن کې یادشوی دغه حالت دیوه روښانه ستوری سره ورته والی لری.

باید دا وویل شی چې بریښنا دبشریت دتاریخ یوه ډیره ستره موندنه ده اوټوله نړی یی په اصطلاح روښانه کړی ده. نو ډیر احتما ل شته چې دغه آیت بریښنایی رڼا ته اشاره وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع داسې هم روښانولی شو: نور په ستوری کې دهستوی تعاملاتو له کبله جوړیږی. ستوری هغه روښانه اوسره ځرخېدونکی کتلې دی چې دهستوی تعاملاتو له کبله په ډیره کچه روښنایی اوتودوخه خپروی . دیر غټ ستوری دخپل ځان دځواکمنې جاذبې قوی له کبله انقباض کوی یعنې چې مرکز یی تراکم کوی اوسورکیږی. کله چې دستوری دمنځ دتودوخې درجه ډیره شی اولسومیلیونو سانتی ګریدو ته ورسیږی ، هستوی تعاملات پیلیږی . دهایدروجن دهستوی ذرو دیوځای کیدو له کبله هغه په هیلیو م بدلیږی. له څلوراتومو هایدروجنونه یو اتم هیلیوم جوړیږی. ددې لپاره چې پروتونونه اونیوترونونه یوځای شی اودهیلیوم هسته جوړه کړی زیاته انرژی آزادیږی. دغه آزاده شوی انرژی دستوری له سطحې نه دنور اوحرارت په شان خپریږی. کله چې هایدروجن ختم شی ، ستوری دهیلیوم په سوزیدو سره مخکې ځی اوپه همدې توګه درانه اودرانه اتومونه جوړیږی. دغه حالت ترځو پوری چې دستوری کتله ټوله وسوزیږی دوام مومی.

په داسې حال کې چې په دغو تعاملاتو کې اکسیجن کومه برخه نه لری ، نو دغو تعاملاتو ته احتراق نه شوویلای ، نو هغه وړانګې چې دستورو په سطح کې لیدل کیږی له اوره نه وی. په دې توګه دستوری سوزیدل اودنور خپریدل داور له شتون پرته صورت نیسی.

د وریځو دروند والی

د وریځو دروندوالی په بې ساری توګه ډیریدلای شی . لکه د تالندې اوبرېښنا جوړونکې وریځې چې د درې سووزرو ټنو اوبو څخه جوړې شوې دی. اوداحقیقت چې درې سوه ټنه کتله دې په هوا کې معلقه پاتې شې دحیرانتیا خبره ده . دوریځو دروندوالی ته پاملرنه په دغه مبارک آیت کې شوې ده.

هُوَ ٱلَّذِى يُرِيكُمُ ٱلْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ

هغه دی چې برېښنا دډار اوهیلې په توګه (درحمت باران) تاسو ته درښیی اودرنې وریځې رااوچتوی.(الرعد ۱۲).

کله چې قرآن نازلیده نامکه وه چې دوریځو دوزن یا دروندوالی په هکله ځیړنه وشی اوددغه حقیقت بیان په قرآن کې بله داسې معجزه ده چې یوازې همدا ستر کتاب یی بیانولی شی اوبس.

د باران انډول

وَٱلَّذِى نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَأَنشَرْنَا بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا ۚ

هغه ځوک چې له آسمانه یی باران په ټاکلې کچه نازل کړ اووچه ځمکه یی پرې ژوند ی کړه (الزخرف ۱۱)

نورمعلومات په قرآن کې په ټاکلی کچه دباران کوزیدل دی لکه په پورتنی آیت کې.

دغه ټاکلی اوربښت دنویو ځیړنو په پایله کې وموندل شو. اټکل شوی چې په یوه ثانیه کې نږدې شپاړس میلیونه ټنه اوبه دځمکې له سره تبخیریږی. دغه اندازه په یوه کال کې پنځوسوودیارلسو میلیاردو ټنو ته رسیږې چې دغه شمېره معادله ده له هغو اوبو سره چې هرکال دباران له لاری اوریږې ، مانا داچې اوبه دیوه انډول له مخې دځمکې اوهوا په مینځ کې دځرخېدو په حال کې دی . اوژوند په ځمکه کې همدې دوران پوری تړلی دی. که د اوسنې وخت ټوله ټکنالوژی په لاره واچول شی دغه دوَل منظم دوران په مصنوعی توګه نشی جوړولای. له دغه تعادل نه ډیر کوچنی انحراف به داوربښت په کچه او دژوندانه چاپیریال کی ژور بدلون رامینځته کړی اودژوند دختمیدو سبب به شی. خوداسې نه دی شوی اوباران په ټاکلی کچه ځه ډول چی په قرآن کې راغلی راکوزیږی.

ټاکلی کچه یواځې دهغه شمیر نه وی بلکې دکوزیدو چټکتیا یی هم ده ، دباران دکوزید چټکتیا له یو ټاکلی حد نه تیری نه کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو آلمانی فزیکپوه فلیپ لینارد چې په کال ۱۹۰۵ کې یی دنوبل جایزه هم ترلاسه کړې ومونده چې دباران دڅاڅکی دحجم په ډیریدو سره دهغه چټکتیا هم ډیریږی ترهغو چې څلورنیم ملی مترو ته ورسیږی. اوکه له دې نه دباران دڅاڅکی دحجم کچه ډیره شی چټکتیا یی په ثانیه کې له اتومتروډیریږی. دلیل دادی چې دسترو څاڅکو شکل دهوا دبهیر له کبله بدلون مومی اودا بدلون دهوا دمقاومت شکل بدلوی اوهغه زیاتوی اوپه پایله کې دڅاڅکی دلویدو چټکتیا راکموی.

د باران جوړښت

داچې باران څه ډول جوړیږی یوه ستره پوښتنه وه چې پیړۍ پیړۍ بی ځوابه پاتې وه . کله چې دهواپیژندنې رادار جوړشو انسانان دباران دجوړیدو په پړاوونو پوه شول.
دباران جوړښت درې پړاووکې صورت نیسی : لومړی اومه ماده (اوبه) تبخیرېږی اوهواته پورته کیږی بیا وریځې جوړیږی اودریم دباران څاڅکی جوړیږی. په قرآن کې دغه موضوع په دقیقه توګه روښانه شوی:

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ

الله (ج) هغه ذات دی چې بادونه رالېږی څو چې وریځې پورته کړی اوهرډول چې وغواړی په آسمانونو کې یی منبسطوی اوټری یی اوبیایی سره بیلوی اوباران به ووینی چې څاڅکی څاڅکی له هغه توېږی. (الروم ۴۸).

راځی چې وګورو دغه درې پړاوونه څه ډول له پورتنی آیت سره اړیکې مومی:

لومړی پړاو: الله (ج) هغه څوک دی چې بادونه رالېږی:

ډیر شمېر حبابونه دسمندرونو دمخې له ځګ نه جوړیږی چاودی اودهغه ذرې پورته هواته ځی . دغه زرې چې دمالګې درلودونکی وی دباد په واسطه پورته کیږی اووریځې جوړوی ، وریځې داوبو دوړوڅاڅکواودسمندر دمخ داوبودتبخیر څخه جوړیږی.

دوهم پړاو: څوچې وریځې راپورته کړی :

وریځې داوبو دبخارنه چې دمالګې دټوټو شاوخوا راغونډیږی (یو پرسلو ملی مترو قطر لری) وریځې په آسمان کې معلقې پاتې کیږی اوبیا خوریږی. اوپه دې توګه آسمان له وریځو پوښل کیږی.

دریم پړاو: اوباران وینی.

داوبو هغه ذرې چې دمالګې دوړو ټوټو په شاوخوا کې په هو اکې ځای نیسی یوبل سره یو ځای کیږی ، پنډیږی اودباران څاڅکی جوړوی . اوهغه څاڅکی چې نظر وهواته درنېږی وریځې پرېږدی اولاندې راتویږی.
څه ډول مو چې ولیدل دباران دجوړیدو هرپړاو په دې مبارک آیت کې یادشوی. په یوه بل آیت کې دباران دجوړیدو په هلکه داسې معلومات ورکړشوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آیا ودی نه لیدل چې الله وريځې له هرلوری نه وشړی ځو چې یوبل سره یی وتړی ، راټولي اومتراکمې یی کړی ، هغه وخت به ووینی چې دباران څاځکی دوریځو له مینځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی څوچې هرچاته خدای وغواړی ولږیږی اوپر هرچا یی چې وغواړی ونه لږیږی اودبریښنا روښنایی داسې ولږیږی چې سترګې یوسی (النور ۴۳).

دیوهانو څېړنې دوریځو دډولونو په برخه کې حیرانوونکی پایلې درلودې ، بارانې وریځې دټاکلی سیستم اوپړاوونو پربنسټ جوړیږی چې عبارت دی له :

۱.دیو بل په لور دراټولیدو پړاو: کوچنۍ وریځې یوځای کیږی یوه ستره وریځ جوړوی.

۲. دتوییدوپړاو: کله چې کوچنۍ وریځې سرپه سرشی اوسترې وریځې جوړې کړی ، دهغه تراکم په منځنی برخه کې له څلورخواووځخه ډیر وی ، چې دغه سرپه سرکیدل په عمودی ډول دوریځو دکتلې دلویدو لامل ګرځی لکه (غر) . دغه عمودی لویدل دورځې له خوا دکتلې دستریدو لامل دځمکې سرې برخی ته کیږی . سړه سیمه کې داوبو څاځکی جوړیږی اوکرارکرارلاندې توییږی. کله چې دغه څاځکی دومره لوی اودرانه شول چې دوریځو کتله هغه معلقه ونه شی ساتلی دځمکې لورته دباران اوږلۍ په څیر راکوزیږی.

باید په یاد ولرو چې هواپیژندونکی په دې وروستیو کې دټکنالوژی لکه کمپیوټر ، الوتکې ، مصنوعی سپوږمکی اونورو له لارې ددې خبرې په پوهیدوبریالی شوی دی په داسې حال کې چې دغه موضوع څوارلس پیړۍ مخکې په قرآن کې روښانه شوې.

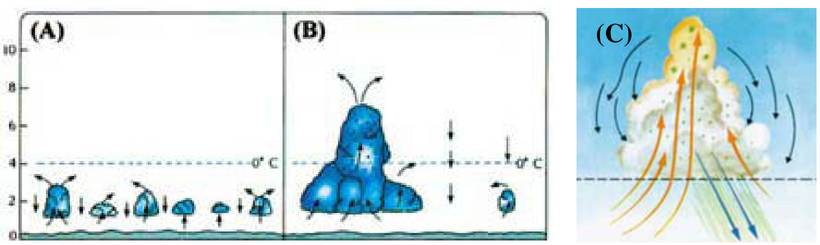

باران مړه ځمکه راژوندی کوی

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا
لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا

اوله آسمانه مو پاکې اوبه راولیږلې څو په هغه باندې مړه ځمکه راژوندی کړو اوهغه څه چې له څارویو اوانسانانو مو پیداکړی ، هغوی پرې اوبه کړو (الفرقان ۴۹-۴۸).

باران نه یواځی داچې دژوو بنسټیزه اړتیا ده دسرې په څیر دشنه کیدو اوتقویه کیدو ځانګړتیا هم لری. باران چې دسمندر له سطحې نه تبخیریږی اووریځو ته رسیږی دداسې موادو درلودونکی دی چې ځمکه پری ددوهم ځل لپاره ژوندی کیږی. دغه څاځکی دداسې یوډول سرې له ځانګړنې نه برخمن دی چې دسطحی راکښل کیدونکو وروڅاځکو په نامه یادیږی . دغه څاځکی دسمندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپورتني سطحې څخه جوړيږي چې بيولوجيستان ورته ميکروسکوپي پوړ وايي . دغه پوړ دملي متر له لسمې برخې نه هم کوچني پريړوالی لري ، دډيرو عضوي موادو چې دالجې اونورو ژونديو ميکروسکوپي موجوداتو څخه په لاس راتلای شي جوړيږي. دغه مواد سره يوځای کيږي اوفاسفورس ، مګنيزيم اوپوتاشيم چې دسمندرپه اوبو کې ډير لږوی اودغه راز داسی فلزونه لکه مس ، جست ، کوبالت اوسرب هم ځان ته جذبوي. په دې توګه دځمکې نباتات ډيرهغه مواد چې دخپلې ودې لپاره ورته اړتيا لري دباران له څاڅکو څخه په لاس راوړي.
هغه مالګې چې دباران له څاڅکو سره راځي دسرې دجوړيدو لپاره يې يوه بيلګه ګڼلی شو چې حاصل پرې زياتيږي. په Aerosol ايرسول کې شته درانه فلزات دنبات وده زياتوي. لنډه داچې باران يوډول سره هم ده . يوه پيړۍ دباران په اوريدوسره يوه شاړه ځمکه کيدای شي دکښت وروګرځي . ځنګلونه هم په همدې توګه خپل داړتيا وړتوکي له سمندرونو څخه په لاس راوړي.
په دې توګه هرکال يوسلو پنځوس ميليونه ټنه دسرې ذرې پرځمکه اوريږي. که دباران دغه ځانګړنه نه وای دځمکې پر سر دنباتاتو کچه به ډيره لږ ه وای ، اودځمکې پرسربه دژوند امکان له مينځه تللی وای. په قرآن کريم کې دباران ددغې ځانګړتيا په اړه معلوما ت ددې کتاب له يې شمېره معجزو څخه يوه معجزه ده.

د ږلۍ ، تالندې اوبرېښنا جوړيدل

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آيا ودی نه ليدل چې الله وريځې له هرلوری نه وشړی ځو چې يوبل سره يې وتړی ، راټولې اومتراکمې يې کړی ، هغه وخت به ووينې چې دباران څاڅکې دوريځو له مينځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی ځوچې هرچاته خدای وغواړی ولږيږی اوپر هرچا يې چې وغواړی ونه لږيږی اودبرېښنا روښنايي داسې ولږيږی چې سترګې يووسی (ويې برېښوی) (النور ۴۳).
په دغه آيت کې ږلۍ اوبرېښنا ته اشاره شوې. او دهواپيژندنې له اړخه هم موضوع په همدې توګه روښانه شوې ده. کله چې ږلۍ ديوې ډيرې سړې اوکنګل شوی برخې نه تويږی ، وريځې برېښنايي کيږی . اوبلن څاڅکی په دغه برخه کې کنګل کيږی اوکله چې دږلۍ دانه يا کنډرکې جوړيږی ، پټه تودوخه ترې آزاديږی . دغه تودوخه دږلۍ سطح له دهغو کنګلونو نه چې دږلۍ په شاوخواکې شته توده ساتي . کله چې دږلۍ دانه دکنګلونو سره تماس مومي يوه مهمه پيښه مينځته راځي . الکترونونه ديوه ساړه شی نه دتاوده شی په لوری ځی . په دې توګه دږلې دانه منفي چارج نيسی . دغه اغېزه دسړو څاڅکو اوږلۍ ددانو له تماس څخه پيښيږی او دکنګل ټوټې چې مثبت چارج لری پرې ماتيږی. دغه مثبتې ټوټې چې سپکې دی دهوا دبهير له لارې هوا ته پورته کيږی. اوس چې ږلۍ منفي چارج لری دوريځې لانديني برخې ته لويږی نو له همدې امله دوريځو لانديني برخه منفی چارج اخلی اودغه بهير دبرېښنا دجوړيد لامل ګرځی نو له دې څخه ځرګنديږی چې ږلۍ دبرېښنا دجوړيدو لامل دی.
لانديني آيت دبارانی وريځيو اوبرېښنا په مينځ کې داړيکو ،اود برېښنا دجوړيدو ځرنګوالی روښانوی .

أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

لکه دتوپان په څير وريځې په آسمان کې چې په هغو کې تياره اوتالنده اوبرېښنا وی. (البقره ۱۹).

بارانی وريځې دډير حجم اووزن درلودونکی وی چې پراخوالی يې ترددوسوو شپېتو کيلومترو پورې اوجګوالی يې تر دولسو کيلومترو پوری رسيږی. له دې کبله يې لانديني برخه تياره وی او داوبو اوکنګل دزياتوالی له کبله دلمر وړانګې نه شی کولای له هغو تيرې شی . نو له همدی کبله دلمر لړه انرژی ځمکې ته رسيږی.
په دغه آيت کې دتالندې اوبرېښنا دجوړيدو پړاوونه دوريځې دتيارې نه وروسته ياد شوی. په وريځو کې يو برېښنايي چارج جوړيږی ، کله چې هوا ونه شی کولای دعايق په څير عمل وکړی ددغو چارجونو تړوليدل ديوی شارټې اولمبې لامل ګرځی چې دمثبتو اومنفی چارجونو ديوځای کيدلو له کبله مينځته راځی او دبرېښنا ولتاژ ان تر يو ميلياردو ولټو ته رسيږی . دغه لمبه يا چې موږ ورته برېښنا وايو ددوو وريځو دکتلی ياهم دوريځو دمثبتو چارجونو اودځمکې دمنفی چارجونو دټکر له امله مينځ ته راځی. (کله چې دوريځو مثبت چارجونه دځمکې له منفی چارج سره يوځای شی نو په ځمکه کې دتندر دلويدولامل همداوی) " ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو چارجونو نابېره زياتيدل دبرېښنا دخط په تګلورى کې تر لسوزرو سانتى ګريدو پورې د تودوخې لامل ګرځى چې په پايله کې يى هوا په چټکۍ سره پړسيږى چې دتالندې دغږ لامل ګرځى.

وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ

اوتالنده دده تسبيح وايى (الرعد ١٣).

بار(حمل) ورکوونکى بادونه

دقرآن کريم په يوه آيت کې دبارورکوونکو بادونو اودباران جوړيدل يادشوى :

وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ

موږ بار(حمل) ورکوونکى بادونه راولېږل اودهغو په اثر مو باران له آسمانه واوراوه څوچې تولوته اوبه ورکړى (الحجر٢٢).

دغه آيت څرګندوى چې دباران دجوړيدو لومړى پړاو باد دى . له شلمې زيږديزې پيړۍ څخه مخکې داسې انګيرل کيده چې دباد يواځينې دنده دوربځو راوړل دى. په داسې حال کې چې دهوا پېژندنې موندنو دباد ونډه دبارانونو په بارورکونه کې روښانه کړه.

څه ډول چې مو مخکې وويل دسمندر په سطح کې بې شمېره حبابونه جوړيږى کله چې دغه حبابونه وچوى بېشمېره دملى متر په سلمه برخه کوچنۍ ذرې هواته پورته کيږى. دغه ايرسولونه Aerosol چې له ځمکې نه پورته شويودوړو اولړو سره له باد سره يوځاى راځى اوسره ګډيږى دځمکې پورتنۍ برخې ته اوچتيږى اوخوځښت کوى ، په پاى کې دبادونو له لارې پورته اوپورته وړل کيږى څوچې دابودبخارونو سره تماس مومى . داوبو بخار ددغو ذروپه شاوخوا تراکم کوى اوداوبو څاڅکى جوړوى چې تول يوځاى وريځې جوړوى اوپرځمکه دباران په څېر اوريږى. نو وينو چې څه ډول باد تبخير شوې اوبه دهغو ذروله لارې چې دسمندر له مخې څخه يى اخلى بارورکوى اودوربځو اوباران په جوړيدو کې مرسته کوى.

دباد له لارى دباران اووريځو په جوړيدو کې دغه ارزښتنا ک ټکى سلګونه کاله مخکې کله چې دطبيعى پديدو په هکله پوهې ډير لږ پرمختګ کړى و په قرآن کې بيان شوى.

بله مهمه مسأله په دې آيت کې دګلانو په تلقيح اوبارورکونه کې دباد ونډه ده.

ډير ګلان خپل ګردونه يا Pollen دباد له لارې شېندې اودخپل ډول بقا ته ادامه ورکوى. ډير نباتات له پرانستو(دځپريدووړ) تخمونو سره لکه دصبردونو ، دکجورو دونو ، هغه هکې لرونکى نباتات چې ګل کوى اودشنې ګياه په څيرنباتات تول دباد له لارې القاح کيږى. باد د نبات له يوه بوټى نه بل همغه ډول بوټى ته ګرد لېږدوى اودالقاح عمليه ترسه کيږى.

تردې وروستيو پورى دغه حمل ورکونکى ميکانيزم څرګند نه وو ، کله چې څرګند شوچې نباتات هم دنارينه اوښځينه جنس درلودونکى دى دباد دغه عمل هم وموندل شو . په داسې حال کې چې قرآن له مخکې دا مسأله څرګنده کړې وه.

دباد دجوړېدو پړاوونه

يَعۡقِلُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ

اوباد ته په لوری ورکولو کې دعقل دخاوندانو لپاره نښانې دی (الجاثیه ۵).

باد ددوو مرکزونو په مینځ کې دبېلابېلې تودوخې دخوځښت څخه عبارت دی. توپیر لرونکې دتودوخې درجې ، دهوا توپیر لرونکی فشارونه جوړوی اوتل له پورته نه له لوړفشار څخه ښکته ټیټ فشار خواته جاری وی. هرڅومره چې دتودوخې ددرجې توپیر اوپه پایله کې یی دفشار توپیر زیات وی ځواکمن بادونه جوړوی. حیرانوونکی مسأله داده چې دځمکې ګردچاپېره دتودوخې ددرجې اوفشار دډیر توپیر سره سره لکه داستوا دکرښې تودوخه او دقطبونو سړه هوا بیا دخدای په فضل ډیر وژونکی اوورانوونکی بادونه نه جوړیږی. اوکه چېرې داستوا او قطبونو په مینځ کې بادونه کرار نه وای دځمکې پر سربه دژوند امکان موجود نه وای. اوتل به ځواکمنو بربوکېو اوتوپانونو دوام درلود.
دتصریف لغت یعنی ځوواره راتاوول ، لوری ورکول ، ښه ورکول تنظیمول او اوخپرول دی . ددغه لغت انتخاب دباد لپاره په خپله دهغه دبهیر ډول څرګندوی.اوهمدا رنګه دا رسوی چې بادونه تصادفی نه دی بلکې تل داسې دالله (ج) له خوا تنظیمیږی چې دژوند بقا په ځمکه کې تأمینیږی.

فوتو سنتیزڅه ډول سهار مهال پیلیږی

وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ

قسم په شپه چې تیاره کیږی اوپه سهار چې سا اخلی. (التکویر ۱۸-۱۷).

د نباتاتو فوتو ستنېز Photosynthesis هغه کاربن دای اکساید چې دانسانانو لپاره زیان لری جذبوی اوپرځای یی اکسیجن آزادوی. دیرش په سلوکې دځمکې دسر اکسیجن دځمکې دوچې دنباتاتو او اویا په سلوکې دسمندرونو لاندې نباتاتو له لاری جوړیږی . فوتو سنتیز یوه مغلقه عملیه ده چې تراوسه په سمه توګه څوک پرې نه دی پوهیدلی . ځکه چې تعاملونه دمالیکولونو ، اتومونو اوالکترونونو په سطح صورت نیسی . نو دغه عملیه په سترګو نه شو لیدلای . خواغېزه او پایلې یی داکسیجن اوهغو خوراکی توکو کې چې موږ ترې ګټه اخلو وینو.
د فوتو سنتیز ګټه دهغه اکسیجن له مخې چې جوړوی یی اندازه کیږی. سهارمهال کله چې دلمر وړانګې ډیرې متراکمې وی ډیرې تولیدیږی . دلمرختو په وخت پانې په خوله کولو پیل کوی اوپه همغه انډول دفوټو ستنتېز عملیه ګړندی کیږی. ماسپښین مهال فوتو سنتېز ورو کیږی اوسااخستنه زیاتیږی ځکه تودوخه ډیریږی اوخوله هم زیاتیږی . دشپې مهال کله چې تودوخه کمیږی نو خوله هم کمیږی اونبات ارام کوی.
د اذاتنفس کلمه په سهار کې اوږدې سا اخستلو ته اشاره ده . ځکه چې داکسیجن تولید چې دسااخستنې اساسی توکی دی پیلیږی اوډیره کچه یی په همدې وخت کې وی . کله چې الله (ج) په هغه سوګند یادوی ، دموضوع پر اهمیت ټینګار کوی. دغه مسأله چې په قرآن کې یاده شوی دشلمې پیړۍ مهمه موندنه بلل کیږی.

شپږ مالیکوله اوبه + شپږ مالیکوله کاربن داي اکساید ← فوتو سنتیز ← شپږ مالیکوله قند + شپږ مالیکوله اکسیجن

$$6H_2O + 6CO_2 - \text{Photosynthesis} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونه یو له بله سره نه ګډېږي

دسمندرونو یوه ځانګړنه چې اوس اوس خلک پرې پوه شوی دې آیت پوری تړاولری:

دوه سمندرونه یې یوبل ته نږدې اومخامخ کړي خو ددوی په مینځ کې یو حد شته چې یو پر بل تیری مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ نه کوی (الرحمن ١٩-٢٠).

سمندرپېژندونکی په نږدې وختو کې پوه شوی چې دسمندرونو اوبه سره له دې چې یو بل ته ډېرې نږدې دی اویو له بله سره تماس لری خو سره نه مخلوطېږی . ددغو اوبو دکثافت توپیر اودسطحې راکښنې توپیر یې داسې عمل کوی چې کواکې ددوې په مینځ کې یو نری دیوال شته دی.
دبېلګې په ډول دمدیترانې سمندرګې اوداطلس سمندرګې تل جذر اومدونه پیښېږی اوځواکمنې څپې لری او اوبه یې یو په بل کې ننوځی خو هېڅکله هم دهریوه دتودوخې درجه ، کثافت او دمالګې اندازه بدلون نه مومی. ځکه چې داسې یوه مانع شته چې دوی یوله بله بېل ساتی.

اوهغه دی چې دوه سیندونه یې یوپه بل کې ننویستل یو یې خوندور اوخوږ کړ اوبل یې وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا تریو
اوتریخ اوددوی په مینځ کې یې داسې یوه پرده ونیوه چې یوله بله بېل واوسی(الفرقان 53).

ددغې موضوع شرح په قرآن کې خپله یوه ستره معجزه دی اوهغه وخت بیان شوې چې دفزیک علم دسطحې راکښنې په هکله په څه نه ؤ خبر.

په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې

یا لکه د ژورسمندر تیارې چې دڅپو له لارې پوښل شوی چې برسېره یې بله څپه وی اوپرسریې أَوْ كَظُلُمَٰتٍ فِى بَحْرٍ لُّجِّىٍّ يَغْشَىٰهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ سَحَابٌ وریځې دی
(النور 40).

په ژوروسمندرونو کې ددوسومترو په ژورتیا تیاره وی . اودزرومترو په ژورتیا کې هېڅ رڼا نشته.
نن موږ دسمندرونو دڅپې ، په هغو کې دژوو ، دمالګې دکچې دلوړې اوژورې په هلکه یې معلومات لرو ، داوبتلونو اونورو وسیلوله لارې پوهانو زیات معلومات لاسته راوړی . په داسې حال کې چې انسان دځانګړو وسایلو نه پرته نه شی کولای تر اویا مترو ژورو اوبو کې ولامبی اوددوسوومترونه ژور ځای کې خو ژوندی نه پاتې کېدو له دې کبله دا قرآنی معجزه ده چې څوارلس سوه کاله مخکې دسمندرونو په ژورتیا کې یې تیاره بیان کړې وه چې پوهان ایله اوس پرې پوه شوی.
برسېره پرتیارې یوه بله موضوع هم په دې آیت کې یاده شوی: اوس پوهانو موندلې چې ترسطحې لاندې څپې (sub-surface waves) هم په سمندرونو کې شته چې دسمندر دژورو پوړونو اوبه چې لوړ کثافت لری په ځان کې رانغاړی. دغه څپې کټ مټ دسطحی څپو په څېر وی اوپه همغه توګه له مېنځه ځی . دغه کورنی څپې په هېڅ توګه نه لیدل کېږی بلکې دډېرې مطالعې اوڅېړنې نه وروسته پر هغه پوهیدلای شو چې دادقرآن عظیم الشأن بله معجزه ګڼل کیدای شی.

هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٍ كَٰذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ، که هغه ونه درید ، موږ به یی دتندي له وېښتو ونیسو ، یوه دروغجنه خطاکاره وچولی. (العلق ۱۵-۱۴)

د"ناصیة کاذبة خاطئة" کلمه په دې آیت کې ډیر عجیب دی . ننیوځېړنو ښوولی چې دماغ دوچولی په برخه کې دځانګړو دندو دتنظیم مسؤلیت لری . دغه دندې چې ځوارلس سوه کاله مخکې په قرآن کې ورته اشاره شوې یواځې شپېته کاله مخکې پوهان پرې پوه شوی. یو کتاب چې داناتومی اوفیزیولوژی بنسټونه نوم لری داسې لیکی:

"دیوه هوډ لپاره وړاندوینه اوهڅونه ددماغ په مخکینی برخه کې چې په انګرېزی کې ورته (Prefrontal area, frontal lobe) وایی صورت نیسی اوددماغ په همدغه ځای کې دیرغل کوونکو کړونو مرکز هم قرار لری. نو همدا وچولی دی چې دښې یا بدې کړنې یا دریښتیا اودروغو ویلو دپلان جوړونې ځای دی.

په داډ سره ویلو شو چې پورتنی آیت ددماغ همدغې برخی ته اشاره کوی چې په دې وروستیو شپېتو کلونو کې موندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومي

د امریکې د څېړونو په ملی مرکز کې د داوید لارسن څېړنې دملحدو اومؤمنو خلکوترمېنځ په پرتله کولوکې حیرانوونکی پایلې ترلاسه کړی: دبېلګې په توګه باایمانه اودینداره خلک شپېته په سلو کې تر بی دینه خلکو لږ دزړه په ناروغی اخته شوی وو ، دوینې لوړفشار اودځان وژنی پېښې هم په مؤمنو کسانو کې ترملحدینو اوبی دینو خلکو ډېرې لږې وی .

دعقلی طب یوه نړیواله مجله رپوټ ورکوی چې بې عقیدې خلک زیات ناروغه کېږی اودژوند اوږدوالی یی کم دی. دمعدې اوتنفسی سیستم ناروغی شپیته په سلو کې ترپرځدای باورلرونکو خلکو نه په هغوی کې ډېره ده.

ارواپېژندونکې هم ورته پایلو ته رسېدلی ، یعنې چې عقیده دانسان اروا ځواکمنوی اوروغتیا ښه کوی. دغه توضیح به کفایت وکړی خو مسأله هغه وخت لا روښانه کېږی چې عملی تجربه سرته ورسېږی .

ایمان په الله (ج) له هرې بلې روانې انګېزې نه ځواکمن وی. دهربرت هنس دڅېړنو مرکز چې دامرېکې دهارواد پوهنتون کې دی په دې هکله په زړه پورې اوحیرانوونکی څېړنې اوپایلې لری. سره له دې چې ډاکتر هربرت خپله عقیده نه لری اویو ملحد دی ،خو دې پایلې ته رسېدلی چې دالله (ج) عبادت دانسان په روغیتا کې له هربل څه نه ډېره اغېزه لری. ده ثابته کړه چې هېڅ عقیده دومره روایی آرامښت انسان ته نه ورپه برخه کوی لکه پر الله (ج) ایمان یی چې ورپه برخه کوی.

دانسان دجسم اوروح اوایمان په مېنځ کې داړیکوپه هکله څه دلیل موجود دې ؟ دی وایی: چې جسم اوروح داسې تنظیم شوی چې باید پرالله (ج) عقیده ولری.

أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ

اودغه حقیقت چې دطب ننی پوهه پرهغه اعتراف کوی په قرآن کې یاد شوی :

پوه شی چې یواځې دالله (ج) یاد زړونو ته ډاډ وربښی(الرعد ۲۸).

ولې هغه کسان چې پرالله ایمان لری اودهغه عبادت کوی جسماً اوروحاً روغ دی. ځکه چې هغوی دخلقت دموخې مطابق عمل کوی. هغه فلسفې اوسیستمونه چې دخلقت دحقیقت خلاف وی تل درد لرونکی اوغم راوړونکی وی.

معاصر طب نوی پرمختګونه په دې هکله لری . څه ډول چې پاتریک ګلاین وایی: "په وروستیو پنځه ویشتو کلونو کې علمی څېړنې اوارواپوهنه څرګندوی چې دینی اعتقاد ددماغی روغتیا لپاره منطقی اوجوړونکې عامله اړتیا ده.

په اسلام کې بخښنه اودهغه روغتیایی ګټه

خُذِ ٱلْعَفْوَ

په قرآن کې یادشوی یو اخلاقی صفت عفواوبخښنه ده.

عفو ونیسه(وکړه)(الاعراف ۱۹۹).

وَجَزَٰٓؤُا۟ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِ

اودبدی جزا دهغه په مثل بدی ده خو که چا عفو وکړه هغه اصلاح وکړه. اجریی الله(ج) ورکوی (الشوری ۴۰).

ځوک چې دغه اللهی امر ونه منی عفو به ورته ستونزمنه وی ځکه چې ډېر ژر به عصبی شی اوپه خطا به اخته شی. په داسې حال کې چې قرآن وایی: چې عفوه له انتقام یا کساد نه بهتره ده. ځکه باایمانه کسان بخښونکی اوصبرناکه وی.

وَٱلْكَـٰظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله غوصه کراروی اوخلک بخښي (آل عمران ۱۳۴).

په ایمان لرونکو کې دبخښنې خصلت له بې ایمانو څخه ډېر توپیر لری . ځکه که یو څوک ادعا وکړی چې یو څوک یی بخښلی خو بیاهم تریو خته پوری غصه ناک اوخپه وی اوزیار باسی چې خپل قار کېنوی. په داسې حال کې چې د باایمانه اومسلمان بخښنه مخلصانه وی ، ځکه هغوی پوهېږی چې انسانان په دې نړۍ کې تل زیار باسی اوله خپلو تېروتنو څخه زده کړه کوی ځکه هغوی بخښونکی او صبرناکه وی. اوایمان لرونکی کله چې عفو کوی نو مقابل لوری یی خطا کاروی اودی په حقه وی اوکیدای شی چې ستر زیان هم دمقابل لور له ګناه نه ورته رسیدلی وی خو دی دخدای لپاره بخښنه کوی اووایی چې هرڅه دالله له لوری وی.

دنویو څېړنو پربنسټ چې امریکاییانو تره سره کړی ، هغه کسان چې دبخښنې قدرت لری له روحی اوجسمی اړخه له روغتیا څخه برخمن وی.

داکتر فریدریک لوسکین چې خپله دوکتورایی دارواپوهنې په څانګه کې داستانفورد له پوهنتون څخه ترلاسه کړې په سانفرانسېسکو کې یی په دووسوو دری پنځوسو تنو باندې څېړنه کړې. ده دغه خلک شپږومجلسونو ته چې هریو یی یونیم ساعت وخت درلود وغوښتل اوعفو اوبخښنه یی ورته توصیه کړه. دغوکسانو وروسته له بخښنې ډېر لږزیان ولید اوهم له جسمی اړخه ښه ول. دبېلګې په ډول پردوی باندې روحی فشار دملادردونه ، بې خوبی ، دسردرد ، دګېډې درد ترپخوا لږ وو.

د فریدریک لوسکن د ((ښه توب لپاره عفو)) کتاب کې بخښنه دخوښۍ اوروغتیا لپاره ډېره ښه نخسه ګڼل شوې. دی په دې کتاب کې لیکی چې عفو پر هیله ، صبر اوپرځان باورباندې ډېره مثبته اغېزه کوی ، هغه زیاتوی چې غصه پرجسم باندې ښکاره اغېزه لری ، پرله پسې غصه دوجود دتودوخې پرناظم یا Thermostat باندې ناوړه اغېزه کوی. کله چې یو څوک په لږخپګان یا غصې سره هم چې دوامداره وی عادت وکړی دنارمل اوغیرنارمل سم توپیر نه شی کولای. په دې حالت کې دادرنالین کچه تل لوړه وی اوله هغه سره دی عادت کوی . دوجود اضافه ادرنالین سوزوی اومنطقی فکر کول ستونزوسره مخ کوی ، چې داپه خپله دوضعې دخرابېدو لامل ګرځی.

برسېره پردې داکتر لوسکن وایی چې دقار اوغصې په وخت کې دځېنو انزایمونو لوړیدل دونې فشار لوړوی.

په یوه بله څېړنه کې چې په یوزرو پنځه سوو کسانو کې معلومه شوې په دینداره اوباایمانه کسانو کې روانې ستونزې اوارواییی ناروغی لږې دی. داکتر هربرت هنسن چې دغه څېړنې یې سرته رسولی وایی: عفو دفیزیولوژۍ یوه برخه ده ... که عفوه ونه کړې هغه مسأله به تا وخوری. دهاروارد په مجله کې یوه خپره شوې مقاله کې لیکل شوی چې قار اوغصه دزړه لپاره ډېره زیان رسوونکې ده . ایجر کواچې دغه موضوع علماً جوته کړې. دده څېړنو ښوولې چې دډېرعمر بدخویه اوقارجن سړی له خپلو معادل عمر لرونکو سړو څخه ډېر ژر زړیږې اودزړه په ناروغی درې برابره له هغوی څخه ډېر اخته کېږی. کواچی وایی چې دغه درې برابره دزړه دناروغۍ خطر نېغ په نېغه اړیکه لری له ډېر قار ،کسات غوښتنې ، دجګړې غوښتنې اوسزاورکولو له حس سره.

څېړونکې پردې باور دی چې دروحی فشارونو له کبله داکسیجن مصرف دزړه عضلې غټوی ، دوینې دټینګېدواوپه پای کې دزړه دحملې لامل ګرځی.

دغه راز قار اوغصه ببرحمی رامېنځته کوی اوپه وینه کې دپروتینونو دېرسوب سبب ګرځی. دغه پروتینونه درګونو دیوالونه کلکوی دزړه دناروغیو امکان ډېروی.

ټولې څېړنې ښیی چې قار اوغصه دانسان روغتیا ته زیان رسوی. په داسې حال کې چې عفو اوبخښنه خونددوره اودروغتیا لپاره ګټوره ده. دعفوې اساسی موخه باید دالله (ج) رضا وی. دغه علمی حقیقت په قرآن کې له زرګونو بېلګو څخه یوه بېلګه ده چې په قران کې نغښتې حکمت راسپړی.

عبادت شفا موندنه چټکوی

الله (ج) ویل ما وغواړی څو ستاسو دعا قبوله کړم (غافر ۶۰).

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

دقرآن له نظره صلوة یعنی غږ کول ، غوښتل ښکارول اومرسته غوښتل دی. نو دعا اوعبادت عبارت دی له الله (ج) ته رجوع کول ګرځېدنه ، دعا اوله هغه نه مرسته غوښتنه ده . ناروغی یوه هغه بېلګه ده چې څوک ځان اړ وبولی اوهغه د الله (ج) لورته راکاږی. له بل لوری ناروغی د الله (ج) له لوری یوه آزمېښت دی چې انسان خپلو تېروتنوته متوجه کوی اوداچې نړۍ کې ژوند فانی ښه لری. چې دابیا داجراوثواب لپاره یوه لاره اودګناه لپاره دبخښنې یوه وسیله کیدای شی.

هغوی چې سم ایمان نه لری داسې فکر کوی چې شفا دطبیب اومعاصرې طبی ټکنالوژۍ په لاس کې ده . هغوی فکر نه کوی چې الله (ج) ددوی دجسم سیستمونه روغ پیداکړی اوهغه دی چې درمل اوطبیب یی پیداکړی دی. ډېر کسان هغه وخت الله (ج) ته راګرځی چې له طبیب اودرملو ځنې ناهیلی شی. په دې وخت کې یواځې له الله نه مرسته غواړی. څه ډول چې په لاندې مبارک آیت کې بیان شوې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَإِذَا مَسَّ
ٱلْإِنسَـٰنَ ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَآئِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَآ إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُۥ

كله چې انسان په زيان كې شی په هرحالت كې چې وی ، ناست ، ولاړ ، يا غزېدلی موږ ته دعا كوی اوهغه وخت چې رنځ يی لرې شی داسې دغفلت په لور ځی چې ګواكې موږ يی هيڅ دخپل زيان ددفعې لپاره نه ووغوښتی. (يونس ۱۲).

يعنی په هرحال كې حتی دروغتيا اود ستونزو د نه لرولو په حالت كې هم بايد انسان لمونځ وكړی اوله الله [ج] نه دهغې هوساينې لپاره چې وركړې يی ده مننه وكړی.

ددعا اولمانځه ډير مهم اړخ عبارت له دې نه دی چې شخص بايد زيار وباسې چې دده دعا له عمله سره يوځای وی. دعا اولمونځ له عمل سره يعنی دهرڅه سرته رسول چې دسرته رسېدو امكان يی وی. لكه ناروغ چې دعا كوی برسېره پردې چې دعا كوی بايد طبيب ته هم ورشی اودرمل هم بايد واخلی. ځكه الله [ج] هرڅه په دنيا كې يوله بل سره تړلی اودهرڅه لپاره يی سببونه پيداكړی اوهرڅه دټاكلو اسبابو له لاری واقع كېږی. نو هرڅوك له الله نه بايد په داسې حال كې چې صبر اومتانت به لری دښوپايلو انتظاردې ولری.

ډاكتران ددعا اولمانځه په مثبتو اغېزو اوله دې لارې چټكې روغتيا موندنې ته موجه شوی دی اوهغه ټولو ته توصيه كوی.

د نيوزويک Newsweek مجلې د "الله [ج] اوروغتيا ترسرليک لاندې ، چې په كې ليكل شوی آيا دين سمه درملنه ده اوولې ساينس ايمان راوړی؟ د۲۰۰۳ كال دنومبر په لسمه ګڼه كې يو شمېر مقالې خپرې كړی.په هغو كې ويل شوی چې عقيده دناروغ موړال اوچتوی اودروغتياموندنې دګړنديتوب لامل يی ګرځی.ساينس منلې چې ايمان دچټكې اوآسانه شفا موندنې لامل كېږی.

د مچيګن پوهنتون څېړنو هم ښودلې چې روانی فشارونه اوروحی انحطاط په ايمانداره خلكو كې لږ دی . دشيكاګو پوهنتون په څېړنو كې ښوول شوی چې بې وخته مړينه په هغو خلكو كې چې لمونځ كوی ترنورو ۲۵په سلوكې لږه ده په هغو نورو اوه سوه پنځوسو تنوكې چې دزړه رګونه يی معاينه شوی وو دلمانځه اودعا اغېزه كې علماً ثابته شوې.اوڅرګنده شوه دهغو كسانو مړينه چې لمونځ يی كاوه په كال كې ديرش په سلوكې لږه وه.لمونځ نبايد يواځې ددې لپاره وی چې ناروغۍ اوستونزې له چا لرې شی. يوباايمانه اومخلص مسلمان بايد تل لمونځ وكړی اويواځې د الله [ج]

وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

درضا غوښتونكی دی وی.

اوكله چې بنده ګان له مانه وپوښتی ، ووايه چې زه هغوی ته نږدې يم اودهردعاكوونكی دعاقبلوم. نو بايد زما دعوت ومنی اوايمان راوړی څوچې نېكمرغۍ ته ورسېږی (البقره ۱۸۶).

د دين دنه مراعات له كبله روانی فشار اوخپګان

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِى فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا
وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا

هرڅوک چې زما له ياده غافله شی معيشت به يی تنګ شی اوهر چاته چې وغواړی لاروركی يی كړی دهغه زړه تنګ اوكلكوی(طه ۱۲۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ

اوهرڅوک كه وغواړي چې لاروركې يې كړي دهغه زړه به تنگ اوكلک وگرځوي(الانعام ۱۲۵).

هغه څوک چې په الله (ج) ایمان نه راوړی تل به داندېښنې ، ډار اوارواییي ناروغیو لپاره زمینه مساعدوی چې په پای کې جسمي ناروغی هم رامېنځته کوی اوژر زړېږی .
ایمان لرونکی خلک داچې له ارواییي پلوه ځواکمن دی نو له همدې کبله لږ په ارواییي ستونزو اخته کېږی . د الله (ج) رضا ، ایمان اودخوشبیني مثبتی اغېزی اوددې قبلول چې هرڅه پېښېږی هغه د الله (ج) له لوری دی ددوی په روحی اوجسمی روغتیا کې څرگند وی. البته دغه یواځې دهغو کسانو په هکله صدق کوی چې له قرآنی احکامو پیروی کوی اوپه ریښتیا هم په خپل دین باندی کلک دی نه داچې یواځې دمسلمانی ادعا ولری . پرته له شک څخه ایمان لرونکی هم ناروغه کېږی اوزړېږی خو زړښت یې هېڅکله هم ددوی دارواییي څپلتیا اومړاوېتوب لامل نه گرځی .
ارواییي ستونزی یا مړاویتوب زموږ دزمانې له ډیرو خپروشوو ناروغیو څخه گڼل کېږی چې جسمي اوارواییي ضررونه لر ی اوجسمي ناروغی هم رامېنځته کوی . دمړاویتوب عامې ستونزی عبارت دی له عقلی ناروغۍ ، اعتیاد ، بی خوبی ، دپوستکی ناروغی ، دگېډې ناروغۍ ،دوینی لوړفشار ، حساسیت یا الرژی ،نیم سری ، دهډوکو ناروغۍ ، دپښتورگو ناروغۍ ، دزړه حملې اوتنفسی ستونزې.
داثابته شوې چې دټولو دغوناروغیو عامل روانی ستونزې دی.
روانی فشار Stress دعقل یو اضطرابی حالت دی چې احساسات لکه ډار ، ناامنی ، گېنۍ ، اندېښنه اونور چې دعضویت دتوازن دگډوډیدو لامل گرځی مېنځته راوړی. دادرنالین کچه لوړېږی ، دانرژۍ مصرف اوغبرگونونه لوړې کچې ته رسېږی ، شکر کلسترول اودوینې غوړ ډیړی اودوینی فشار هم اوچتېږی اونبض چټکېږی. دکورتېزول زیاتېدل دشکر ، دزړه ، لوړفشار ، سرطان ، ټپونو ، تنفسی ، اودپوستکو دناروغیو لامل گرځی اوان چې ددماغ دحجرو دله مېنځه تلو زمینه براوبری.
ددرد اوارواییي فشار ترمېنځ یوه نېغ په نېغه اړیکه شته ، چې دغه فشار درگونو دتنکیدو او ددماغ څېنو برخو ته دنه رسیدولامل گرځی. دجسم یوې برخې ته دوینې نه رسیدل په هغه ځای کې ددرد لامل گرځی ، په عین وخت کې دادرنالین کچه لوړېږی چې خپله درگونو دانقباض اودعضلو دتقلص لامل گرځی. نو دغه درد مېنځته راځی داضطراب سبب گرځی اودغه اضطراب درد لاپسې زیاتوی.
څېړنو ښوولی چې مضطرب ،نارآمه ، عصبی ، بې صبره اوبې رحمه کسان زیات دزړه دحملولاندې راځی . ځکه چې سمپاتیک اعصاب تحریکېږی اوپه زیاته کچه انسولین تولیدوی چې دانسولینو زیاتېدل دزړه لپاره ډیر زیان بښونکی وی.
.
هرڅومره چې دناروغ ارواییي حالت بد وی دوینو دسروکرویاتو فعالیت لږوی. دغه راز لېندانایلر داکسفورد پوهنتون دټکنالوژی دلېږدولو دکمپنۍ رییس دمعافیت په سیستم باندې هم دهغه بده اغېزه ثابته کړی ده. دمړاوېتوب (افسرده گې یادپیریشن) په وخت کې دماغ زیات کورتېزول آزادوی چې دا په خپله دوجود دمعافیت سیستم له کمزوری سره مخامخ کوی. ثابته شوې چې دډېرو ناروغیواړیکه لکه سرطان له آروایی فشارونو سره شته . لنډه داچې مړاوېتوب ، زړه تنگی اوارواییي فشارونه دعضویت نورمال توازن له مېنځه وړی روغتیا خرابوی اوبېلابېلې ستونزی مېنځته راوستلای شی.
پاک رب په یوه بل آیت کې داسې فرمایی:

حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ

ترهغو چې ځمکه پرهغو تنگه شوه او ان چې له ځانه زړه تنگی شول اوپوه شول چې پرته له الله (ج) نه هېڅ پناه ځای ددوی لپاره نشته .(التوبه ۱۱۸).

دزړه تنگوالی اودارواییي فشارونو دغه حالت دبې عقیدې اوضعیف الایمانه خلکو په برخه وی . اوبله هیڅ چاره پرته له دې چې الله (ج) ته پناه یووسی نه لری . نن ډاکتران عقیده لری چې ددغو حالاتو یواځینۍ درملنه دزړه کرار والی اوآرام چاپېریال دی .اودغه حالت یواځې دقرآنی ارشاداتو څخه په پیروی کې لاسته راوړلای شو.

فَمَن تَبِعَ هُدَایَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَیۡهِمۡ وَلَا هُمۡ یَحۡزَنُونَ

هرچا چې دهدایتونو پیروی وکړه دده لپاره ډارنشته اوخپگان به پرې رانه شی(البقره ۳۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسان پیدایښت

پرالله (ج) باندې ایمان دانسان پام په قرآن کې دخلقت بیلابېلو ښېلکو ته راګرځوی لکه آسمانونه ، ژوی ، نباتات ، انسان اونور اوله انسان نه غوښتل شوی چې په دې هلکه ځیرنه وکړی.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

موږتاسو پیداکړی بیا ولی تصدیق نه کوی ؟ (الواقعه ۵۷)

دقرآن اعجاز په بېلابېلو آیتونو کې ښکاره دی ځینو آیتونو داسې شیان یاد کړی چې په اوومه میلادی پېړۍ کې ناممکن ووځو چې انسان پرهغو پوه شی. لکه :انسان له ټولې منی څخه نه بلکه له یوې برخې نه یې جوړشوی.

۱.دنرنطفه دماشوم دجنسیت ټاکونکی دی.

۲- دماشوم رشیم دیوې غوارۍ (حلزون) په څېر دمور پررحم نښلی.

۳-جنین په رحم کې دننه په درې تیاروکې وده کوی.

د منی ځاځکی :

منی د مور دوجود په دننه کې خوځښت لری ځو تخمې ته ورسېږی. ددوسووپنځوس میلیونو سپرمونو له ډلی څخه چې په منی کې شته یواځی یوزریی دښځې تخمې ته چې دنېمی مالګې په کچه وی ځان رسوی. دغه موضوع دقیامت په سورې کې یاده شوې ده.

آیا یوه نطفه له انزال شوی منی څخه نه وه (القیامه ۳۷).

په دې ځای کې وینو چې الله (ج) روښانوی چې انسان له ټولې منی څخه نه بلکې دمنی له یوې لږې برخی نه جوړشوی. اودا هغه موضوع ده چې په شلمه پېړۍ کې روښانه شوې.

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ

دمنی مخلوط:

دمنی مایع یواځې دسپرمو درلودونکی نه وی بلکې دبېلابېلو مایعاتو یو مخلوط وی چې په خصیو اودپروستات دغدې په منوی کیسواودبولی مجرا په نورغدو کې موجود وی. چې تجزیه یی جوتوی چی هغو کې سپرم ، ویتامین سی ، کلسترول ، فلاوین ، شکر ، دلیموجوهر ، پروستاګلادین ، فاسفولیپید فاسفیت ، جست ، هیالورنیدیز اونورې اجزاوی وی. دغه مایع بیلابېلې دندې لکه سپرموته دانرژۍ جوړول ، درحم دخولې دسیمې دتیزابی چاپیریال خنثی کول ، دسپرم دحرکت لپاره دیوه ښویدونکې تګلوری جوړول اونورې لری.چې دغه موضوع په سلګونه کاله مخکې قرآن یاده کړې.

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

موږ انسان دمختلطې نطفې له اوبو نه خلق کړ (الانسان ۲).

اوپه یوه بل آیت کې دمخلوط جوهر نه دانسان پرخلقت ټینګار کوی:

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِن سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ

هغه وخت مو دهغه نسل د یوې بیقدرې مایع له لنډیز یا جوهر څخه جوړکړ (السجده ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسلالې کلمه يعنې ديوه شی اساسی اومهمه برخه يعنی دهغه جوهر.

دماشوم جنسيت:

تردې نژدی وختو پوری خلکو فکر کاوه چې دماشوم جنس دښځې له لوری ټاکل کېږی (اوزموږيوشمېرخلک اوس هم په همدې باوردی) اوکله هم فکر کيده چې دواړه هم مور هم پلار دماشوم په جنسيت اغېزه لری. خو قرآن مجيد روښانه کړې چې جنسيت دنارينه دمنی له څاڅکي نه نشأت کوی.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ

اوهغه دنارينه اوښځينه جفتونه پيداکړل دنارينه له نطفې نه چې توېږی. (النجم ۴۶-۴۵).

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ فَجَعَلَ مِنْهُ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ

آيا په لومړی سر کې يوه نطفه دمنی له جنسه نه وه . بيا هغه نطفه تړلې وينه شوه اوپه پای کې يی جوړه اوپيداکړه اوله هغه نه يی دوه جنسه نر اوښځه مېنځته راوړل (القيامه ۳۹-۳۷).

دماليکولير بيولوژی اوجنتيک علم پرمختګ ددغو معلوماتو پرريښتينوالی داعتراف جوګه شوی دی . په شمله پېږۍ کې دا پوهه لاسته راغله چې دماشوم جنسيت دنر دسپرمو د حجرو له مخې ټاکل کېږی . دجنسيت دټاکلو عامل کروزمونه وی . شپږ څلويښت کروزومونه دانسان دجوړښت ټاکونکی وی چې له هغو دېلې نه يی دوه عدده دجنسی کروزومونو په نامه يادېږی. دغه جنسی کروموزمونه په نارينه وو کې Yو X او په ښځوکې Xاو X دی (چې دشکل دورته والی په خاطر په دې حرفونو نومول شوی) د X کروموزوم ښځېنه او د Y کروموزم دنارينه ځانګړتياوې لېږدوی. ديوه انسان يا يوه ماشوم نوی جوړيدل ددغو کروموزمونو ددوو دانو له يوځای کيدو نه چې په نارينه اوښځوکې دجوړې په توګه وجود لری صورت نيسی .دښځې جنسی حجره په دووحجرووېشل شوې چې هريوه يی يواځې ښځينه ځانګړنې لری. په داسې حال کې چې د نارينه جنسی حجره کله چې ويشل کېږی دوه ډوله بېلابېل سپرمونه جوړوی چې يو يی د X کروموزوم اوبل يی د Y کروموزم لری.کله چې دښځې هګې چې د X کروموزوم لری د X کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی ماشوم د XX کروموزومونه لری يعنې چې نجلی به وی . اوکله چې دښځې تخمه چې يواځې د X کروموزوم لری کولای شی د Y کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی چې ماشوم په دې توګه YX کروموزومونه وی يعنی هلک به وی.

نو دماشوم جنسيت دنارينه دسپرمولـه لارې ټاکل کېږی. په داسې حال کې چې په زياتو ټولنو کې فکر کېده چې دجنسيت ټاکل دښځېه له لوری وی .اوښځې دنجونو په زېږولو ملامتېدلې.

څوارلس سوه کاله مخکې قرآن دغه ناوړه دود رد کړی اوداسې موضوع يی بيان کړه چې موږ يی ايله اوس په حقيقت باندې پوه شوی يو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عقله چې په رحم پورې نښلي:

که هغو موضوعاتو ته چې په قرآن کې یادشوی ښه ځیر شو ډیرو مهمو موضوګانو باندې به پوه شو. کله چې دنارینه سپرم دښځې له تخمې سره یوځای شی دیوه ماشوم دجوړیدو بنسټ ایښودل کېږی . دغه واحده حجره دزایګوټ Zygote په نامه یادېږی چې په دوام داره توګه تکثر کوی اودغوښې په یوه ټوټه چې درشیم Embryo په نامه یادېږی بدلېږی چې دغه پړاوونه دمایکروسکوپ له لارې لیدل کېږی. دغه رشیم آزاده نه پاتې کېږی بلکې ځان درحم پردیوال نښلوی اوپه هغه کې ریښې ځغلوی چې ښه کلک شی. اودهمدغو ریښولە لارې خوراکې مواد چې د ودې لپاره ډیرارین وی دمور له وینی نه اخلی.

بیا نو دا دقرآن یوه بله معجزه ده چې په رحم باندې د رشیم سریښېدوته اشاره کوی.

خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ.

انسان یی له علق (تړل شوې وینې)نه جوړکړ. (العلق ۲).

د"علق" کلمه کله چې یو شی په بل شی ونښلی مانا لری دغه کلمه غواګی یا حلزون چې په نورو ژوو ځان نښلوی اودهغو وینه زبېښی په مانا هم راغلې.

په ډاډمنه توګه د مور د رحم دتوضیح لپاره ددې کلمې کارونه یواځې دالله کلام کیدلای شی چې خالق دټولو کلمو دی.

پرهډوکو دعضلو پوښونه:

هغه مهم معلومات چې قرآن برابر کړی ، دمورپه رحم کې دودې پړاوونه دی.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

بیا مو نطفه علقه کړه اوله علقې نه مو شلېدلې غوښه جوړه کړه اوله هغې شلېدلې غوښې مو هډوکی اوبیا مو پرهډوکو عضلی وپوښلې اوبیا مو یو بل خلقت رامېنځ ته کړ(المؤمنون ۱۴).

امبریولوژی Embryology داسې علم دی چې دمورپه رحم کې دماشوم دودې پړاوونه ترڅېړنې لاندې نیسی. تردې نږدې وختو پورې دامبریولوژی پوهانو فکر کاوه چې هډوکی اوعضلې یوځای جوړېږی ، په داسې حال کې چې میکروسکوپیکوڅېړنو وښودله چې په قرآن کې شرح شوی پړاوونه بشپړدقیق اوسم ویل شوی اووروسته له ډېرې مودې پوهه وتوانیده چې دقرآن دا ویل شوی حقیقت درک کړی.لومړی له غوښې نه چې دټولو نسجونو یو مخلوط وی یو غضروف جوړېږی چې وروسته بیا په هډوکې بدلېږی ، بیا وروسته دعضلو حجرې جوړېږی اوپه هډوکو خورېږی اوهغه پوښوی.

یوه پوهنېزه څېرونه دانسان دتکامل په نامه داسې وایی:

"درشیم عمومی اسکلیت په اوومه اونۍ کې دهډوکو په جوړښت سره څېره مومې اوبیا وروسته ډېر ژر دعضلو جوړښت پیلېږی .عضلې بیا خپل سم حالت غوره کوی . دعضلو جوړیدل په اتمه اونۍ کې واقع کېږی " . لنډه داچې دانسان د ودې پړاوونه څه ډول چې په قرآن کې روښانه شوی د ننی امبریولوژی موندنو باندی دتایید مهر ږدی.

د مورپه رحم کې پړاوونه اوتیارې:

قرآن وایی چې ماشوم ددرې ګونو تیارو په پړاوونوکې پیداکېږی.

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّن بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ

تاسو یی پړاوپه پړاو دمور په رحم کې پیداکړی په درې ګونو تیاروکې (الزمر 6).

درې ګونې تیارې یا(ظلمات ثلث) درشیم دودې په بهیر کې عبارت دی له : دبطن یا نس په جوف کې تیاره

1. درحم دننه تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. دماشوم دغشا په مېنځ کې تياره

ننی بيولوژی ښکاره کړه چې درشيم اوماشوم وده څه ډول چې په مبارک آيت کې ياد ه شوې په درې پوښونو کې کېږی. برسېره پردې پوهې جوته کړې چې هريو له هغو نه له درې پوړونو پوښونو نه جوړشوی.د بطن يا نس پوښ دپوستکی ، دپوستکی لاندې اوعضلو پوښونه دی .

1. درحم پوښ دبهرنی برخې دعضلاتی برخې اودرحم دکورنی برخی چې رشيم په کې ځای په ځای کېږی جوړشوی دی. هغه پوښ چې ماشوم درحم په مېنځ کې په کې ځای په ځای شوی هم درې پوړه لری چې د Amnion ، Chorion و Decidua په نومونو سره يادېږی.

برسېره پردې پورتنی آيت کولای شی درحم په مېنځ کې دژوندانه درې پړاونوته اشاره ولری. چې دغه درې پړاوونه عبارت دی له : دوه نيمی لومړنی اونی يا درشيم دجوړيدو نه مخکينی پړاو ، تراتو اوونيوپوری درشيم پړاو اوبيا تر زېږيدنې پورې جنينی پړاو.

۱- درشيم نه مخکې پړاوPre-embryonic : چې دزايکوت په لومړی پړاو کې تقسيمېږی اودحجروپه يوه ځانګه بدلېږی چې ځان درحم ديوال باندې نښلوی چې داحجرې په تدريجی توګه درې پوړه جوړوی.

۲- رشيمی پړاو Embryonic: دغه پړاو پېنځه نيمی اوونی وی چې انساج اودعضويت بېلابېل غړی په مېنځته راتلو پيل کوی.

۳- جنينی پړاوFoetal: وروسته له اتمې اوونی نه وی چې په بشپړه توګه ديوه انسان له شکل سره ورته وی په داسې حال کې چې لومړی سر کې يواځې درې سانتی متره اوږدوالی لری دغه پړاو تر درې اوونيو پوری او دولادت تروخته پورې دوام مومی.

دموريه نس کې دماشوم دودې په اړوند معلومات يواځې دمدرنو وسايلو له لاری په څېړونو امکان وموند خو قرآن لکه نورې په سلګونه موضوع ګانې دغه معلومات ډيروړاندې روښانه کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

<u>د نطفې د صدور لومړنی موقیعت:</u>

اوپه بل آیت کې دنطفې دجوړیدو په هلکه فرمایي:

خُلِقَ مِن مَّآءٍ دَافِقٍ يَخْرُجُ مِنۢ بَيْنِ ٱلصُّلْبِ وَٱلتَّرَآئِبِ

له خوځېدونکواوبو څخه خلق شوی چې دملاتیراوپوښتیو له مېنځ نه راوځي(الطارق ۷-۶).

ځوارلس پیړۍ مخکې دامبریولوژی علم نه وو اوددغو آیتونو په هدف سم څوک نه پوهېدل . کله چې ماشوم دمورپه رحم کې وی خصیې دهلک په جنین کې اوتخمدان دنجلۍ په جنین کې هلته چې پښتورګې موقیعت لری ځای پرځای وی یعنې د ملا د تیر اود پوښتیو په تقاطع کې چې وروسته بیا خپل اصلی موقیعت ته یعنې لړڅه لاندې راځی .

خصیی د ملا د تیر اوپوښتیو له مېنځ نه درحم په مینځ کې په دریمه میاشت لاندې خواته خوځښت کوی اوپه حوصله کی ځای نیسی. بیا له اوومې میاشتې وروسته لاندې راځی اودنس لاندینی جدار ته رسېږی اوپه نهمه میاشت دزېږېدنې وخت ته نږدې له نس نه دباندې په خپل اصلی ځای کی ځای نیسی. دقرآن دغه حکمت بله یوه معجزه ده.

له اوبونه د انسان پیدایښت

وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّن مَّآءٍ

وَهُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ مِنَ ٱلْمَآءِ بَشَرًا

الله [ج] ټول ژوی له اوبو نه خلق کړی (النور ۴۵).

هغه داسې ذات دی چې بشر یی له اوبو پیداکړ (الفرقان ۵۴).

کله چې په دې آیت کې دانسان اونورژوو د پیدایښت ډول کورو د قرآن په اعجاز به اعتراف وکړو. انسانان سلګونه کاله وروسته دمیکروسکوپ دجوړیدوله لارې پر دې پوه شول چې هرژوندی موجود له اوبو نه پیداشوی.

دژوندیو موجوداتو له پنځوسو نه تر نوی په سلوکې جوړښت له ابوشوی دی. بیولوژی روښانوی چې اتیا په سلو کې سایتوپلازم چې د هرحیوان دحجرې اساسی جز دی له اوبو جوړشوی اوسایتوپلازم په سلګونه کاله وروسته د قرآن له نزول څخه پېژندل شوی دی.

له خټې نه جوړښت

الله [ج] په قرآن کې فرمایی چې انسان یی له خټې جوړکړی اوروح یی په هغه کې پو کړی دی.

مونږ داله سریښناکې خټې څخه پیداکړل(الصافات ۱۱).

إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّن طِينٍ لَّازِبٍۭ

کله چې دانسان جسم ترمطالعې لاندې ونیول شی دا روښانېږی چې ټول عنصرونه چې په خاوره کې شته دانسان په بدن کې هم شته.ژوندی انساج پنځه نوی په سلوکې له کاربن ، هایدروجن ، اکسیجن ، نایتروجن ، فاسفورس اوشپږویشت نوروعنصرونو نه جوړشوی.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٍ مِّن طِينٍ

انسان مو دخټې له جوهر یا خلاصی څخه پیداکړ (المومنون ۱۲).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د"سلالة" کلمه یعنې دیوشی بنستېزه یا خلاصه برخه یعنی دهغه جوهر.دغه معلومات څوارلس پیړۍ مخکی قرآن کې ویل شوی چی اوسنۍ پوهه ایله اوس پرې پوه شوی ده.

د جنینو تنظیم Gene

مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ

له نطفې نه مو پیداکړ اواندول مو ورته سم کړ. بیامو تګلوری ورته آسان کړ (عبس ۲۰-۱۹).

د "قدره" کلمه چې متناسب ژباړل شوی دی د قدر له فعل څخه اخستل شوی . دغه کلمه دتنظیمولو ، پلانولو ، طرحې اچولو ، وړاندوینې اوپه پای کې دهرڅه لیکل په تقدیر کې دی.
کله چې سپرم دتخمې پلار مور القاح کړه دواړه جینونه یوځای کېږی اود ماشوم د جسم ټولې ځانګړنې جوتېږی . هریو د دې زرګونو جینو څخه ځانته ځانګړې دنده لری . دسترګو درنګ ، دویښتو ، ونې ، څېرې اونورو جین ټاکل کېږی. برسېره پردې دعضویت په دننه کې د زرګونو بېلابېلو فعالیتونو فزیکی ځانګړنې مشخصېږی چې کنټرول یی په جینو کې لیکل شوی دی. لکه دوینی دفشار لوړیدل چې به جینو کې حک کېږی .
هغه لومړنی جین چې دسپرم اوورم له یوځای کیدو څخه مېنځته راځی د ډی .ان.ای DNA مالیکول جوړوی چې دیوه چا ټولې نښې له لومړی سرنه ترمړینې پورې دکودنو په توګه کې ځایول کېږی.
دغه مالیکول د داسې جینونو درلودونکی وی چې دحجرو په هسته کې ځای لری. لومړنۍ حجره دیادوشویو معلوماتو له مخې د DNA په ویشل کیدو پیل کوی. په دې توګه یو انسان جوړېږی.
دیوه انسان د جوړښت تنظیم دیوه مالیکول یا DNA له لارې صورت نیسی. دغه مالیکول له کاربن ، هایدروجن ، نایتروجن او فاسفورس نه جوړشوی دی.
دمعلوماتو هغه ظرفیت چې په DNA کې ثبت وی ، پوهان یی حیران کړی . په یوه مالیکول کې شته معلومات دومره پراخ دی چې کولای شی یو میلیون دایرة المعارفونه چې هریو یی په زرګونه مخه ولری ډک کړی.
دپرتلې لپاره کولای شو ووایو چې دنړۍ ستر اوډیر معلومات لرونکی دایرة المعارف بریتانیکیا Britannica دی چې درویشت ټوکه اوپنځه ویشت زره مخه دی .په داسې حال کې چې یو مالیکول چې دحجرې په هسته کې له خپله حجرې نه هم کوچنۍ وی دنړۍ له ستر دایرة المعارف Encyclopedia نه څلویښت برابره ډیر معلومات په کې ځای شوی. یعنې چې دغه دایرة المعارف به زر ټوکه ولری چې تراوسه ددنیا په هېڅ ځای کې نشته دا دانسانی بدن یوه بله معجزه ده چې ماتریالیستان اوهغه کسان چې دکایناتو خالق نه منی دروغجن غلط اوډیرنادانه ثابتوی.
دDNA جوړښت په کال ۱۹۵۳ میلادی کې د فرانسیس کریک له خواکشف شوی په داسې حال کې چې په سلوګونه کاله مخکې قرآن هغه ته اشاره کړې وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حيض Menstruation

دحيض دوران هغه وخت وی چې دیوې ښځې له عضویت نه القاح شوې تخمه او له مېنځه تللی نسج درحم له مېنځه دباندې وشړل شی. دغه پېښه دوینې دړګونو له څېریدو سره ملګری وی چې له پای ته رسیدو وروسته یې د تخمې د پخیدو لپاره یوه بله دوره پیلېږی. دهرې ښځې لپاره ځانګړی وخت یوه میاشت ټاکل کېږی . هره میاشت ټاکل شوی هورمونونه آزادېږی اویوه پخه شوی تخمه آزادېږی . نو دښځې وجود په هره میاشت کې یوځل دالقاح لپاره چمتوکېږی. خو دسپرم مداخله یا عدم مداخله وروستی بدلونونه ټاکی. په دې پړاوکې درحم په جوف کې بدلونونه یواځې کیدلای شی چې داناتومی اونسایی کتنو له لاری ښکاره شی.په داسې حال کې مخکې له دې چې پوهان په دې بهیر پوه شی قرآن یادکړی:

ٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ ٱلْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَهُۥ بِمِقْدَارٍ

الله (ج) پوهېږی چې دهرې ښځې دحمل بار څه دی اوهرکمی اوزیاتی په رحم کې . اوهرڅه په مناسبه کچه ټاکل شوی دی. (الرعد ۸).

دحيض دبهير په پیل کې درحم دکورنۍ غشأ پنډوالۍ نږدې نیم ملی متره وی . دتخمدان له لارې دآزادو شوو هورمونونو تراغېزې لاندې دغه غشأ نوره هم پنډېږی تر پنځو اوشپږو ملی مترو پورې رسېږی اودزایګوت دخښیدولپاره چمتوکېږی. دعدم القأ په صورت کې دغه پوړدباندې توېږی . بیانو په هره میاشت کې په رحم کې زیاتوالی اوکموالی راځی.

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِى ٱلْمَحِيضِ ۖ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ

اوپوښتنه کوې له تانه دحيض له دورې نه ،ووایه په هغه کې دښځو لپاره درد شته نو په دې حال کې له هغوی سره مه یوځای کېږی اوترې لرې والی وکړی ترهغو چې له حیضه پاکې نه شی له هغو سره مقاربت مه کوی (البقره ۲۲۲).

دطب ننۍ پوهې ثابته کړې چې دحيض په دوره کې جنسی مقاربت دمیکروبی ناروغیو اودرحم دسرطان لامل ګرځی.

د ماشوم د غړو د ودې ترتیب

انسان مو له مختلطې نطفې څخه پیداکړ اوترآزموینې لاندې مو راووست اوبیامو هغه اوریدونکی اولیدونکی وګرځاوه (الانسان ۲).

إِنَّا خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَٰهُ سَمِيعًۢا بَصِيرًا

د قرآن په ټولو آیتونو کې د انسان دحواسو د یادښت یو ترتیب شته تل لومړی اورېدل ، بیا لیدل اوبیا حس کول یاد شوی دی .

ډاکتر کیت مور وایی: په دوه ویشتمه ورځ د رحم په دننه کې لومړی د غوږنو جوړښت پیلېږی بیا سترګې جوړېږی اوبیا دفاعی مرکزونه چې د درک اوحس کولو توان لری جوړېږی . ماشوم په څلورمه میاشت کولای شی ټول غړونه واوری. چې د داډول وضاحت ذکر په قرآن کې خپله یوه معجزه ده.

د شېدو جوړښت

وَإِنَّ لَكُمْ فِى ٱلْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِى بُطُونِهِۦ مِنۢ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآئِغًا لِّلشَّٰرِبِينَ

ستاسو لپاره په څارویوکې هم یوعبرت دی چې تاسوته ددوی دنس نه له هضم شویوخوړونه اوله وینو نه پاکې شېدې درکووچې دټولو څښونکو لپاره خوندورې وی (النحل ۶۶).

لومړنی غذایی مواد دېراوونو له وهلو اوکیماوی تعاملاتونه وروسته دهضم په جهاز کې بدلون مومی اودوینو بهیر ته ننوځی ، بیا دوینې دبهیر له لارې بیلابیلو نسجونو اوغړوته رسېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نوروامساجوغوندي د شېدوغدي هم لومړنی خوراکی توکی د وینو له دوران څخه لاسته راوړی. جوړي شوي شیدي د شیدود غدوله لاري افرازېږی چي ډیر لوړخوراکی ارزښت لری. ځکه چي د ټولو خوراکی توکو له خلاصي نه چي هضم شوی وی اود وینو د بهیر له لاري لېږدول کېږی لاسته راځی. نوشېدي له وینو اونیم هضم شویو موادوچي دواړه دخوړو وړنه دی جوړېږی.
هغه ډول چي وینو ددغي موضوح بیان هغه وخت چي د تی لرونکوژوو د اناتومی اوفېزیولوژی په هکله پوره معلومات لانه وویوه فوق العاده امر دی.

د مورشېدي یوه معجزه زېږونکی مخلوط

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ

اوانسان ته مو وصیت وکړ په نیکۍ دخپلو والدینو په حق کي په تېره بیا مور چي د حمل باریی پورته کړی اوله دوو کلو وروسته یی ماشوم له شیدو بېل کړ(القمان 14).

د مور شېدي د ماشوم لپاره نه بدلېدونکی غذا وی چي د ماشوم د ودي لامل ګرځی اوهم ماشوم د ناروغیونه ژغوری . د مورپه شېدوکي غذایی انډول په بشپړه توګه د ماشوم د اړتیا مطابق وی . د مورشېدي دکافی غذایی موادودرلودونکی وی چي د عصبی سیستم د ودي لپاره کافی وی. مصنوعی خوراکونه د شېدي خوړونکو ماشومانو لپاره هیڅ وخت هم د مور د شېدو ځای نه شی نیولی.
د مور د شېدو دګتو لست د انسانی پوهي په پراختیا او زیاتیدو سره لاهم اوږدېږی. څېړنو ښودلي هغه ماشومان چي د مور د شېدو له لاری تغذیه کېږی د انتاناتو اوهضمی اوتنفسی مکروبی ناروغیو په وړاندي مقاومت لری. ځکه هغه انتی بادی چي د مور په شېدو کي شته ماشوم د میکروبونو په وړاندي ساتی. د مورشېدي دګټورو مکروبونو دتکثر لپاره ښه زمینه مساعدوی ، چي دا په خپله د ناروغیو د باکتریا ، ویروسونو اوپارازیتونو په وړاندي مجادله کوی.
د مور شېدی په آسانۍ سره هضمېږی اوځکه چي د شېدي خوړنکي ماشوم مصرف لږ وی نو په دغو شېدو کي دقوی غذایی موادو دشته والی له کبله دغه مواد دماشوم ودي ته ډیر ګټور وی .
د هغو میندو شېدي چي له مودي مخکي یی ماشوم دنیا ته راوړای وی یعنی مخکي له نهو میاشتو نو د دغو مېندو شېدي د غوړو ، پروټینو ، سودیم کلورایدو اواوسپني درلودونکی وی . څوچي دهغه ماشوم اړتیا پوره کړی چي له مودي مخکي زېږېدلی وی. کله چي دغه ماشومان د مور په شېدو لوی شی نو د ښي پوهي درلودونکی به وی.
د مور د شېدو بله ځانګړنه د اومیګا ۳ ماده وی. دغه شېدي دغه راز د دماغ اوسترګود پراختیا لپاره ښه ماده وی. Omega-3 اومیګا ۳ دشېدي خوړونکي ماشوم دژوند په لومړیو پړاوونو کي ځانګړی اهمیت لری څو چي دماغ اوعصبی رشتي په نورماله توګه وده وکړی . پوهانو د مور شېدي د اومیګا ۳ د ډېري ښي سرچېني په توګه پیژندلی.
دبریستول پوهنتون څېړنو ثابته کړه چي دمور شېدي د وینی په فشار باندي اوږد مهالي اغېزي لری . هغه ماشومان چي د مور له شېدو څخه یی ګټه اخستي وی د زړه په ناروغۍ لږ اخته کېږی ځکه چي د هغو نامشبوع شحمی تېزابو موجودیت دمور په شېدو کي د رګونو جدار پوست ساتی. دغه راز هغه ماشومان چي د مورشېدي خوری په لږه کچه سودیم اخلی اولږ پنډېږی چي دا دوینې دفشار په لږیدوکي ډیر اهمیت لری.
داکتر لیزا مارتین اوهمکاران یی د امریکا د سینسناتی روغتون کي زیات پروتینی هورمونونه د ادیپونکتین Adiponectin په نامه په شېدو کي وموندل. چي دا هورمونونه دزړه له حملو نه مخنیوی کوی . ددغو هورمونونو لړوالی په پنډوکسانو کي لیدل شوی چي دزړه په ناروغیو اخته شوی . نوځکه څرګنده شوی چي ماشومانو کي دلږپنډوالی عامل همدغه هورمونونه دی .
دغه راز یو بل هورمون دلپتین په نامه کشف شوی چي دشحمو په میتابولیسم کي بنسټیز رول لری. لپتین ددماغ دخبرداری لپاره غبرګون ښیی کله چي دشحمو کچه ډیره شی. دغه هورمون دمور دشېدو له لاري ماشوم ته لېږدول کېږی اوهغه له بې ګټې پنډوالی ، د دیابت له ناروغی اود زړه دړګونو له ناروغی څخه ساتی.
.

د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه:

یوشمېر نوري ګټي هم د مور په شېدو کي شته . ماشوم دخپلي ودي په بېلابېلوپړاوونو کي بېلابېلو موادو ته اړتیا لری ، اود مورشېدي تل د دغو اړتیاوو پربنسټ خپل مواد بدلوی. د مور شېدی تل د خوړلو لپاره چمتووی اود تودوخي مناسبه درجه لری. په دغو شیدو کي شته غوړ اوشکر د دماغ دپراخیتا لپاره ښه زمینه برابروی اوکلسیم یی دماشوم دودي لپاره بنسټیز رول لری.
سره له دي چي دشېدو په نامه یادېږی خو ددغو بې ساری خوړو په جوړښت کي تر ډېره بریده اوبه ونډه لری ، اودغه ټکی ډیر مهم دی ځکه چي شېدي خوړونکی هم له شېدو پرته اوبو ته اړتیا لری. هغه روغتیاساتنه چي دمور په شېدو کي شته په اوبو اونورو خوړوکي نه شی مراعاتیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور شېدې او ذکاوت:

څېړنو ښوولې چې د ذکاوت پراختیا په هغو ماشومانو کې چې دمور له شېدونه ګټه اخلی له نوروماشومانو نه ډېره وی . جیمز اندرسن دکنتوکی له پوهنتون څخه دا تجربه وکړه چې دمور دشېدو خوړونکو د ذکاوت ضریب IQ دهغو ماشومانو څخه چې پوډری شېدې خوری ۵ نمرې زیات دی .تجربې ښوولې چه دغه اغېزی په هغو ماشومانو کې شته چې لږترلږه شپږ میاشتې یی دمور شېدې رودلې وی. اوهغو کسانو چې له اتو اونیو لږ دمور شېدې رودلې دهغوی په ذکاوت کې کوم ځانګړی بدلون نه لیدل کېږی.

آیا د مور شېدې له سرطان سره مقابله کولای شی ؟

د هغو څېړنو په پایله کې چې ترسره شوی دا ثابته شوې چې د مور شېدې ماشوم له سرطان څخه ژغوری. پروفیسر لوند کاترینا سونبورګ دسویدن له پوهنتون نه دمور په شېدوکې یوه معجزه لرونکې اغېزه وموندہ . دمور په شېدو کې یو پروتین شته چې سرطانی حجرې وژنی ، په داسې حال کې چې نارملو حجروته کوم ضرر نه رسوی . ددې پروتین داغېزې په میکانیزم تراوسه څوک نه دی پوه شوی.

پوهانود نوې زېږېدلی ماشوم کولمې چې دمور شودې یی رودلې ترمطالعې لاندې ونیولې . په دې پوه شول چې دمورشېدې دپنوموکوک میکروب چې په ماشوم کې دسږو دناروغی لامل ګرځې له منځه وړی . برسېره پردې هغه ماشومان چې دمور له شېدو نه ګټه اخلی ډېر لږ داوربېدوپه ستونزو اوسېږي په انتاناتو اخته کېږی. دمورشېدی ماشوم دسرطان په وړاندې حمایه کوی اوپوهان دی ته هم متوجه شول هغه ماشومان چې له پوډری شېدونه ګټه پورته کوی نهه ځلې ډېر له نورونه دسرطان په ناروغی اخته کېږی. دمور په شېدو کې پروتین په دقیقه توګه سرطانی حجره مومی اوهغه له منځه وړی. دغه پروتین د Alphalactalbumin یا Alpha- Lac په نامه یادېږی. الفالک دداسې پروتینو له لارې تولیدېږی چی په شیدو کې د قند لکتوز په جوړیدوکې مرسته کوی.

دا د الله (ج) یوه لورېنه ده :

دمورد شېدو دګټو یوه بل اړخ دادی چې ماشوم باید له هغه نه دوه کاله ګټه واخلی . دغه معلومات چې په دا وروستیو وختو کې پوهان پرې پوه شوی څوارلس پېړۍ مخکې قرآن تبلیغ کړی.

وَٱلْوَٰلِدَٰتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَ

مېندې باید ماشومانوته پوره دوه کاله شېدې ورکړی که غواړی چې د شېدې ورکولو وخت بشپړکړی(البقره ۲۳۳).

مورکله هم دشېدوجوړولو لپاره هوډ نه کوی اونه هم په شېدو کې دموجودومغذی موادو دجوړیدو لپاره هوډ کولای شی چې ماشوم ته ډېراړین دی.. الله (ج) دهرچا په اړتیا پوهېږی اوله خپل رحمت نه یی برخمن کوی اود مورشېدې هم دماشوم داړتیا مطابق په مور کې پیداکوی.

دګوتې د نښې له مخې پېژندنه

په قرآن کې راغلی چې الله (ج) انسانان له مړینې وروسته بیا ژوندی کوی اوتینکار شوی چې ګوتې به یی بیا تنظیم کړی.

بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّيَ بَنَانَهُۥ

هوکې موږ کولای شو چې دګوتو سرونه په منظم ډول جوړکړو (القیامه ۴).

دګوتو پرسرونو دغه تینکاردېر مهم دی ځکه چې دهرشخص دګوتی دسر نښې اوتفصیلات ځانګړی وی . ان دوه ګونی چې DNA یی یوله بل سره مشابه وی خو دګوتې نښې یی یوله بله سره توپیر لری.

دګوتې نښه چې مخکې له زېږېدلو بشپړېږی اوپه ټول ژوند کې له بدلون پرته پاتې کېږی له همدې کبله دکسانو دهویت پېژندنې مهم مدرک ګڼل کېږی. اوپه هغه کې هېڅ ډول تبروتنه نه کېږی.

دګوتې دنښې اهمیت دنولسمې پېړی په پای کې ومونډل شو په داسې حال کې چې قرآن ډېر مخکې زموږ پام هغه ته راګرځولی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيۡهِمۡ سَمۡعُهُمۡ وَأَبۡصَٰرُهُمۡ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ

کله چې داسې وخت راشي چې غوړونه ، سترګې اوپوستکي يې پرهغه څه چې کړي يې دي شهادت ورکړي(فصلت ٢٠).

د انګبينو موچۍ

وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحۡلِ
أَنِ ٱتَّخِذِي مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتٗا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُونَ ثُمَّ كُلِي
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسۡلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلٗاۚ يَخۡرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٞ مُّخۡتَلِفٌ أَلۡوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٞ لِّلنَّاسِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ
يَتَفَكَّرُونَ

اوستا رب دشاتو ښځينه موچۍ ته وحی وکړه چې په لوړو غرونوونو کې کورونه جوړکړي له ټولو ميوونه وخوري اودالله (ج) پرلار روان شي . دهغوی له مېنځه به دځښولو دبېلابېلو رنګو درلودونکي توکي راووځي چې په هغو کې به د انسانانو لپاره شفأ وی اوپه هغو کې د هغو لپاره هم نښې شته چې فکرکوی. (النحل ٦٩-٦٨).

دشاتو دموچيو په ټولنه کې دهريوه دنده ځانګړې ده . نارينه موچۍ دملکې دالقاح پرته بل کارنه کوی . اوښځينه موچۍ ټول کارونه لکه دکوراود انګبينو دکندوجوړول پاکونه ، دخوړو دټوکو راټولول ،دانګبينو جوړول اونورې چارې په غاړه لری . دغه موچۍ سره له دې چې ښځې دی خو زېږول نه کوی يعنې دتخمې دپځېدو ضرفيت نه لری اويواځې يوه يې داتوان لری چې هغه ملکه ده.

د "نحل" کلمه يا دشاتو موچۍ په دې آيت کې ورته دښځينه موچۍ خطاب شوی ځکه د"ان تخذي" فعل مؤنثې صيغې لپاره کارول شوی بيا نو قرآن داروښانه کوی چې دشاتو جوړونکې ښځينه موچۍ دی.

ددغې موضوع وضاحت په داسې حال کې چې دپوهې کچه ډېره ټيټه په خپله دقرآن يوه معجزه ده.

د انګبينو معجزه

بياهم پورته يادوشويو آيتونو ته پام اړوو (شات دانسانانو لپاره شفأ ده) په ننۍ ساينس کې دانګبينو دخواصو مطالعې يوه نوې علمی شعبه پرانستی ده.

دشاتو يو شمېرځانګړنې ياددو:

داچې کاربوهايدرونه يا په شاتو کې موجود قند سره له دې چې دتبزابو ډېره کچه لری په آسانی سره ګلوکوز ته اوړيدلای شی ، خو په ډيرو حساسو معدو کې هم په آسانۍ سره هضمېدلای شی . شات دپښتورګو او کولمو دندې ښې کولای شی.

کله چې شات له شېدو اواوبو سره وخوړل شی د دوو دقيقو په ترځ کې يعنی په ډېرې چټکۍ سره دوينې بهير ته ننوځی. دشاتو قند ددماغ دندې ښې کوی ، اوشات دګلوکوز اوقندونو ښه طبيعی فرکتوزشمېرل کېږی. نوې څېړنې جوتوی چې دغه ماده دستړيا دله مېنځه وړلو اودسپورتی ځواکمنۍ لپاره ښه مخلوط دی.

شات دوينې دجوړيدولپاره ښه غذايی مواد برابروی ، برسېره پردې دوينې په تصفيه کې هم مرسته کوی . اودوېنی پردوران يی مثبتې اغېزی جوتې شوی . درګونو دکلکوالی مخنيوی کوی. شات دمکروبونو دوژلو ځانګړتيا لری اودليل يی هم دادی چې شات ډير قند لری اودغه قند دهغو اوبو دله مېنځه تلو لامل دی چې دمکروبونو وده مساعدوی ، دشاتو تيزابيت اودنايتروجنو نه درلودل چې دمکروبونو دتکثر لپاره مهم عنصر دی دهغو بله ځانګړنه ده . په شاتو کې دهايدروجن پراکسايد شتون هم دمکروبونو له تکثر نه مخنيوی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

انتی اوکسیدانت Antioxidan مواد دروغ ژوندانه لپاره ډیر اړین دی . هغه زیان لرونکی مواد چې دحجرو په میتابولیزم که شته له مېنځه وړی . انتی اکسیدانتونه دخوسا خوړو له تخریبی اغېزې نه مخنیوی کوی اوله مزمنوناروغیونه هم مخنیوی کوی .
شات د بی او سی له ویټامینونو برسېره مگنیزیم , کلسیم , سوډیم , کلورین , سلفر , اوسپنه , فاسفورس, آیودین او جست هم په ډیره کچه لری.

په شاتو کې د ټپونو شفا بخښونکې اغېزې:

کله چې په ټپونو باندې شات کېښودل شی ، د هوا لمبدبل ځان ته راکاږی دجوړیدو بهیر چټکوی ، ځکه چې شات دپوستکی دمخ دحجروتکثر تحریکوی چې دټپ دپوښ لامل گرځی اوان چې په سترو ټپونو کې هم گټور ثابت شوی .

– شات دانساجو بیا وده چې دروغتیا لپاره اړینه ده خوخوی

– شات د التهاب ضد ځانگرتیا لری یعنی چې د ټپ دشاوخوا پړسوب کموی ، د وینی بهیر یی سموی او رغونه چټکوی.

– شات دټپ په ځای کې پرانساجو نه نښلی ، له همدې کبله دپانسمان دبدلېدوپه وخت کې ناروغ درد نه احساسوی اونوی انساج جوړېری اوبیا نه تخریبېږی.

– شات دټپ له منتن یا میکروبی کیدونه نه مخنیوی کوی . اوټپ په ریم کی له شته مکروبونو نه ژر پاکوی . ان پر هغو مکروبونو چې دانتی بیوتیک په وړاندې یی مقاومت موندلی وی هم اغېزه کوی.

– داکتر پیتر مولن دنیوزیلاند دپوهنتون دبیوشیمی پوهاند وایی: تجربو ښودلې چې شات دسپینوزرو دمرکباتو نه چې دسوزیدو په درملنه کې گټور وی هم اغیزمن وی .
نووینو چې شات داسې گتورې ځانگړنې لری چې له شک پرته ویلای شو ډېرې عجیبې دی اودالله دصنعت داعجاز یوه بېلگه ده.

کجوره(خرما) اوگټې یې

دقران آیتونو کجوره دجنت له بڼونونه یوه ډالۍ گڼلې. کله چې دغه میوه مطالعه شوه په هغه کې ډیرې مهمې ځانگړنې وموندل شوی اوهره ورځ یی نوې ځانگړنې موندل کېږی. له کجورو نه هم دخوړو اوهم ددرملو په ځای گټه اخستل کېږی.

(مریمه) دماشوم راوړلو د درد له زوره دکجورې دونې لاندې ولاړه وه اوویی ویل کشکې مخکې له دې نه مړه شوې وای اوپوره هېره شوې وای . دهغې دپښو لاندې غږ وشو چې مه غمجنه کېږه چې الله ستا له پښو لاندې داوبو یوه چېنه روانه کړې. اود ونې ښاخ دځان لورته وخنده چې تاته تازه کجورې راتوې شی. (مریم 23 — 25).
په دې توگه الله مریمې ته توصیه وکړه څوچې کجورې وخوری ، ننی پوهې داثابته کړې چې کجوره د امیندوارو میندو لپاره ښه خواړه دی دغه راز دمېندو لپاره وروسته له ماشوم راوړلو هم ښه

فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسْيًا مَّنسِيًّا ﴿٢٣﴾
فَنَادَاهَا مِن تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾
وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواږه ګڼل کېږی . مریمې ته دا هدایت وشو څوچې ماشوم راوړنه ورته آسانه شی. کجوره دشکر ډیره کچه لری (له شپېتو تر پنځه شپېتو په سلوکې) د امېندوار ښځو لپاره ددې خوړوتوصیه ددوی به وجود کې دډېری انرژی دجوړیدو اودمور دشېدو دهورمونونو دتحریک لپاره شوې.

کجورې دهغو مېندولپاره چې دناروغې اووینې بهیدو له کبله کمزورې شوی وی ډیره انرژی جوړوی.

په کجوره کې دډېرو ډولونو بنسټیز دخوړو توکی شته ، پوهان په دې باوردی چې یو انسان کولای شی یواځې داوبو اوکجورو په خوړلو سره کلونه ژوند وکړی. داوسنۍ دخوړو یو پوه وایی چې دروځی دیوې کجورې خوړل اودیوې پیالې اوبوڅښل دشخص ټوله غذای اړتیاه پوره کوی.

Oxytocin ماده چې په کجورو کې شته په طبابت کې ددرملوپه توګه دماشوم راوړلو دبهیر دچټکتیا لپاره کارول کېږی . برسېره پردې دغه ماده دمورشېدې هم ډیروی. اوکسی توسین داسې یو هورمون دی چې دنخامیه په نامه ددماغ له منځنۍ برخې څخه افرازېږی. دغه ماده دمور په رحم کې دتقلصونو دجوړیدو لامل ګرځی چې ماشوم دزېږېدو په وخت کې دباندې لورته خوځوی. په کجورو کې ددغې مادې شتون په یواځی توګه دقرآن اعجاز اوددغې مادې ارزښت ځرګندوی. برسېره پردې په کجورو کې دشکر شته والی ګلوکوز نه دی بلکې فرکتوز دی ، له همدې کبله دهغو ناروغانو په وینه کې چې شکر شته په چټکۍ سره هغه نه اوچتوی.

کجوره د ډیرو ویټامینونو ، منرالونو ،غوړو ، پروټینو ، دنه جذبېدونکو قندو اوفایبرودرلودونکې ده . سوډیم , پټاشیم , کلسیم , مګنیزم, اوسپنه , سلفر , فاسفورس, کلورین, د A او B ویټامینونه په کجوروکې شته.

کجوره دوینې جوړیدل په عضویت کې زیاتوی دحمل په دوران کې له زړه بدوالی مخنیوی کوی. دوجود له ودې سره مرسته کوی ، دسترګود لیدلوځواک اواعصاب ځواکمنه کوی .

کجوره یواځېنی میوه ده چې پروتین لری ، غوښه هم یوه بشپړه غذاده خو دغوښې زیات خوړل دحمل په بهیر کې دمسمومیدو اویا زهرجنېدو لامل ګرځی .

دکجورپه اړوند دا ټولې خبرې چې په دې وروستیو کې موندل شوی دانسان په وړاندې دالله(ج) حکمت اومهربانی ځرګندوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اينځر يوه فوق العاده مېوه

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ

قسم په اينځر اوزيتون(التين 1)

په دغو ددو ميوو قسم دهغوی دخوړلو ارزښت ښکاروی. اينځر ترنورو ميوو او سبو ډېر فايبر لری . يو دانه وچ اينځر ديوتن دفايبرو ورځنی اړتيا شل په سلو کې بشپړوی. څېړنو ښودلې چې فايبر دهضم لپاره ډېره مرسته کوی. اوهم له يو شمېر سرطانونو څخه مخنيوی کوی . فايبرونه دوه ډوله دی يو په اوبو کې ګډ اونوريې ناګډ . په اوبو کې ګډ فايبردکولموله له لاری دفضله موادو له دفعې سره مرسته کوی اوناګډشوی فايبر غټې کولمې دسرطان د ناروغی په وړاندې وقايه کوی. برسېره پردې فايبر لرونکی خواړه دوينې کلسترول ټيټوی اوپه پايله کې دزړه دحملو خطر کموی اوهمدارنګه په وينه کې دقند ديوځلی لوړيدو مخنيوی هم کوی.

په اينځروکې دغه دواړه ډوله فايبر شته . دامريکا دکلفرنيا داينځرومشورتی بورډ په دې اند دی چې چې اينځر له نورو مېوو نه ډېر انتی اوکسيدانتونهAnti-oxidant لری. انتی اوکسيدانتونه موږ دډېرو ناروغيو په وړاندې وقايه کوی هغه زيان لرونکی مواد چې زموږ په بدن دکيمياوی تعاملاتو له لاری جوړيږی هغه خنثی کوی اودحجرو دتخريب مخنيوی کوی. دسکرانتول پوهنتون په ډېره کچه فينول Phenol چې يو انتی اوکسيدانت دی په اينځروکې تثبيت کړی. فينول دغه راز دجراثيمو په وژنه کی هم پکاريږی.

په نيو جرسی کې دروتګر پوهنتون څرګنده کړې چې داوميګا ۳ اواومېګاه ۶ اوفيتوسترول په وچو اينځرو کې شته . دغه هم دکلسترول کچه راټيټوی .

دکاليفرنيا داينځرومشورتی بورډ دغه دطبيعت يوه مکمله ميوه بولی اووايی چې ددغې ميوې روغتيايی اوغذايی ارزښت ډېر زيات دی.څکه اينځر غوړ ، سوديم اوکلسترول نه لری اودډېرو فايبرو درلودونکی دی اوله نورو ميوونه په ډېره کچه منرالونه لری . څلوېښت ګرامه اينځر دوجود شپږ په سلوکې دکلسيمو ، پوتاشيمو اواوسپنې اړتيا پوره کوی.

اينځر دناروغانو لپاره دانرژی يوه ښه منبع ده په دی ميوه کې شکر له نورميوو ډېر دی ، اينځر دکمزورې تبې ، ټوخی اوسالندې ددرملنې لپاره هم پکاريږی.

داينځرو دغه ټولې ګټې دالله (ج) يوه مهربانی ده چې داوسنۍ ټکنالوژۍ په مټ څرګنده شوې په داسې حال کې چې قرآن دهغه اهميت په سل ګونو کاله وړاندې بيان کړی.

کب دخوړو يوه ښه منبع

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ ٱلْبَحْرِ وَطَعَامُهُۥ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ

ستاسو لپاره دسيند ښکار او دهغه طعام حلال وګرځول شوځو چې تاسو اومسافران له هغو نه ګټه واخلی (المائده 96).

کارپوهان توصيه کوی چې کب دزړه دفعاليت لپاره اودزړه دناروغيو دمخنيوی لپاره ښه دی.چې. دکب ارزښت په دې کې دی چې هم دانسان دبدن لپاره داړينو غذايی موادو درلودونکی دی اوهم دناروغيو خطر کموی دبېلګې په توګه اوميګاه ۳ چې په کب کې شته دزړه دناروغيونه مخنيوی کوی اودمعافيت سيستم تقويه کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِى سَخَّرَ ٱلْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا۟ مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا

اوهغه دی چې سيند يې ستاسو لپاره مسخر کړ څو چې دکبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلی (النحل 14).

دغه راز دکهف دسورې له ۶۰ نه تر۶۳ آيتونه هم په اوږدوسفرونو کې زموږپام دکب دغوښې خوړولو ته راګرځوی.

کله چې موسی (ع) له خپل همسفر سره کب دخپلو خوړو لپاره له ځان سره اخستی ؤ ، نو الله پاک دکب دخوړو ارزښت موږ ته څرګندوی . کله چې دکب غذايی خواص مطالعه کړو ډېر عجيب حقيقتونه راته څرګنديږی کب چې يو الهی عطيه ده يوه بشپړه غذا ده دپروټينو اوېټامين ډی اودلړو ميکرونوترينتونو (Micro-nutrients) څخه چې دژوندانه دبهير لپاره اړين وی برخمن دی. دمنرالونو موجوديت لکه فاسفورس ،سلفراواناديم دچټکې ودې اورغيدو لامل ګرځی. دماهی غوښه غاښونه او اوری ساتی اوويټانو ته ځواک وربښی اودميکروبونو پروړاندې مبارزه کوی. دوينې کلسترول تنظيموی اود زړه ناروغيو څخه مخنيوی کوی . عضويت په دې توانوی څو چې نشايسته اووازده تجزيه کړی اودلوړې انرژی مواد ترې جوړوی . دکب غوښه دماغې دندې ښې کوی اوهډوکی ځواکمنوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه خبره له پخوا شته چې وایي:کب ددماغ لپاره ګټور دی اودا دکب په غوړو کې داومیګاه ۳د شتون له کبله دی .
د امریکې روغتیایی ټولنې څېړنې جوتوی چې د زړه حملې په هغو ښځو کې چې په اونۍ کې یو ځل دکب غوښه خوری یو پردرې لږوی. اومهم عامل یې همغه اومیګاه ۳ دی چې کلسټرول اوټرای ګلیسراید تنظیموی اوهم په رګونو کې دوینی له ټینګیدو څخه مخنیوی کوی . په وریدونو کې دوینې دبهیر چټکتیا ۶۰ کیلومتره پر ساعت ده اودغه چټکتیا هغه وخت نارمل وی چې غلظت ، لزوجیت اودوینې کچه هم نورمالوی.
اومېګا ۳ دهیمو ګلوبینو په جوړیدو کې چې ټول بدن ته داکسیجن دلېږد دنده په غاړه لری هم مهم رول لری.
دغه راز اومېګا ۳ دمورپه رحم کې دماشوم ودې ته په تیره بیا دهغه اعصابو اودماغ ته ډیر ګټور دی.
ثابته شوې چې اومیګا ۳ د مفصلونو د پړسوب مخنیوی هم کوی.
دغه راز دعصبی او عقلی ناروغیو ، خپګان ، اروایی دباو ،ډار ، بې خوبی لېونتوب اودالزهایمرناروغۍ لپاره هم ګټور کېدای شی.
جاپانیان اودهغو هیوادو خلک چې ډیره دکب غوښه خوری لږ دزړه اوپوستکی په ناروغیو اخته کېږی.
دکب دغوښې ګټې لانورې هم موندل کېږی اوله دې نه جوتېږې چې ولې پاک قرآن دهغه خوړل ښه ګڼلی ، اودا الله (ج) دی چې داسې خواړه یې پیداکړی دی.

د خوك د غوښې روغتیایی زیانونه

دمړه شوی (مردار) غوښه ، دخوک وینه اوغوښه یې پرتاسو حرامه کړه (البقره 173).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ

دخوک غوښه ډیر زیانونه لری ، سره له دی چې نوې ټکنالوژۍ کولای شی ډیر څه سرته ورسوی خو په دی نه ده توانیدلې چې دخوک دغوښې زیان راکم کړی . خوک طبیعتا" یو مردارحیوان دی. تل له خپلوغایطه موادوسره لوبې کوی اوهغه خوری نوله همدې کبله خوک دنوروځارویو په پرتله په خپل بدن کې ډیرې انتی بادی ګانې تولیدوی . دغه راز دودې لپاره ډیرهورمونونه دخوک په عضویت کې جوړیږی اوبیا دغه انتی بادیانې اوهورمونونه دخوک په عضلاتو کې جوړیږی. برسېره پردې دخوک دغوښې دکلسټرول اوغوړو کچه ډیره لوړه ده چې دانسان دروغتیا لپاره ډیرزیان رسوونکی وی.طب داثابته کړې چې په دخوک په غوښه کې دهورمونونو ، انتی باډیانو اوکلسټرول شتون دروغتیا لپاره ډیر زیان رسونکی دی.
دهغوناوړه اغېزی په امریکا اوجرمنی کې چې خلک هلته ډیر دخوک له غوښې ګټه اخلی ښې پېژندل شوی.
دخوک په غوښه کې بل خطر دتریچینا Trichina دچنجې شته والی دی چې دانسان په عضلو اوزړه کې ځای نیسی اودزړه ناروغی اومړینه مېنځته راولی ګرڅه اوس کیدلای شی دغه ډول خوک وپېژندل شی خوپخوا ناشونی وو.
دغه ټول دالله دکتاب دحکمت ښوونکی دی چې دخوک غوښه یې مسلمان ته حرامه ګرځولې اودخوک دغوښې زیانونه یواځې په شلمه پېړۍ کې دپوهې په مټ موندل شوی حال داچې قران په اوومه پېړۍ کې هغه ښوولی وو.

زیتون یوروغتیا بخښونکی نبات

زیتون داسې خواړه دی چې په قرآن کې یادشوی . ننۍ پوهې ثابته کړې چې نه یواځې یوخوندور خواړه دی بلکې دروغتیا لپاره هم یوه ګټوره منبع ده.

.

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ

قسم په اېنځرو اوزیتونو(التین 1).

دنور دسورې په ۳۵ آیت کې دزیتون غوړو ته مبارک خطاب شوی:

يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزیتون له مبارکې ونې نه روښانه شوی .

د "مبارک" کلمه زیتون یو سپېڅلی اومبارک شی معرفی کوی.دزیتونو غوړی دخوړلو دډیرو ښوغوړیو څخه حسابېږی ددغو غوړو ګټې دادی:

دزړه اونورو رګونو لپاره یی ګټې :

دزیتونو غوړی کلسټرول نه لری دغه غوړی نه یواځی چې کلسټرول نه لوړوی دهغه کنټرول هم کوی . زیتون اومیګا ۶ هم لری . څېړنو ښودلې کله چې یو څوک دورځې یواځې دوه کاچوغې دزیتونو غوړ وخوری نو په وجود کې به یی زیان رسوونکی کلسټرول کم وی اوانتی اوکسیدایتونه به ډیروی.

زیتون داومیګا ۳ اواومیګاه ۶ تناسب ساتی اودا ډیره مهمه خبره چې ددې دواړو ترمنځ اندول وساتل شی. چې له هغه پرته به دزړه ، سرطان اونورې ناروغی رامینځته شی.
دامریکې دزړه انجمن توصیه کوی چې دزیتونو دغوړو خوړل داسې دی لکه چې په خوړو کې دغوړو کچه راټیټه کړی اودزړه ناروغی هم لرې کړی.

د سرطان وقایه:

دداخلې طب څېړنو ښودلې هغه مېرمنې چې زیتون خوری لږ دسرطان په ناروغۍ اخته کېږی .دغه راز په زیتونو کې داسې ماده شته چې دپروستات له سرطان څخه مخنیوی کوی.
داکسفور دپوهنتون څېړنو ښودلی چې زیتون دکولمو دسرطان مخنیوی هم کولای شی. زیتون دمعدې داسیدونو سره تعامل کوی اودسرطان مخنیوی په لومړی وخت کې کولای شی. دغه راز دامونډل شوی چې زیتون صفرا لړوی اودداې امین اوکسیدیز انزایم ډیروی چې دا په ښه توګه دسرطانی حجرو مخنیوی کوی.

د مفصلونو دپړسوب وقایه :

هغه څوک چې دزیتونو غوړ خوری دمفصلونو دالتهاب په ناروغیو نه اخته کېږی.

د هډوکو وده:

په شحمو کې دګډو شویو ویټامینونو لکه A, D, EوK د هډوکو دودې لپاره اړین دی. دزیتونو غوړی په ډیر عمرلرونکو کسانو کې ژر جذبېږی اودهډوکې دکلسیم دضایع کیدو مخنیوی کوی نو زیتون داسکلیټ په کلکوالی هم ښه اغېزه کولای شی.

د ژر بوډاکیدو مخنیوی کوی:

داچې په زیتونو کې شته ویټامینونه دحجرو په بیا جوړیدو کې مثبته اغېزه لری نو پوستکی تازه ساتی اودزړښت مخنیوی کوی. په زیتونو کې دډیر انتی اوکسیدانت دشته والی له کبله هم دخوړو دموادو داستقلاب مخنیوی کیږی اود بدن دانساجو دزړښت مخنیوی کوی . په زیتونو کې دویټامین E دشته والی له کبله دبدن دحجرو خرابیدو مخینوی کېږی.

د ماشومانو وده:

اومیګا 6 دماشومانو دروغتیا اوودې لپاره ډیر ښه خواړه دی . دزیتون انتی اوکسیدانتونه ګټوروی په زیتونو کې دشحمی اسیدونو شته والی دحجروی غشا په جوړیدو کې مرسته کوی.
دزیتون غوړی ډیر متوازن شحم چې نامشبوع وی لکه شیدی په ځان کې لری له همدې کبله دشېدې خوړونکو لپاره ډیره ښه خواړه ګڼل کېږی. دامیدواری په بهیر کې دماشوم داعصابو دودې لامل ګرځی ، دامیندواره میندو لپاره یی دخوړو توصیه کېږی . که چېرې دزیتونو غوړی دغواله شیدوسره چې پېروی یی ټول شوی وی یوځای شی دمور دشېدوپه ځای ترې ګټه اخستلای شو.

د وینې دفشارتنقیص:

دداخلې طب آرشیف په ۲۰۰۰ میلادی کال کې دزیتونو پردې اغېزو پوه شو اوهغه یی مطالعه کړی دی.

د بدن دننه غړو لپاره یی ګټې:

دزیتونو غوړی دګېډې دپړسوب ، ټپ اوتیزابی کیدو مخنیوی کوی . دصفرا کیفیت ښه کوی ، دصفرا بهروتل آسانوی اودصفرا ډبرې مخنیوی کوی . په هغه کې دموجودو کلورایدو له امله ځیګر سره مرسته کوی چې له بدن څخه زیان لرونکی مواد دفع کړی . پردماغی شریانونو هم مثبته اغېزه کوی دګلوکوز له کنټرول سره مرسته کوی اودشکرې ناروغی مخنیوی کوی.
څه ډول مو چې ولیدل پوهان په خوړو کې دزیتونو دخوړو دزیاتولو توصیه کوی. زیتون باید دهروخوړو اساسی برخه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه د رګونو عملیات

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ

آیا ستا سینه مو شرح نه کړه اووهغه بار چې ستا شایی درنه کړې وه اوچت مونه کړ (الشرح 1-3).

دژوند ددوام لپاره وینه اړین مواد دی اووینه دزړه عضلو ته درګونو له لاری چې Coronary نومېږی رسېږی. درګونو دجدار دکلکیدو په صورت کې په رګونو کې دوینې دغوندیدواوټینګېدو لامل ګرځی اوپه پایله کې په سینه کې ددرد لامل ګرځی اودزړه حملی مینځته راوړی.

"الم نشرح لک صدرک" ممکنه ده چې درګونو دپاکولو دعملیاتو په ماناوی (والله اعلم). ځکه "نشرح" یعنی دغوښې یا دمشابې شیانو پرې کول یا پراخول. دزړه په عملیاتو کې هم سینه څیرې کېږی اودرګونو بندښت لرې کېږی اوپراخېږی څوچې وینه په آسانی سره وبهېږی . اومهمه داده چې دالشرح دسروې په تعقیب بیا دالتین سوره راغلې. دالتین په سوره کې دزیتونو په اهمیت ټینګار شوی چې هغه ددزړه اورګونو لپاره ډېر اهمیت لری.

د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې

په قرانکریم کې مودې ته پام کېږی چې ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې داسې توصیه کېږی:

وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۖ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ

اویاد کړه زما بنده ایوب کله چې یی درب دربارته عرض وکړ چې شیطان زه په کلک زحمت اوعذاب کې اچولی یم .(هغه ته مو وویل) پښنه پرځمکه ووهه دا سړې اوبه د غسل اودڅښلو لپاره دی. (ص 41-42).

الله (ج) ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې توصیه کوی چې پښې ووهه چې اشاره همغه ورزش یا سپورت ته ده . دسپورت له کبله په تیره بیا دپښو دخوځښت له کبله دوینی بهیر ښه کېږی اوپه کافی کچه اکسیجن دوجود حجراتو ته رسېږی . نو شخص خواکمنېږی اوآسانی سره مضره مواد له خپله ځان څخه لرې کوی. دمیکروبونو په وړاندې مقاومت زیاتېږی . هغه خلک چې سپورت کوی پاک اوپراخ رګونه لری چې دا درګونو دبندیدو مخنیوی کوی اودزړه اونورو ناروغیو مخنیوی کوی.

منظم سپورت دشکر ، ځیګر ، دوینو دغوړو ، اسکلیتی ناروغیو اودنورناروغیو دوقایی لپاره ډېر ګټوروی . په لوڅو پښو تګ لکه دبرېښنایی توکو(Earth line) دآرت کرښه دبرېښنا بهیر چې په وجود کې ذخیره شوی وی آزادوی. دځان وینځل هم په بدن کې دذخیره شوې برېښنا دآزادولو لامل ګرځی چې وروسته بیا داروایی دباو دپوستکو دناروغیو زړه تنګوالی اوتبې دله مېنځه تلو لامل ګرځی.

داوبو څښل دټول ځان لپاره ګټور وی دبدن دنورو غړو فعالیت لکه ګېډه ،کولمې ، پښتورګی اوپوستکی نیغه په نیغه دهغو اوبو سره اړیکه لری چې موږ یی دورځی څښو. دغو غړو پوری اړونده ناروغی له ورځنی عادت نه ډېر داوبو څښلو ته اړتیا لری . برسیره پردې ستومانی اوګنګس توب هم داوبو په څښلو رفع کېږی.

ددغو دریو توصیو عملی کول زموږ دروغتیا لپاره ډېر ګټور دی . الله (ج) فرمایی:

وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

هغه څه مو چې په قرآن کې راولېږل هغه رحمت اوشفا ده لپاره دمؤمنانو(الاسراء 83).

مکروسکوپیك ژوند

هغه څه یی پیدا کړل چې نه پوهېږی (النحل 8).

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک دی هغه چې هرڅه یی جفت پیدا کړل ، څه نبات ، انسان اوڅه هغه څه چې نه پوهېږی(یس 36).

دغه آیتونه هغو ژووته اشاره کوی چې خلکو دقران دنزول په وخت کې نه پېژاندل . کله چې میکروسکوپ جوړ شو انسانان دډېرو وړو موجوداتو په لیدو بریالی شول چې مخکې یی هغه نه پېژندل .په داسې حال کې چې الله (ج) په سلګونو کاله مخکې دهغوی پام ورته راګرځولی وو.
دمیکروسکوپیکو ژوو شمېره شل ځلې دهغو ژوو څخه زیاته ده چې د ځمکې پرمخ شته. داعبارت دی له باکتریاګانو ، ویروسونو ،الجی اوفنجی ، پرازیتونو ، ریکتسیا ، اکارینا اونوروڅخه. ددغو موجودیت نه یواځې داچې دناروغیو لامل ګرځی بلکې دژوندانه دتوازن دساتنې لپاره هم ارزښتاک وی . لکه فنجی ګان چې له خاورونه دمنرالودلېږد په برخه کې دنباتاتو په ریښه کې مهمه دنده لری . زموږ په ژبه کې موجودې باکتریاوی په غوښه اونورو سبوکې دزهرجنو موادو مخنیوی کوی . ځینې باکتریاوی اوفنجی دفوتو سنتېز په عملیه کې چې دځمکې دژوند لپاره اړین وی مرسته کوی . ځینې اکارینااوی عضوی مواد تجزیه کوی دنباتاتو لپاره یی په غذایی موادو بدلوی. اوپه دې ټولو خبرو موږ اوس اوس پوه شوی یو حال داچې قرآن کریم په سلګونه کاله مخکې هغو ته اشاره کړې ده.

د حیواناتو(ژوو) ټولنې

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا طَٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيۡهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمۡثَالُكُم

په ځمکه کې نشته هېڅ یو خوځېدونکی اونه هم الوتونکی چې والوزی په وزرنومګر لکه ستاسو د ټولنو په شان
(الانعام 38).

د حیوان پېژندنې دنوې پوهې په رڼاکې پوهېږو چې ټول ځاروی اوالوتونکی په ټولنو کې ژوند کوی .ډېرو مطالعو ښودلې چې دحیواناتو په منځ کې ځانګړی نظام شتون لری.
لکه دشاتو موچې، چې دهغو ټولنیز ژوند پوهان حیران کړی دی ، خپله ځاله داسې دونو په سوریو اونورو ځایو کې پټوی چې ډېره ځانګړې بڼه لری . دمچیو ټولنه له ملکې څو سوه نارینه مچیو اوله څوسوو نه تر اتیا زره کارکوونکو پورې جوړه شوی وی. دملکې دنده هګۍ اچونه اودداسې مواد افراز وی چې دټولنې یووالی ساتی . دنارینه وو دنده یواځې دملکې القاح کول وی نورکارونه لکه دکورجوړول ، دکندو جوړول ، ځای پاکونه ، دخوړو ټولونه ، له ځالې دفاع اونور دکارکونکودنده وی.
مېږیان هم دمنظمو ټولنو درلودنکی وی : لکه ټکنالوژی ، حشر یا ګډکار ، پوځی ستراتیژی ، پرمختللی ارتباطی اړیکې یا کمونېکیشن Communication, دمراتبو سلسله, مقررات او پلان جوړونه. مېږیان په ټولنه یا Colony کې ژوند کوی اودانسانانو په څېر مشابه مدنیت لری.
مېږیان خواړه مومی ، توښه کوی یی دماشومانو ساتنه کوی ، اوددښمن په وړاندې جګړه کوی . ددوی ځینې ټولنې کالی ګنډی ، کرنه کوی داړیکو ډېره څواکمنه شبکه لری . دمېږیانو ټولنیز نظام د نورو ژووپه پرتله ډېر اوچت دی. دالوتونکو ټولنې هم دخطر په وخت کې ګډ عمل سرته رسوی . کله چې یوه ډله الوتونکی ځنګله ته ننوځی هلته کوچنی الوتونکی یو ډول غږ کوی چې دسیمې نورو الوتونکی پرې خبرېږی .
دالوتونکو ډله ییزه الوتنه هم ددوی دامن لپاره وی ، لکه یوه ډله الوتونکی چې په څپاره ډول الوځی دباز په لیدو سره یوبل ته نږدې کېږی. شېدې لرونکی هم دخطر دلیدو په وخت کې په ډله ییزه توګه په داسې حال کې چې خپل کوچنی یی په مینځ کې ساتلی وی تګ کوی . دولفین هم له دښمن نه دتېښتې په وخت ډله ییز عمل کوی.
دځارویو اوالوتونکو بېشمېره بېلګې شته چې لاهم پېژندل شوی نه دی . اودغه موضوع ګانې وروسته له ډېرو څېړنو څرګندې شوی خو بیاهم وینی چې قرآن عظیم الشان هغه ډېر پخوا بیان کړی .

له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل

وَإِنَّ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَنۡعَٰمِ لَعِبۡرَةً

اوستاسو لپاره په اهلی حیواناتو کې عبرت دی (النمل 66 و المؤمنون 21).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان مخکې له دی چې څه شی جوړکړي په نړۍ کې شتو موجوداتو ته کوری دهغوی ځانګړنی څېړی اوله هغو څخه په تقلید خپل دنظروړشیان جوړوی اوله دې لاری خپله ټکنالوژی دبشردچوپړ لپاره کاروی. په پورتنی آیت کې دعبرت کلمه دزده کړې ، پند مشورې اهمیت اونمونې په مانا ده . بیو متریک هغه اصطلاح ده چې له طبیعت نه دتقلید پربنسټ جوړه شوې. پوهان اړتیا لری چې د Robot یامصنوعی خوځیدونکی دجوړیدو لپاره له طبیعی جوړښت نه تقلید وکړی.

جنین بنیوس په مونتانا کې دلومړی ځل لپاره دبیو متریک نظریی په هکله خبرې وکړې اوبیا نورو پوهانو هغه ته پراختیا ورکړه.

له طبیعی حیات نه تقلید دبیو متری په نامه یادېږی . پوهانو په چټکۍ سره دغې پوهې ته وده ورکړې اوپه دې توګه یی ډېر ښه شیان جوړکړی دی . دحیات دتقلید په هکله یوه ورځپانه داسې لیکی : له طبیعت نه په تقلید سره موږ کولای شو له هغه څه نه چې لرو یی هم پاییدونکی ټکنالوژی جوړه کړو. جنین بیوس لاندې بېلګې یادوی:

مچ خوړونکی مرغه دمکسیکو خلیج ددرې ګرامو محروقاتو په مصرف وهی.

بمبیرک څرخ لرونکی ملخ له ډیرې ښې څرخی الوتکې نه هم خپل عملیات په ښه توګه ترسره کوی.

– دوینې (موریانه) دتودوخې اوهوایی تهویی سیستم دانسانانو له لوری دجوړو شوو وسیلو څخه ډېر ښه اودانرژۍ په لږ مصرف کارکوی.

– دآسمان ځکالی (خفاش) ټرانسمیتر له ډیرو ځواکمنو رادارونو نه هم ښه کارکوی.

– جلبک یا درناچینجې له بېلابېلو کیمیاوی موادوسره یوځای کېږی څو چې ځان روښانه کړی.

– دشمال سمندر کبان اوچونګښې په ژمې کې کنګل کېږی اوپه دوبی کې بیا فعالېږی اوخپل عضویت له سرو نه ساتی.

– خړتمی یا بوقلمون (فیل مرغ) اویو ډول کب دځان رنګ محیط سره برابروی.

- دشاتو موچې ، شمشتی یا کیشو ، اوالوتونکی پرته له دې چې ځان سره نقشه ولری خپله لاره مومی.

– نهنګان اوپنګوینونه پرته له دې چې ځان سره داکسیجن ماسک ولری داوبو لاندې تګ کوی.

موږ یو څو حیرانوونکی طبیعی بېلګې یادې کړی داهغه بېلګې دی چې دټکنالوژ یکې طرحو لپاره الهام ښښونکې وی. اوزموږ دپوهې دودې اولوړیدو لامل ګرځی.

ټول ځاروی داسې ځانګړنې لری چې انسان په تعجب کې اچوی ځېنې داسې وی چې په آسانی سره په اوبو کې تګ کوی ، ځېنې نورداسې حواس لری چې زموږ لپاره دباور وړنه دی .په دې ټولو ځانګړنو په دې وروستیو کې پوهان پوه شوی . دکمپیوټر ، انجینری ، برېښنا ، الکترونیک ، ریاضی ، فزیک ، کیمااود بیالوژۍ ځانګې پوهان سره یوځای شوی څو چې دیو ژوندی بېلګې نه تقلید وکړی.

دهغه څه په هکله چې ورځ په ورځ دژوو په هکله کشفېږی پوهان حیران شوی دی اوغواړی له هغو الهام واخلی او دبشر دخدمت لپاره نوې ټکنالوژی جوړه کړی. دې ته په پام سره چې کارول شوی تخنیکونه په ژوو کې ډیربشپړدی په راتلونکی کې به وګوری څو په لږې انرژۍ اوکارسره نورې پرمختللې ټکنالوژی هم رامېنځته شی.

جنین بینوس وایی: "دطبیعت په څېر عمل کول موږ په دې توانوی چې دکرنې په تګلاره دناروغیو ددرملنې ، دانرژۍ دمصرف دمعلوماتو دساتلو اوسوداګری په چاروکې نورې پرمختیاوې ترلاسه کړو.".

په نولسمه پېړۍ کې دهنر ،ښایست او انځورتقلید له طبیعت څخه کیدو خو نورې ځانګړنې یی په شلمه پېړی کې څرګندې شوې پوهان اوس له ژوو نه زده کړه کوی خو قرآن څوارلس پېړۍ مخکې ویلی.

د ملخانو ډلې

له کبرونو لکه دخورو وروملخانو په څېر بهر راوځی (القمر 7).

يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ

په دې آیت کې فرمایی چې په قیامت کې خلک داسې سرونه له کبرونو راباسی لکه ملخان چې سرونه رواباسی اوخورېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملخانو په هکله د ډيرو کوچنيو کمروله لارې ډير معلومات په شلمه پيړۍ کې ترلاسه شول . دملخانو يوه ډله دبېشمېره ملخانو نه جوړه وي چې دوربڅې دټوټې په څېر ښکاری اوڅوکيلومتره سور اواوږدوالی لری. دبېلګې په ډول ددښتو دملخانو څېل يوزروده سوه کيلومتره مربع پراخوالی لری اوله ۵۰ نه تر ۹۰ ميليارده ملخان په هرځېل کې وی.

بل مهم ټکی دادی چې ملخان دشګو لاندې هګۍ اچوی اولاروااکان يې هلته وده کوی . ښځېنه ملخ له لس ترپنځلسو سانتی مترو پوری ځمکه کينی اودپنځه نوی نه تر يوسلواتوپنځوسو پورې هګۍ په هغه کې اچوی . ښځينه ملخان درې ځلې په خپل ټول ژوند کې هګۍ اچوی . دځمکې دتودوخې په پام کې نيولو سره لاروا له لسو نه ترپنځه شپېتوورځو پورې پخېږی اوبيا وروسته ټول يوځای له ځمکې سر راپورته کوی. چې هرمترمربع زر ملخه لری . اوداچې دملخانو يوخيل ډيره ځای نيسی نو له دې کبله يې دهګې اچولو ساحه هم ډيره پراخه وی . اوپه يوه وار دومره ملخان له ځمکې سرراپورته کوی اوپه هواکې خوريږی چې عجيب ښکاری او دا پيښه مشابه له همغې پيښې سره ده چې دقيامت په ورځ انسانان له کبرونو سرراپورته کړی.

دملخانو په هکله دغه څېړنې يواځې دنوې ټکنالوژۍ په مټ ترسره شوی اودامرېکې دخلايی څېړنو مرکز ناسا هم په دې اړوند ډيرې څېړنې کړې خو قران ۱۴ پيړی مخکې دابېلګه ياد ه کړې . آيا داپه خپله دقرآن يوه معجزه نه ده ؟

د مېږيانو د اړيکو سيستم

قرآن فرمايی کله چې حضرت سليمان (ع) له خپل لښکر سره له يوځای نه تېريده مېږيانو يو له بل سره خبرې کولې اوحضرت سليمان په هغه پوه شو:

کله چې دمېږيانو سيمې ته ورسېدل يو مېږی وويل: ای مېږيانو ټول کورونو ته ولاړشی داسې نه چې سليمان اولښکريې په ناپوهی سره تاسو ترپښولاندې کړی. (النمل 18).

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

دمېږيو اوسنۍ څېړنې داجوتوی چې دغه ژوی ډير منظم ټولنيز ژوند لری اويوه ډيره مغلقه داړيکو شبکه لری ، دبېلګې په توګه ملی جغرافيه داسې رپوټ ورکوی: " يو مېږی په خپل غټ سر کې بېلابېل حواس لری چې بصری اوسمعی انګېزې اخلی اودمېږيو ټولې ټولنې ته چې په هغه کې په ميليونونو مېږيان شته هغه لېږدوی. چې داټول ښځينه مېږيان دی ".

دمېږی دماغ نيم ميليون عصبی حجرې لری ، دمېږی سترګې مرکبې دی ، دمېږی ښاخ يا آنتن دېزې ، دګوتو دسر اودلامسې دحس پرځای کارکوی ، دخولې لاندی وتلې برخه خوند حس کوی ، ويښتان هم کله چې ورسره تماس ونيول شی له ځانه غبرګون ښيی.

مېږيان دخپلو اړيکو لپاره بيلابيلې لارې لری دوی خپل غړی تل کاروی : لکه دخوړو موندلو ، دښکارموندلو ، دکورجوړولو اوډله ييزو جګړو لپاره . ددوی په دوونه تر دريو ملی مترو پورې جسامت کې پنځه سوه زره عصبی حجرې شته چې دحيرانوونکی داړيکو دسيستم لارښوونه کوی. غبرګون دهغوی په اړيکو کې بېلابېلې ځانګې لري: آلارمونه يا خبرداری ، په کارتوظيفول ، ساتنه ، دلاړو اودمقعد په مېنځ کې راکړه ورکړه ، ټولنېز کار ، پيژندنه ، دموقف ټاکل اونور. مېږيان چې دخپلې ټولنې له دغو غبرګونونو سره ځان تنظيموی په خپل مينځ کې دخبرونو په راکړې ورکړی سره ګډ ژوند کوی. دمعلوماتو دراکړې ورکړی لپاره کله هم داسې دقيقې اړيکې کاروی چې انسان يې په خبرو کولو نشی کولای . لکه دټوليد و لپاره ، ګډولو لپاره ، پاکولو اودفاع لپاره. دمېږيانو اړيکې دکيماوی موادو له لاری تامينېږی ، دغه نيمه کيمياوی مواد دفرومون په نامه يادېږی چې دافرازشوو غدو اوداوريدو اوبوی کولو دحس له لاری اخستل کېږی. اودا دمېږيانو دژوند دتنظيم په برخه کې ډير مهم رول لری ، کله چې يو مېږی يو فرومون افراز کړی بل مېږی هغه دپوزې اوخولې له لارې اخلی اودهغه مطابق غبرګون ځرګندوی.

دفرومون ډول داچې څه ډول پيغام استوی توپير لری. دغه راز دفرومون چټکوالی دپيغام په مهم والی پورې اړه پيداکوی . له دې نه ښکارې چې مېږی بايد دکيميا دپوهې په اړوند کره معلومات ولری څوچې يو دبل په منظورپوه شی اوداقرآن عظيم الشان بله معجزه ده چې په سل ګونه کاله مخکې يې بيان کړې خو ساينس اوس پرې پوه شوی دی.

د خوړو دوران

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله دانه اوهسته سوری کوی اوله مړې نه ژوندی اوله ژوندی نه مړی پيداکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الانعام 95).

په دې آيت کې زموږ پاملرنه دخوړو دوران ته راړول کيږی چې دقرآن دنزول په وخت کې خلک پرې نه پوهېدل. کله چې يو ژوند ی جسم مری ميکروبونه په چټکۍ سره هغه تجزيه کوی ، بيا دغه مړجسم په عضوی ماليکولونو اوخاورو بدليږی. دغه لومړنی غذايي مواد لومړی نبات بيا ژوی اوانسانان جوړوی ، که چېرې دغه دوران نه وای دځمکې په سره به ژوند ناممکنه وای.
باکتريا دمنرالونو دجوړولو اودټولو ژوو اړين غذايي موادبرابروی .هغه حيوانات اونباتات چې په ژمی کې کنګل کيږی په ټول ژمی کې دباکترياوو له لاری خپل دخوړو توکی برابروی. دژمی په بهير کې باکترياوې فضله مواد له حيواناتو اوانسانانو بېلوی اوهغه په منرالونو بدلوی. نوژووی ويده اوکنګل کيږی اوکله چې په پسرلی کې راويښ شی ، ډيرشمير خوارکی توکی تيارشوی وی . نوځرنګه چې موولیدل مړه جسمونه دژوو دتغذيي لپاره اړين دی. نو داآيت هم بل قرآنی علمی اعجاز ګڼل کيږی.

په خوب کې د غوږونو فعاليت

فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِى ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

بيا دخو کلونو لپاره مو ددوی غوږونه بند کړل (الکهف 11).

ددې آيت مفهوم دادی چې هرکله دکهف اصحاب ويده شول ددوی غوږونه دالله (ج) له لوری وتړل شول څو چې غږ وانه وری . له دې نه چې دلته يواځې داوريدو حس باندې ټينګار شوی له ځانګړی اهميت څخه برخمن دی .
نويو څيړنو ښودلې چې دغوږو آخذه دخوب په وخت کې هم فعاله وی له همدې کبله دويښېدو لپاره له زنګ لرونکی ګړۍ څخه کاراخلو.
ددوی غوږونه يی بند کړل چې په کلوکلوهم له خوبه اوچت نه شی.

د خوب په وخت کې د خوځښت اهميت

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ ٱلْيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِ

هغوی مو ويښ وګڼل په داسې حال کې چې هغوی ټول ويده وواوموږ هغوی پر ښی اړخ اوکيڼ اړخ اړول رااړول(الکهف 18).

دغه آيت د اصحب کهف په هکله دی چې درې سوه کاله دغره په يوه سوری کې ويده شوی وو. الله (ج) فرمايي چې هغوی يی ښی لوراوکين لورته اړول راړول ، ددې موضوع اهميت په دې وروستيو کې موندل شوی دی.
ځوک چې دډير وخت لپاره په همدې وضيعت کې پاتې کيږی ډيری روغتيايي ستونزی به يی په برخه شی . لکه دوينی ددوران ناسموالی ، دبستر ټپ ، دوينې ټينګېدل ، اونور . کله چې يو ځوک په دوامداره توګه په يوه حال پاتې شی هغه برخه رګونه يی چې بستر سره اړيکه لری کېښودل کيږی اوکيدای شی وتړل شی ، چې په پايله کې اکسيجن اونور غذايي توکی نسج اوپوستکی ته نه رسيږی اودنسجونو دمړينې لامل ګرځی . لومړی به پوستکی له مېنځه ځی اوهرڅورمره چې دوام وموی دپوستکی لاندې وازدې اوعضلې هم له مېنځه ځی . که چېر ې ددغو ټپونو درملنه ونه شی مکروب نيسی اوډيرې خطری رامينځته کوی اوآن چې دمړينې لامل ګرځی .
دهغو لپاره ډيره ښه روغتيايي وقايه دوضيعت بدلون ورکول دی . هغه ناروغان چې خپله خوځښت نه شی کولای بايد دمرستندوی شخص له خوايي مرسته وشی اووروسته له هرو ددو ساعتونو له يوه اړخ نه بل اړخ ته واړول شی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شپه کې د خوځښت کمښت

وَجَعَلَ ٱلَّيْلَ سَكَنًا

اوشپه یی دسکون لپاره جوړه کړه(الانعام 96).

د "سکنا" عربی کلمه یعنی استراحت ، دوقفې ،وخت, دشاته تګ اوآرامښت په مانا ده . څه ډول چې الله (ج) فرمایی شپه یی دآرام اواستراحت لپاره پیداکړې . په شپه کې د دمیلاتونین Melatonin هورمون افرازېږی چې دبدن خوځښت دکراریدو ، دستومانی داعصابو دآرامښت اوخوب لامل ګرځی . دخوب په وخت کې دزړه خوځښت اوسا کښل کرارېږی دوینی فشار کمېږی . سهار مهال ددغه هورمون افراز درېږی اودانسان بدن ته وېښیدل تنبیه کېږی.

دخوب په وخت کې دبدن عضلې خپلې مړې حجرې ترمیموی داځکه چې دخوب په وخت کې دانرژی مصرف لږ وی ، بدن انرژی ذخیره کوی . دمعافیتی سیستم اودبدن دودې ډېر شمېرهورمونونه هم په شپه کې افرازېږی .

دبېخوبی له کبله دمعافیت سیستم کمزوری کېږی اوشخص په آسانی سره ناروغه کېږی . که څوک پرله پسې دوه شپې ویده نه شی ښه تمرکز نه شی کولای اوډېرې تیروتنې کوی ، که څوک درې شپې پرله پسې ویده نه شی ښه فکر نه شی کولای اوخیالاتی کېږی.

(Hallucination یعنی داسې څه وینی اواوری چې اصلاًشتون نه لری).

شپه دانسانانو اونورو ژوو لپاره داستراحت وخت وی . الله (ج) داچې شپه دآرامښت لپاره پیداکړې ده اوډېر فعالیتونه په دې وخت کې کمېږی نو ځکه دې مسالې ته اشاره کوی. په داسې حال کې چې موږ په سترګو ډېر داسې بدلون نه شو لیدلای ، دبېلګې په ډول دفوتو سنتېز عملیه په نباتاتو کې چې دلمر په راوتو سره پیلېږی . دشپې له خوا تودوخه کمېږی نباتات خولې نه کوی اواستراحت کوی . که شپه نه شی ډېر نباتات به ومری یعنی داچې شپه دنباتاتولپاره هم داستراحت اودځواک دنوی کولو وخت وی.

دمالیکولونو فعالیت هم دشپې له خوا کمېږی ، دلمر وړانګې دروځې دمالیکولونو اواتومونو دفعالیت لامل ګرځی. په تیاره کې مالیکول اواتوم لږه انرژی لری اودوړانګو په له لاسه ورکولو پیل کوی.

.

په لوړو سیموکې د سینې انقباض

انسانان دژوند لپاره داکسیجن اودهوا فشارته اړتیا لری. له هوانه داکسیجن اخستل اودهغه رسول هوایی کڅوته په سږو کې صورت نیسی . څومره چې دیوې سیمې لوړوالی ډېر وی دهوا فشار هلته کمېږی ، له همدې کبله ساه ایستل ستونزمن کېږی اوینې ته داکسیجن رسېدل کمېږی. دسږو هوایی کڅسې انقباض کوی اوتنګېږی اوموږ داسې فکر کوو چې سا نه شو اخستلای . که چېرې دبدن داړتیا لپاره دوینې داکسېجن کچه لږه وی بېلابېلې نښې په انسان کې لکه ستومانتیا ، دسردرد ، ګنګستوب ، زړه بدوالی پیداکېږی اوناسم قضاوت له انسان نه سروهی . کله چې یوټاکلی لوړوالی ته ورسېږو په دې صورت کې دسا اخستل ناممکنه کېږی له همدې کبله په ډېرو لوړو ځایو کې داکسیجن کڅوړې اوماسک ته اړتیالرو. دسمندر له سطحې نه پنځو نه تر اووه نیم مترو پوری که څوک پورته ولاړشی دسااېستلو دستونزو له کبله کیدای شی دکوما حالت پرې راشی. له همدې کبله په الوتکو کې داکسیجن کڅوړی وی دغه راز په الوتوکو کې داسې وسیلې شته چې فشار کنټرولوی .کله چې انساجو ته اکسیجن ونه رسېږی دې حالت ته انوکسیا Anoxia وایی. د اکسیجن کموالی له درې زره نه تر څلورنیم زره متره لوړوالی نه پیلېږی ، ویل کېږی چې په دې لوړوالی کې انسان شعور له لاسه ورکوی. پوهانو دغه حقیقتونه اوس موندلی چې په لاندې آیت کې روښانه شوی.

وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى ٱلسَّمَآءِ

هرڅوک چې وغواړی لاروګی یی کړی دهغه سینه تنګوی اونیسی یی داسې لکه چې دآسمان په لوری پورته کېږی(الانعام 125).

-

وَتِلْكَ ٱلْأَمْثَٰلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا يَعْقِلُهَآ إِلَّا ٱلْعَٰلِمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اومور دابیلکې ددې لپاره خلکوته وایو خو پرته له پوهانو نورخوک په هغه کې فکر نه کوی (العنکبوت 43).

د قرآن وړاندوینې

دقرآن بل اعجاز دهغو پیښو وړاندوینه ده چې کټ مټ پیښې شوی دی چې بېلګې یی دادی:

د روم برى

دقرآن کریم په دوهم سورت کې دختیز روم بری ددې کتاب یوه وړاندوینه ده.

روم ماته وخوړه په ډیره ټیټه ځمکه کې ، اوهغوی به وروسته له دې ماتې نه له دریو نه تر نهوکلوپه موده کې بریالی شی (الروم 1-4).

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِىٓ أَدۡنَى ٱلۡأَرۡضِ وَهُم مِّنۢ بَعۡدِ
غَلَبِهِمۡ سَيَغۡلِبُونَ ﴿٣﴾ فِى بِضۡعِ سِنِينَۗ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ
مِن قَبۡلُ وَمِنۢ بَعۡدُۚ وَيَوۡمَئِذٍ يَفۡرَحُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿٤﴾

دغه آیت په زیږدیز ۶۲۰ کال کې نازل شو یعنې وروسته دختیزروم (ننی استانبول یا قسطنطنیه) دعیسویانو له ماتې نه چې دپارسیانو له لوری یی وخوړه. کله چې رومیانو په زیږدیز ۶۱۳ کال په انتیوچ کې ماته وخوړه پارسیانو شام, سلیسیا, تارسوس, آرمینه او بیت المقدس ترلاسه کړل. په تیره بیا دبیت المقدس له لاسه ورکول او دصلیب له مېنځه تلل رومیانو ته ډیر ستونزمن تمام شول. برسېره پردې پارسیانو ، آوارانو ، سلاوانو لمباردانو هم دروم امپراطوری ګواښوله ، له وخت نه په ګټې آوران دقسطنطنیې دیوالونو ته ورسیدل ، امپراتور هیراکلیوس فرمان ورکړ څو چې دکلیسا ګانو دټولو سرو اوسپینو زرو نه پیسې جوړې کړی چې لښکرته ورکړشی ، له دې نه چې داپیسې کافی نه وی دژېړو پیسې هم جوړې شوی . ډیرو والیانو دهراکلیوس پرضد پاڅون وکړ اونږدې وو چې قسطنطنیه سقوط وکړی . عراق, سوریه, مصر, ارمنیه , فلسطین او سلیسیا ټول دامپراطوری دله مېنځه وړلو په سوچ کې وو. خو قرآ ن وړاندوېنه وکړه چې له دریو نه ترنهو کلونو پورې به روم بیا بریالی شی. خو دعربو مشرکینو دانه منله چې داوړاندوینه به سمه وی اوحقیقت به شی. په ۶۲۲ز کال کې هیراکلیوس دپارس په وړاندې بریالیتوبونه ترلاسه کړل او ارمنیه یی ونیوله د۶۲۷ زیږدیز کال په وروستیو کې دواړه لښکر ددجلې دسیند په ختیزه برخه کې بغداد ته نږدې په جګړه اخته شول ، داځل هم پارسیانو ماته وخوړه اوڅو میاشتی وروسته پارسیانو له رومیانو سره سوله وکړه اوپه زورسره خپل هیواد ته ستانه شول.

په کال ۶۳۰ز کې دپارس دخسروپاچا په ماتې سره اودبیت المقدس په بیانیولو اودصلیب په لاسته راوړو سره په پارس باندې دروم بری په حقیقت بدل شواوڅه ډول چې قرآن وړاندوینه کړې وه له دریو نه ترنهوکلونوپورې روم په پارس غالب شو.

بل اعجاز لرونکی ټکی په دې آیت کې یو جغرافیایی مثل دی چې دهغه وخت پوهې سره د اټکل وړنه وه . رومیانو دځمکې په ډیره ټیټه برخه کې ماته وخوړه.

"ادنی الارض" په ډیرو تفسیرونو کې نږدې ژباړل شوی په داسې حالی کې چې اصلی مانای یی دځمکې ډیره ټیټه برخه ده . مفسرینو دجګړې دسیمی نږدې والی دعربو دژوندانه له سیمې سره په پام کې نیولی . حقیقت په دې کې دې چې جګړه په بحر میت کې په کال ۶۱۳ – ۶۱۴ ز کې پېښه شوې . دغه سیمه ۳۳۹ متره دسمندر له سطحې نه ټیټه ده اودځمکې پر سر ډیره ټیټه وچه ده . دبیت المقدس ښار هم دهمدی بحرالمیت سره نږدې دی . جګړه دسوریې ، فلسطین او اردن دتقاطع په ځای کی شوې اودځمکې ددې سیمې ډیر ټیټ والی یواځې اوس اوس دپرمختللو وسیلو له لاری تثبیت شوی اوهغه وخت یی په قران کې ذکر ددې الهی کلام یوه بله معجزه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرعون د بدن ساتنه

څه ډول چې پوهېږو دمصر فرعون دخدايي دعوه درلوده ، او حضرت موسی [ع] چې د الله[ج] بنده ګی ته يی خلک رابلل ترګواښ اوتيرى لاندې ونيو. اودې حال ترهغه وخته دوام وموند چې فرعون ډوبېدوه ته نږدې شوی ؤ. چې په دې وخت کې يی دفعتا" په الله[ج] ايمان راوړ اودخپل خلاصون دعايی وکړه ، خو دده توبه دمړينې په وخت کې قبوله نه شوه الله[ج] ده ته په خطاب کې وويل:

فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ ءَايَةً

له نن نه (وروسته له ډوبېدو) ستا بدن دخلکو دعبرت لپاره ساتو (يونس 92).

دغه معلومات چې دفرعون جسد به وساتل شی دې ته اشاره ده چې دده جسد به نه خرابېږی . ددغه ظالم حاكم جسد وروسته له ډوبېدو ساحل ته ورسېد اومصريانو هغه موميايی كړ دغه جسد اوس هم دقاهرې په موزيم کې دخلكو دعبرت لپاره شته اوساتل کېږی.

د مکې فتحه

لَّقَدْ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءْيَا بِٱلْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ ٱلْمَسْجِدَ
ٱلْحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا۟ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا

البته الله[ج] دخپل رسول خوب رېښتيا كړ كه الله غوښتې وی مسجدالحرام ته به په امن سره ننوځی په داسې حال کې چې (دحج لپاره) به سرونه وخرييی اويا به يی لنډ كړی له ډاره پرته. .
الله[ج] پوهېږی په هغه څه چې تاسو نه پوهېږی برسېره پردې به ډيره ژر بل بری هم ولری (الفتح 27).

يو شپه حضرت محمد[ص] خوب وليد چې مؤمنان مکې ته ننوځی اودمسجدالحرام په شاوخوا راګرځی . سهار يی خپل دغه خوب مهاجرو ته ووايه. وروسته دغه آيت نازل شو او ډاډ وركړ شو چې خوب به يی په حقيقت بدل شی . هغه وخت لا مكه نه وه فتح شوې چې وروسته له هغه په لږه موده کې دحديبيی سوله اودمکې فتح وشوه اومؤمنان مسجدالحرام ته ننوتل . الله [ج] وښوده چې دا دده اراده وه چې رسول دخدای خوب وليد.
كه چېرې ځير شو دابه ومومو چې په دې آيت کې يوې بلې فتحې ته چې مخکې دمکې له فتح به واقع شی هم اشاره شوې اودا دخيبر فتح ده چې ډېر ژر وروسته دمکې له فتحې وشوه. هغه وخت خيبركلا ديهودانو په واک کې وه چې ترې آزاده شوه.
حضرت محمد [ص] په زېږديز ۶۳۰ كال کې مكه فتح كړه اودوه كاله وروسته ټولو كفارو مكه خوشې كړه څه ډول چې الله [ج] فرمايلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم ټکی دلته دی چې کله محمد (ص) ددې سوبې زېرى مسلمانانو ته ورکړ ، حالات داسې وو چې هیڅا داباورو نه درلود چې مسلمانان به دومره ژر مکې ته ننوځی اوهغه به فتح کړی اوان ځینې مسلمانان چې مذبذبه ول ددې وړاند وینې په وړاندې یی شک وکړ. خو بیاهم حضرت محمد(ص) هغوی ته کومه پاملرنه ونه کړه اوالهی وحیه یی تولو ته تبلیغ کړه . الله(ج) خپلې خبرې په عملی توګه تایید کړې اوبری ډیر ژر راغی.

دبنی اسراییلو قوم به ډیر کبرجن شي

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِي ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِي ٱلْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ
وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾

اوپه کتاب کې موبنی اسراییلو ته خبرورکړو چې تاسو به دوه ځلې په ځمکه کې فساد ته پاڅېږی اوکبر اوسرکښی به کوی . کله چې لومړنی پړاو راشی کلک جګړه مار اوځواکمن بنده ګان به تاسو ته راپاڅوو څو چې ستاسې کورونه هم ولټوی اوزموږ وعده هرومرو ترسره کیدونکې ده . اوبیا تاسو دهغوی په لور راګرځوو اوپه ډیرو مالونو اواولادونو سره به ستاسو مرسته وکړو اوستاسو شمېر به ډېر کړو. (الاسراء 4-6)

په دې آیتونو کې فرمایی چې بنی اسراییل به دوه ځلې دفساد لامل شی چې هرځل به ډیر متکبره اوسرکښه شی .ا والله (ج) به ځواکمنه قوه ددوی پرضد راواستوی . لومړی ځل کله چې یهودانو یحیی (ع) وواژه اوزیار یی وایست چې عیسی (ع) هم ووژنی ډیر کبرجن شول .خو بیا ژر په ۷۰ زیږدیز کال کې رومیانو هغوی له بیت المقدس نه وویستل اووروسته له هغه یهودان په ټوله نړی کې تیت اوپرک اوسرګردانه شول .
ددغو آیتونو دنزول په وخت کې یهودان په بېلابېلاو سیمو کې په ډیرې خوارۍ سره ژوند کاوه له ځانه یی کوم هیواد نه درلود. الله (ج) بنی اسرائیلوته وویل چې یو ځل بیا به خپل ځواک اوتکبر ترلاسه کړی په هغه وخت کې چا دافکر نه کاوه چې داکار به ترسره شی.
وروسته له څو سوه کلونو په ۱۹۴۸ زیږدیز کال کې یهودان فلسطین ته راوګرځېدل اوداسراییلو دولت یی جوړ کړ . نن اسراییل ډیرپوځی اواقتصادی ځواک لری اوپه ډېر کبر سره یی مسلمانان اوعیسویان ځورولی . دا دبنی اسراییلو دفساد دوهمه دوره ده.
نوهغه وخت کله چې هېڅا هم فکر نه کاوه دبنی اسراییلو قوم په داسې حال کې چې ډیر کبرجن شوی وو اوپه ځمکه کې یی فساد خور کړی وو خدای خوار اوذلیل کړ ، اودادی اوس یی په تیره سلیزه کې بیا ځواک وموند اودځمکې پرسر دفساد دخورلو سرچینه شو.

«خدای پاک قادر دی چې داسراییلو اوسنی کبر اوفساد ته هم داسې قوم راپاڅوی څه ډول یی چې پخوا راپاڅولی وو اودوی به انشاالله بیرته خوار اوذلیل کړی اوځمکه به ددوی له شر څخه پاکه کړی». ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلایی ځېړنې

دانسانانو له خوا خلایی ځېړنو هغه وخت پراختیا ومونده چې دلومړی ځل لپاره روسی پیلوټ یوری ګاګارین دسپوتنیک مصنوعی سپوږمکۍ له لاری د۱۹۵۷ کال داکتوبر په څلورمه نېټه دځمکې له فضا نه ووت . وروسته " امریکایی نیل آرمسترانګ لومړی انسان وو چې د۱۹۶۹ز کال دجولای شلمه نېټه یی دسپوږمۍ په کره قدم کېښود. په داسې حال کې چې الله (ج) دغه پرمختګ له وړاندی په قرآن کریم کې یادکړی وو.

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ لَا تَنفُذُونَ

إِلَّا بِسُلۡطَٰنٍ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دآسمانونو اوځمکې چاپیریال ته نفوذ وکړی ، نفوذ نه شی کولای مګر په یوه ښکاره صلاحیت سره (الرحمن 33).
دسلطان کلمه چې په ښکاره صلاحیت ژباړل شوی دقوې ، ځواک ، قانون ، تګلوری ، بهروتلو ، استدلال ، ثابتولو ، حاکمیت اوسلطنت په ماناهم دی.
په دقیقی مطالعې سره پردې پوهېږو چې په دې آیت کې دځمکې اوآسمانونو په لور پرمختګ ته اشاره شوې خو په هغه صورت کې چې ښه ځواک به لری. اودغه ځواک همدغه ننی ټکنالوژی ده چې پوهان یی توانولی چې دځمکې په مینځ اوخلاکې نفوذ وکړی.

د سپوږمۍ سفر

وَٱلۡقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ

قسم په سپوږمۍ ، کله چې تمامه شی.بړاوپه بړاو به پورته شی (الانشقاق 18-19).

دسپوږمۍ له یادښت نه وروسته دپړاوپه پړاو پورته تلو یادونه شوې د "ترکبن" کلمه له مراکبې نه دپورته کیدو ، ګام پورته کولو ، تعقیب ، سورېدو ، یوځای کیدو اوحاکمیت په مانا ده ، ددې ماناو په رڼا کې امکان لری چې ددې آیت موخه دسوریدواولېږد واسطه وی.
دخلاوهلو واسطه هم پړاو په پړاو دځمکې دچاپیریال له پوړونو نه تیره شوه او دسپوږمی دجاذبې ساحې ته ورسېده. اوبیا دڅو پوړونو په وهلو سره سپوږمۍ ته ورسېده.
اوپه سپوږمۍ قسم یادول پردې ټکی ټینګار کوی یعنې چې دا آیتونه کیدای شی دسپوږمۍ پرلورسفر ته اشاره وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروفیسر آرمسترانگ لومړنی امیریکانی خلاوهونکی چې پرسپوږمۍ یی پل کېښود وایی: په یقین سره داموضوع دساینس له اړخه ډیره ستونزمنه ده چې بیان شی ، هغه څه چې موږ ولیدل له هغه څه نه ډیر اوچت دی چې یو عادی سړی وکولای پرهغه پوه شی اوڅه پرې ولیکی.

د لېږد رالېږد عصری وسایل

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

آس اوکچره اوخر یی تاسوته دتجمل اوسورېدولپاره اونورشیان چې تاسو پرې نه پوهېږی خلق کړی دی. (النحل 8).

دغه آیت جوتوی چې له یادوشوو ځارویو برسېره دلېږد رالېږد نوروسایل چې دهغه وخت خلک پرې نه پوهېدل لکه موټر ، الوتکه اونوروته هم اشاره شوې . دغه بل آیت هم کیدای شی مدرنودلېږد رالېږد وسایلو لکه کښتۍ ته په کې اشاره شوې وی:

وَآيَةٌ لَّهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ وَخَلَقْنَا لَهُم مِّن مِّثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ

نورې نښې ددوی لپاره دادی چې دانسان نژاد مو په کښتیوکې ولېرداوه اوهم مودهغو غوندې نور دلېږد وسایل پیداکړل (یس 41-42).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ټکنالوژی

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِأَمْرِهِۦٓ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا

اوسلیمان ته مو ددې توان ورکړ چې له چټک باد سره چې دده په واکی ده دځمکې لورته حرکت وکړی اوهغه مو مبارک وګرځاوه. (الانبیا 81).

څه ډول چې آیت روښانوی الله (ج) سلیمان (ع) ته داتوان ورکړ چې له باد نه په خپل واک کې دلېږد رالېږد دوسیلې په توګه کاروا‌خلی اوپه زیات ګومان له باد څخه دسلیمان (ع) دغه ګټه اخستنه دالوتکې دجوړولو لپاره اشاره ده.

اوباد مو دسلیمان په واک کې ورکړچې دیوې میاشتې سفر په سهارکې اویو یومیاشتنی سفر په مازدیګر کې ووهی (سبا 12).

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ

یو میاشتنی سفر په سهار کې اویو یو میاشتنې سفر مازدیګر مهال دسلمیان (ع) ډیر چټک تګ ته اشاره ده ، په همدې توګه دغسې سفرونه نن دالوتکې له لارې چې دباد دقوی پراساس کارکوی په چټکۍ سره ممکن دی (والله اعلم).په ډیره ګومان سره پورتنی آیتونه دانسان له لارې دالوتکې اختراع ته اشاره کوی.

د تصویر لېږد

قَالَ ٱلَّذِى عِندَهُۥ عِلْمٌ مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

اوهغه څوک چې په علم اوکتاب باندې پوه ؤ ویې ویل چې زه هغه (دسبادملکې تخت) مخکې له هغه چې ستا سترګې راوګرځی راوړم (النمل 40).

څوک چې پوه ؤ سلیمان (ع) ته یې وویل چې دسبا ملکې تخت ډیر ژر دسترګو په رپ کې راوړم . دغه موضوع کیدای شی دتصویر لېږد ته اشاره وکړی چې پرننیو وسایلو یی کولای شو ترسره کړو.

نن هرلیک ، تصویراوفلم کولای شو دانترنت تلویزیون اوفاکس له لارې دځو ثانیو په موده کې ولېږدوو اوددری بعدی تصویر لېږد هم دانترنت له لارې شونی دی.

پوهان په دی اند دی چې په راتلونکې کې به داتومونو ، مالیکولونو اوجسمونو لېږد هم ممکن شی . دا کیداشی داسې وشی چې دجسم ځانګړنې له یو ځای نه بل ځای ته واخستل شی اوبل ځای ته ولېږدول شی اوهلته به بیاووړغول شی . ددغې ټکنالوژی په بری سره به دلېږد لپاره زمان اومکان کومه مانع نه وی اوهرڅه به دځو شېبو په موده کې هرځای ته ولېږدول شی.

په کال ۱۹۹۸ کې اروپایی پوهان اودکالفورنیا دټکنالوژی انستیتوت په دې وتوانېدل چې یو فوتون ولېږدوی . پوهان داتومی جوړښت په مطالعې سره دیو فوتون کاپی جوړه کړه اویو متری واټن ته یی ولېږدوله . دغه راز پنګ کوی لام داسترالیا دپوهنتون غړی وکولای شول چې دلایزر وړانګی ځای ته بدلون ورکړی. اودځو مترو په واټن کې یی تجزیه اوبیایی جوړه کړی. پنګ کوی لام وایی: "تراوسه نه دی توانیدلی چې جسمونه پر اتومونو تجزیه کړی اوبل ځای ته یی ولېږدوی خو دغه کار به په راتلونکې کې شونی شی."

موږ خپلې نښې په افاق اوانفس کې ددنیا ښکاره کوو څو چې خلکو ته ښکاره شی چې ټول پرحقه سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ دی (فصلت 53).

دغه ټکنالوژی دهغو شیانو یوه برخه ده چې قرآن بیان کړې اودغه ټول دقرآن اعجاز دی.

د بوی لېږد

وَلَمَّا فَصَلَتِ ٱلْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّى لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَآ أَن تُفَنِّدُونِ

ځکه چې کاروان له (مصرنه) بهرراغی پلاریی یعقوب (ع) وویل: زه دیوسف بوی مومم اوتاسو زما عقل کمزوری ګنی (یوسف 94).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان په دې باوردي چې دتصوير په څېر دبوی لېږد هم لرو ځايو نو ته ممکن دی . ديوسف (ع) پلار وايي چې ديوسف بوی له بل ښارنه ماته رارسېږي ، پوهان وايی لکه دری بعدی تصوير په شان دبوی لېږدول هم امکان لری په همدې خاطر دغه آيت د پرمختللی تکنالوژۍ وړاندوينه کوی.

لکه زموږ نورحواس بوی هم په دماغ کې جوړېږي اوهمدلته يې تشخيص کېږی . دبېلګې په ډول دليمو دپوستکی ماليکولونه پوزې ته رسېږی اودپوزې آخذه تحريکوی . دغه آخذې معلومات په الکترونيک ډول دماغ ته لېږدوی خو خپله دليمو ماليکول دماغ ته نه ننوځی .بناپردې پوهان عقيده لری چې دغه ډول الکترونيکی معلومات په مصنوعی ډول هم جوړيدلای شی . يعنی دالکترونيکی پوزې دجوړيدو امکان په نږدې راتلونکې کې شونی دی.

دمسلکی کسانو پوزې تر لسو زرو ډولونو پورې بويونه احساسوی . مسلکی عطر جوړونکې ديوې کيمياوی مادې په بويولو سل ډوله جزونه يې پېژندلای شی ، دانسان په پوزه کې دغه ډول خارق العاده جوړښت پوهان دې ته هڅولی دی چې له هغه سره يوه مشابه آله جوړه کړی.

دانسان دپوزې آخذې له پروتينو نه جوړې شوی. الکترونيکه پوزه دکيمياوی آخذې درولودونکی وی ، هره آخذه يواځې يو ډول بوی اخستلای شی ، نو هرڅومره چې ددغې پوزې تشخيصيه قوه ډيره مصنوعی شی ، ډيروآخذوته اړتيا لری اوبيه يې هم ګرانېږی. آخذو ته رسيدونکې علامې په الکترونيکی کود بدلېږی اوکمپيوتر ته لېږدول کېږی .

دعصبی تارونو معادل الکترونيک سيستم دپوزې اودماغ ترمنځ وی اوکمپيوتر ددماغ دنده ترسره کوی . کمپيوتر داسې تنظيم شوی چې معلومات اخلی اواخستل شوی کودونه تعبيروی.

الکترونيکه پوزه ددرمل جوړولو ، خوراکی توکو ، عصرونو ، اوکيمياوی

صنايعو دجوړولو لپاره په کارېږی.

وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ ٱلْقِطْرِ

له برېښنا نه ګټه

اودده لپاره مو دويلې شوو مسوچينه جاری کړه (سبا 12).

دالله (ج) يو ستر نعمت دسليمان (ع) لپاره دويلې شوو مسو چينه وه ، اودا په څو مانا ګانو تعبيريدلای شی . له ويلې شوو مسونه منظور چې روان وی کيدای شی دبرېښنا ټکنالوژی وی ، مس دبرېښنا اوتودوخې ډير ښه لېږدونکی دی بنا پردې دبرېښنايی صنايعو بنسټ جوړوی اودجاری کولو اشاره کيدای شی دبرېښنا په مزو کې دبرېښنا بهير ته اشاره وی. (والله اعلم).

د ارتيزن څاه

وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ إِذِ ٱسْتَسْقَىٰهُ قَوْمُهُۥٓ أَنِ ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ٱلْحَجَرَ ۖ فَٱنۢبَجَسَتْ مِنْهُ ٱثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا

او موسی (ع) ته مووحی وکړه چې په خپله لکړه ډبره ووهه بيا دولس چينې ترې وبهيدې (الاعراف 160).

دموسی (ع) قوم له ده نه اوبه وغوښتلې اوبه دې توګه دوی ته دڅښاک اوبه تيارې شولې اودا هغه خلک وو چې داوبو له کمښت سره مخامخ ول.

داوبو قحطی اوس هم شته يو ميليارده خلک روغتيايی اوبو ته لاس رسی نه لری. اودوه نيم ميليارده خلک پرته له مناسب تشنابه ژوند تيروی ، داسې اټکل کېږی چې په دوه زره پنځه ويشتم زيږديز کال کې به پنځه ميليارده خلک داوبو له کمښت سره مخامخ شی. هرکال دولس ميليونه خلک دابو دکمښت له کبله مړه کېږی دهغو له ډلې نه دری ميليونه يې هغه ماشومان دی چې دککړو اوبو دکارونې له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځمکې لاندې اوبه دلویو ذخیرو په توګه ۹۰ په سلوکې داوبو زېرمې جوړوی له دې کبله دېرې مهمی دی اودنړۍ ددوومیلیاردو انسانانو اړتیاوې پوره کوی . په منځنۍ توګه په امریکا کې پنځوس په سلوکې په ښارونو اوپنځه نوی په سلوکې په کلیو کې دڅښاک اوبه دځمکې لاندې سرچینو څخه لاسته راځی ، برسېره پردې ددې اوبو له طبیعی حرارت نه ګټه اخستنه د تودوخې دانرژۍ لګښت راکموی.

کله چې اوبه خاورته جذبېږی داسې ځای ته رسېږی چې نور ښکته نه شی تلای هلته سره ټولېږی اوداوبو زیرمې جوړوی . دغه اوبه د ارتیزین Artesian څاه له لارې دځمکې سرته رسېږی ، دارتېزن چینې درسوبې دېرو له لارې چې دځمکې لاندې اوبه زېرمه کوی جوړېږی.

دا حقیقت چې دارتیزن څاه ګانې له دېرینو سمیو نه لاسته راځی دقرآن آیت په دې اړوند ورته مطلب بیانوی . کله چې الله (ج) موسی (ع) ته امر وکړ چې خپله لکړه په دېره ووهه داوبو دلاسته راوړلو دې طریقې ته اشاره ده (و الله اعلم). د اضرب کلمه دوهلو ، پورته کولو اوخلاصولو په مانادہ. نو ددې آیت مانا داهم کیدای شی چې اوبه کولای شی دلکړې له لارې ددېرې په اوچتولو سره جاری شوې. اواوبه په فشار سره دباندې راووتې (دانجست کلمه) دانجست دتوییدو ، بهیدو ، جاری کیدو په مانا ده چې دارتېزن څاه کې هم همدا ډول بهیرسرته رسېږی. کله چې پوره فشاروی اوبه پرته داوبو له پمپه بهېږی.

مهم ټکی دادی چې په اوسنی عصر کې داوبو دکمښت دمخنیوی لپاره دځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخستل کېږی اوګټوره لاره یی همدا دارتیزن څاه ده یعنی موږ په داسې حال کې چې نه پوهېږو دموسی (ع) په طریقه روان یو.داعراف دسورې ۱۶۰ آیت دارتیزن څاه ته اشاره لری چې په کال ۱۱۲۶ زېږدیز کې لومړی ځل په فرانسه کې له هغه نه ګټه واخستل شوه.

په ټکنالوژۍ کې د مېږیانو لښکر

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

څو چې د مېږیو وادی ته ورسېدل ، یو ه مېږی نوروته وویل چې ای مېږیانو ټول خپلو کورونو ته ننوځی داسې نه چې دسلیمان لښکر تاسو په ناپوهی سره تر پښو لاندې کړی. (النمل ۱۸).

دمېږیو وادی دمشخصو مېږیو ځانګړې ځای ته اشاره کوی برسېره پردی دمېږیو پرخبروباندې دسلمیان (ع) پوهیدل په ټکنالوژۍ کې یوه بله وړاندوینه ده. دنړۍ دټکنالوژۍ مرکز دسلیکان دوادی Silicon valley په نامه یادېږی . په زړه پوری ده چې دسلیمان (ع) په وخت کې دمېږیو له وادی نه خبرې کېږی ، کیدای شی الله (ج) زموږ پاملرنه په راتلونکې کې دټکنالوژۍ پرمختګ ته راګرځولی وی.

دمېږی اونورو ژوو ماډل په مصنوعی روبات Robot کې هم په دېره کچه کارول کېږی. دمېږی دماډل ښه بېلګه د مصنوعی مېږیودلښکر پروژه ده چې دنړۍ په بېلابېلو هیوادونو کې شته. دامریکې دویرجینیا پوهنتون پوهان په دې هڅه کې دی څو چې دمصنوعی کوچنیوژوو لښکر چې ارزانه اوآسانه وی جوړ کړی ، دغه پروژه چې په رسمی ډول پرمخ بېول کېږی داسې روښانوی: "دغه مصنوعی ژوی په ډلییزه توګه هوډ کوی اوکړنه سرته رسوی.ددغو ژوو برېښنایی اومیخانیکی جوړښت دمېږیو دټولنې دکارډډول له مخې جوړه شوې دغه لښکر دمصنوعی مېږیو Army-Ant Robot په نامه یادېږی".

په لومړی سرکې دغه لښکر دلېږد رالېږد لپاره جوړشوی وو ، هغوی دنده لری څو چې په اتفاق سره یودروند شی له یوه ځای نه بل ځای ته ولېږدوی اووروسته څرګنده شوه چې دنورو دندو لپاره هم کارترې اخستل کیدای شی.دبېلګې په ډول په لاندې کارونو کې کارترې اخستل کیدای شی:

- دهستوی انرژۍ پاکول او له هغه نه دفضله موادو لرې کول.
- ماین اېښودنه
- ماین پاکونه
- دسیارو له سطحې نه څېړنه
- ساتنه یا پهره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائیل واګنر په دې هکله داسې وایی: "مصنوعی مېږیان ساده مخلوقات دی چې دیوه کنټرول کوونکی له لاری اوهم مخکی له مخکې دپروګرام ورکولو له لارې نه تنظیمېږی اوورکړشوی دندې سرته رسوی. دریمه لار داده چې دغه مېږیان داسې جوړېږی چې یو له بل سره دهمکاری حس ولری اوپرته له مخکینی پروګرام نه یوله بل سره کاروکړی. په بېلابېلو اړخونو کې په دې اړوند څېړنې دوام لری اودغه مخلوقات بېلابېل کارونه لکه دکورونو ، پاکونه دماین پاکونه او هم نورو سیارو کې څېړنې سرته رسولی شی ".
دبېلګې په ډول مو ولیدل چې دمېږیانو ټولنیز ژوند دننیوډېرو پروژو بنسټ جوړوی . له همدې کبله الله (ج) دمېږیو دوادی موضوع په قرآن کې یاده کړې ده. دمېږیونوم اخستنه کیدای شی دې ته اشاره وی چې انسانان دهغوی ژوندانه ته په پام سره ټکنالوژی جوړه کړی (و الله اعلم).

اتومی انرژی اوانشقاق

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلْحَبِّ وَٱلنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ ٱلْمَيِّتِ مِنَ ٱلْحَىِّ ۚ

الله (ج) دانه او هسته بېلوی اوژوندی له مړی اومړی له ژوندی نه راباسی. (الانعام ۹۵).
د حب (دانه) بېلول یا سوری کول اود نوی (هسته) کیدای شی داتوم انشقاق ته اشاره وی. دنوی عربی کلمه دهستې مرکز اوداتوم دهستې په ماناده . برسېره پردې دغه موضوع له ژوندی نه دمړی راویستل او دهغه برعکس کیدای شی دې ته اشاره وی چې الله (ج) انرژی له مادې نه اوماده له انرژۍ نه مینځ ته راوړی. له ژوندی منظور ماده ده او له مړی منظور انرژی ده څکه دې مادې په مینځ کې اتومونه اواجزاوی یی دی څکه په خوځښت کې وی اوانرژی خو خپله په خپل مېنځ کې خوځښت نه لری. پوهان انرژی دکارکولو دځواک په مانا پېژنی . ټول مواد له مالیکولونو جوړ دی اومالیکولونه له اتوم نه جوړشوی چې خوځښت یی کولای شو ترالکترونیکی میکروسکوب لاندې ووینو . دشلمې زیدیزې پېړۍ په لومړیو کې البرت اینیشتین نظر ورکړ چې ماده په انرژۍ بدلېدلی شی اووی ویل چې ماده اوانرژی داتوم په سطح یو له بل سره اړېکې لری . نو له مړی نه دژوندی رواېستل کیدای شی له مادې نه دانرژی راویستل وی.
اوس پوهان کولای شی چې اتوم اوهسته یی ماته کړی ، دانشتین له فرضېې څخه په الهام اخستلو پوهان وتوانیدل چې هسته شق کړی او له هغه نه ډېره انرژی آزاده کړی . دفالق کلمه دهستې دشق کولوپه مانا ده چی له کبله یی ډېره انرژی لاسته راځی .
دالانعام دسورې د ۹۵ آیت ټاکنه ډېره په پوهې سره شوی اوکیدای شی دا به اتومی چاودونو اودانرژی نه ګټې اخستنې ته اشاره وی. (و الله اعلم).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن تاريخی اعجاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هامان او د مصر اهرام

قرآن د موسی(ع) دژوند په هکله مفصل توضیحات لری ، دفرعون او بنی اسراییلو دښمنیو ته په اشارې سره دمصر په هکله هم معتبر معلومات وړاندې کوی. ددغو معلوماتو ډیری اهمیت په دی وروستیو کې څرګند شوی. دقرآن دحکمت یوه بېلګه په دې کتاب کې دهامان یادښت دی دده نوم شپږ ځلی دفرعون دنږدې کسانو په توګه یادشوی. دحیرانی ځای دادی چې په تورات کې د موسی(ع) دکیسې په هیڅ ځای کې هم دهامان یادښت نه شو موندلی. یوهامان نومی ډیر وروسته له فرعون نه یعنی دموسی (ع) له زمانې نه یوزروسل کاله وروسته په عهد عتیق کې دبابل دیوه پاچا دمرستیاالانو له ډلې نه هم یو څوک دی . خو قرآن له نویو موندنو سره په یوه ژبه له هامان نه دموسی(ع) په عصر کې یادونه کوی. دنامسلمانانو نیوکه پردې ده چې ولې د تورات اوقرآن اوعهد عتیق په مېنځ کې دغه اختلاف شته خو دوه سوه کاله مخکې دهروغلیف دلیکنې په لوستلو سره دغه ادعا ناسمه ثابته شوه ، داځکه چې دهامان نوم په مخکینو کتیبو کې وموندل شو . تر اتلسمې زېدیزې پیړۍ پوری مصری لیک چې له تورو نه بلکې دځېرو له انځورونو جوړشوی ؤ دلوستلو وړ نه ؤ ، دهروغلیف دلیک تصویرونه چې دمهمو تاریخی پېښو ثبتونکی دی په ډېرو باندی کښل شوی . په دویمه اودریمه زیږدیزه پیړۍ کې دعیسویت خپرېدل دپخوانیو عقیدو اودهیروغلیف دلیک دهېرېدو لامل شو. دهیروغلیف دلیک وروستی بېلګې په کال ۳۹۴ زېدیز کې لیکل شوی ، په پایله کې لرغون پېژندونکو ته تر اتلسمې پیړۍ پورې پر تاریخ اولیکل شویو معلوماتوپوهیدل ناشونی وو. په کال ۱۷۹۹ زېدیز کې دروزیتا ستون Rosetta Stone په نامه دیوې ډېرې په موندلو سره دهیروغلیف معما حل شوه .دغه ډېره په ۱۶۹ مخکې له میلاده پورې اړه لری. ددې ډېرې اهمیت په دې کې دی چې په درې ډوله لیک یعنی هیروغلیف ، دموتیک او یونانی باندې اغل شوې. نو دمصردغه پخوانی توری دیونانی تورو په مرسته وپېژندل شول. دهیروغلیف ژباړه دیوه فرانسوی ژبپوه ژان فرانسوا شمپولیون له خوا بشپړه شوه. په دې توګه دتاریخ ، دینونو ، دپخوانیو مصریانو اود ټولنیزژوندانه په هکله ډیر معلومات په لاس راغلل.

لرغون پېژندنکیو دهروغلیف په لوستلو سره دهامان نوم دمصر په پخوانیو کتیبو کې وموند. دغه کتیبه دویانا دهوف په موزیم کې شته چې دفرعون اوهامان ترمېنځ نږدې اړیکې بیانوی . دلغاتو په فرهنګ کې چې «خلک په نوی سلطنت کې» نوم لری هامان دډېرو توګولو(سنګتراشی) دکارکونکو دمشر په توګه یاد شوی. چې دغو څېړنو دقرآن دمخالفینو نظر رد کړ. هامان داسې څوک وو چې په مصر کې یی دموسی (ع) په زمانه کې له فرعون سره یوځای ژوندکاوه اوله فرعون سره نږدې وو اوتعمیراتی کارونو کې دخیل وو.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِى فَأَوْقِدْ
لِى يَٰهَٰمَٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ

اوفرعون وویل ای زما دقوم مشرانو هیڅوک پرته له ځانه خدای نه ګنم ای هامانه اور پرخټه بل کړه اوزما لپاره یو لوړبرج جوړ کړه څو چې دموسی له خدایه خبرشم اوزه هغه دروغجن بولم (القصص ۳۸).

په دې آیت کې فرعون له هامان څخه غواړی چې یو لوړ برج جوړ کړی چې تاریخی موندنې د قران له دې وینا سره اړخ لګوی ، او په دې موندنو سره دقرآن د مخالفینو نظر به بشپړه توګه رد شو.

موسی(ع) او د سمندردوه ځایه کول

دمصر پاچایانو ته هغه وخت فرعون ویل کیدل چې خلکو په خپلو عقیدو کې هغوی خدایان ګڼل. کله چې هغو اوهام پرستیو کې خلک غرق ول ، الله(ج) دخلکو دهدایت اودبنی اسراییلو دخلاصون لپاره موسی(ع) راولېږه. فرعون او دمصر قاضیانو اوټولو خلکو دموسی (ع) نظر رد کړ چې هغوی یی دیوه الله بنده ګڼې ته رابلل. خو هغوی موسی لیونی ، جادوګر اودروغجن وباله اوخپل ظلم یی دبنی اسراییلو پرقوم لاډیر کړ. د الله (ج) خدایی یی ونه منله او موسی(ع) یی شوم اودمصر دمصیبتونو لامل وګاڼه ، له همدې کبله یی هوډ وکړ چې هغه یا ووژنی یا یی له مصرڅخه دباندی وباسی.

څه ډول چې قرآن فرمایی دبنی اسراییلو قوم تېښتی اودفرعون لښکر یی تعقیبوی اونږدې وو چې له سیند سره ونیول شی. .

فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَلَمَّا تَرَاءَا الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّا ۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِب
بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾

اوهغوی یی دختیزلوری ته تعقیب کړل . بیا دموسی دوستان ودار شول او وی ویل اوس به هلاک شو . موسی وویل هیڅکله هم نه بلکې زموږ رب به موږ ته لارښوونه وکړی .بیا مو موسی ته وحی ولیږله چې خپله لکړه په سیند ووهه سیند دوه ځایه شو اواوبه یی دوو خواووته لکه سترغر پورته شوې . اونور مو هم دهغه لورته راوستل نوموسی اوملګروته مو خلاصون ورکړاونورچې دوی یی تعقیبول ټول مو غرق کړل (الشعرا 60-66).

په دې اړه دفرعون دزمانې له کتیبې نه لاندې معلومات لاسته راغلی : دامنا مونی دمانۍ دسپینې کوټې دساتنې دکتابونو دمشر له خوا میرزانپترهورته :
" کله چې دغه لیک تاته ورسېد اوټکی په ټکی دې هغه ولوست ، ستا په زړه به زورو درد راشی ، لکه یوه پاڼه چې دتوپان په لاس کې وی ځکه چې په سیند کې به دډوبیدو له ناوړه پیښې خبر شی. پیښې داسې وواهه چې دتښتې توان یی نه درلود . فکر وکړه چې دالاهې له مېنځه تلل ، دقومونو له مېنځه تلل ، اودختیز اولویدیز دپاچا له مېنځه تلل . خوب په اوبو کې له یو ستر شی نه یو وړوکې اوناچاره کس جوړکړ کوم خبر به له دې معلوماتو سره چې تاته دوررسېدل برابروی ".
د الله [ج] دا معجزه چې بنی اسراییل یی سم سلامت له سره سمندرګی څخه تیر کړل تر ډیرو څېړنو لاندې راغلې . لرغون پېژندونکی نه یواځې له مصر نه دسره سمندرګی لورته دبنی اسراییلو دتښتې تګلوری بلکې دهغوی دیو ځای کیدو ځای یی هم دفرعون له لښکر سره موندلی چې غرونو راچاپیر کړی . دغه غر دجبل موسی په نامه یادېږی اودسینا په ټاپووزمه کې دسره سمندرګی په ساحل کې واقع دی.
پوهانوله ډېرو څېړنو وروسته دسره سمندرګی داوبو ددوه ځایه کیدو په هکله عجیب معلومات لاسته راوړل . دڅېړنو پایلې هغه ډول وې څه ډول چې قرآن عظیم الشأن بیان کړی دی.
دوو روسی ریاضی پوهانو نوم ولزنګر او الکسی اندروسوف ثابته کړه چې موسی[ع] په ریښتیا هم وکولای شول چې سمندر دوځایه کړی . نورو پوهانو ددې احتمال په خلاف فکر کاوه خو دغه دوه ریاضی پوهانو هغه شرایط چې ددغې معجزی لپاره یی شرایط مساعد کړی مطالعه کړل اودا بیا دمعجزی دثابتېدو لامل شول.
دروسیی د ساینس اکادمی دځېړونی له نظره په سره سمندرګی کې داسې داوبو مخنیونکې یوه غونډۍ شته چې چې داوبو له سطحې سره نږدی ده. په دې ځای کې پوهانو دباد لوری اوچټکتیا چې وکولای شی دغه اوبه نیونکی دجذراومد له اغېزې وچ کړی محاسبه کړ ، په پایله کې څرګنده شوه داسې یو باد چې په ثانیه کې دیرش متره چټکتیا ولری دغه داوبو غونډۍ وچولای شی . نوم ولزنګر چې دروسیې دساینس اکاډمۍ دسمندری څېړنو په دیپارتمنت کې یی کارکاوه داسې وویل: "که چېرې سبایی باد ټوله شپه د۳۰ مترو په ثانیه کې په چټکوالی په سمندرګی وچلېږی اوبه له اوبه نیونکی نه لرې کېږی اوهغه وچوی. اودبنی اسراییلو لپاره چې په ډیر ګمان شپږلکه تنه به وو څلورساعته یی ونیول څو چې ددو ساحلونو په مېنځ کې دسمندرګی اووه کیلومتره واټن ووهی ، اووروسته له نیم ساعت نه اوبه بیا بهېږی". ولزنګر او دده ملګری اندروسوف دغه مسأله دنیوتن دقانون له لا رې مطالعه کړه اوبیا یی داسې وویل: " زه داډه یم چې الله [ج] دځمکې کره دفزیک دقانون له لارې اداره کوی".
باید پام مووی چې دداډول طبیعی پیښې اټکل هروخت کېدای شی. که الله [ج] وغواړی هروخت چې دباد مناسب ځای ، مناسب وخت اومناسبه چټکتیا سره راټوله شی دغه معجزه تکراریدلای شی. دموضوع اهمیت په دې کې دی چې معجزه هغه وخت پېښه شوې چې موسی [ع] اوملګری یی له سمندرګی نه تیرشول. اوبه هغه وخت بېرته یوله بل سره یوځای شوې کله چې فرعون اولښکر یی دسمندر په مېنځ کې دغه ځای ته رسېدلی وو. اودا دعاقلانو اومؤمنانو لپاره ستر عبرت دی. برسېره پردې په داسې ستونزمن حالت کې د الله [ج] پرحکم باندې د موسی[ع] باور دمعنوی ارزښتونو یوه ښه بېلګه شمیرل کیدای شی.

قَالَ كَلَّا ۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

وې ویل هېڅکله نه ، رب له موږ سره دی اوموږ ته لارښوونه کوی(الشعرا ۶۲).

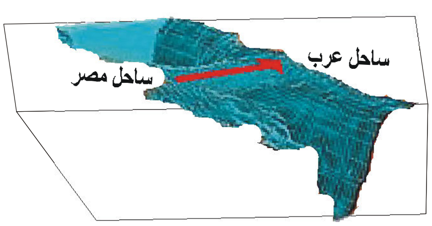

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګری ورسره مخامخ شول

دمصرخلک اوفرعون داسې په اوهامو اودخوخدایانو په عبادت کې غرق ول چې دموسی (ع) حکمت اومعجزو ونه شو کولای ددوی زړونه نرم کړی اوله خرافاتو نه یې لرې کړی.

اووی ویل که که داسې آیتونه دې راوړی وی چې موږ جادوکړی ، موږ به هیڅکله هم ایمان رانوړو (الاعراف ۱۳۲).

نظرپه دومره کبر سره الله [ج] ډیر مصائب دوی ته راولېږل څوچې دوی تنبیه شی اوګواکې اصلاح وَقَالُوا۟ مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِۦ مِنْ ءَايَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ به شی .
لومړنی ددغو مصایبو وچکالی وه چې دقحطۍ لامل شوه

وَلَقَدْ أَخَذْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ بِٱلسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

اوفرعونیان مو په وچکالۍ اوقحطۍ اخته کړل څو ګواکې پاملرنه وکړی(الاعراف ۱۳۰).

دمصر کرنه چې دنیل په سیند پورې تړاو لری ډیره اغېزمنه شوه ، په داسې حال کې چې چې فرعون اودوستان یې دالله[ج] اوپیغمبر په ردولو سره اغېزمن شول ، خوبیایی هم دغه حالت دموسی[ع] له بد شاګوم نه وګڼه بیا الله [ج] په نوروآزموینتنو کې واچول.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ ٱلطُّوفَانَ وَٱلْجَرَادَ وَٱلْقُمَّلَ وَٱلضَّفَادِعَ وَٱلدَّمَ ءَايَٰتٍ مُّفَصَّلَٰتٍ فَٱسْتَكْبَرُوا۟ وَكَانُوا۟ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ

بیا مو توپان او ملخان او سپږۍ اوچونګښې اووینه چې یو له بله بېلې نښې وې پرهغوی را ولېږل بیا هم هغوی کبر وکړ اوګناه کوونکی قوم ؤ(الاعراف ۱۳۳).

ددغو ټولوطبیعی پېښو تفصیل چې په قرآن کې یادشوی دپیپروس په کتیبو کې راغلی . موږ له دغو پېښو دقرآن له لارې خبر شوی یو. خو دغه معلومات په نولسمه زیږدیزه پېړۍ کې دمصر دتاریخ په موندلو سره نورو پوهانو څرګند کړی. کله چې په ۱۹۰۹کال داپیور پیپروسونه وموندل شول دهالند دلایدن موزیم ته واستول شول ، ګاردینیر یو مصر پېژندونکی دغه لیکنې وژباړلې.
په پیپروس کې دقحطۍ ، وچکالۍ ، اوله مصرنه دمریانو دتېښتې پېښې یادې شوی. برسېره پردې دپیپروسونو لیکوال چې یو مصری (Ipuwer) حکیم دی په خپله یې دغه پېښې په سترګو لیدلی اوداسې لیکی:
"طاعون په ځمکه خور شو ، ټول ځایونه وینې ونیول ، سیند وینه دی . الحق هغه چې پرون لیدل شوی له مېنځه تللی . ځمکه داسې ستومانه ده لکه لو چې پرې شوی وی ، کوز مصر ژاړی ... په ټوله مانۍ کې د راتلو څه نشته په هغه پوری غنم ، وربشې ، مولخ اوکبان تراولری په ریښتیا سره غلې هرچېرې له مېنځه تللی. ټوله ځمکه ډاروونکونارو اولالهاندی نیولې ،... نه له مانۍ نه دورځې څوک وتلی او نه هم چا دخپل ملګری مخ لیدلی ... ښارونه دجزر اومد له لاسه له مېنځه تللې ... پورتنی مصر وران شو...هرلورته وینې ... طاعون په ټول هیواد کې ... هېڅوک دبابیلوس شمال لورته کښتۍ نه لېږی ... خپلو دصبر ونو او موم کړای شووسره څه وکړو ؟...طلا نشته . انسانان له انسانیت نه بېزاره دی ، او یو غړپ اوبو ته تږی دی. هغه زموږ اوبه دی . نو موږ څه وکړو.هرڅه وران شول . هرڅه وران شول . ښارونه وران شول ، پورتنی مصر وچ شوی . په شېبه کې اوسېدل بل مخ شول ".
ددغولرغونو یادښتونو پربنسټ هغه ناوړه پېښې چې مصر پرې واووښت هغه څه دی چې قرآن یادکړی.
د پیپروس په کتیبو کې موسی[ع] دیوه جادوګر په توګه معرفی شوی. (دغه کتیبې دانګلستان په موزیم کې ساتل کېږی) خو فرعونیان په خپلو ټولو هڅو سره چې ویې کړی پر موسی (ع) اوبنی اسراییلو بریالی نشول.
دجادوګر تورپه پرموسی [ع] د الاعراف دسورې په ۱۰۹ آیت کې یاد شوی:

قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ عَلِيمٌ

دفرعون دقام لویانو وویل چې دایو پوه جادوګر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د فرعون کلمه

په عتيق عهد کې سپېڅلی کتاب (انجيل) دمصر پاچايان د ابراهيم (ع) او يوسف (ع)، په وخت کې دفرعون په نامه يادول. په واقيعت کې دفرعون کلمه ددې دووپيغمبرانو له وخته کارول شوې ده. قرآن کريم د يوسف (ع) په وخت کې دملک کلمه کاروې.

ملک وويل هغه ماته راولی. (يوسف ۵۰).

وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي نظر نه راځی . په انجيل کې دفرعون دمصر پاچا دموسی (ع) په وخت کې دفرعون په نامه يادشوی ، دکلمو دغه توپير چې په قرآن کې شته په عتيق عهد کې په کلمه دمصر ټولو پاچايانوته کارول شوې. په داسې حال کې چې قرآن کلمې ډيرې سمې کارولی دی .

دفرعون لقب دمصرپاچايانو ته کاريده دغه لقب مخکې له ميلاده په څوارلسمه پيړۍ کې د څلورم اينهوتپ په واکدارۍ کې کاريده. په داسې حال کې چې يوسف (ع) حد اقل دوه سوه کاله مخکې له دغې واکمنۍ نه ژوند کاوه.

دبريتانيا دايرة المعارف ليکي چې فرعون دنوې واکمنی لپاره يو دروند لقب وو چې داتلسمولړيو پاچايانو (۱۲۹۲ – ۱۵۳۹مخکې له ميلاده) اوددوه ويشتمې لړۍ پاچايانو له (۷۳۰ – ۹۴۰ مخکې له ميلاده) کاريده اودپاچا دکلمې ځای ناستی شو. دامريکا علمی دايرة المعارف هم ددغې کلمې کارونه په همدغه پړاو کې سمه ګڼي.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيۡكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ مَا قَدۡ سَبَقَۚ

دغه راز ستا لپاره دپخوانيو خبرونو نکل کوو (طه ۹۹).

څه ډول چې وينو دفرعون کلمه دمصر دتاريخ په يوه ټاکلی پړاوکې دود وه. اوداچې قرآن دمصردپاچايانو لقبونه په بېلابېلو تاريخی پړاوونو کې تشخيص کړی ددغه کتاب له عظمت اوبل اعجاز نه پرده پورته کوی.

د نوح(ع) توپان

وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمۡسِينَ عَامٗا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ

اونوح مو دخپل قام لپاره ولېږه چې پنځوس کم زرکاله ددوی په مينځ کې ؤ اوهغوی توپان ونيول ځکه چې ظالمان ول (العنکبوت ۱۴).

نوح (ع) دخپل قام دلارښوونې لپاره ولېږل شو. خو دده قام له ده نه لرې والی وکړاوپه خپل شرک باندې ثابت پاتې شول . نوح (ع) په ډېر متانت سره خلک ديوه خدای بنده ګۍ ته راوبلل اوهغوی يی دخدای له نيولو وډارکړل. خوبياهم خلک له ده نه بېزاره شول. الله (ج) نوح (ع) ته وويل چې دالله (ج) منکران به ډوب کړی اومؤمنان چې دحق دين يی قبول کړی هغوی ته به خلاصون ورکړی اوبه يی ساتي.

وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآۚ

اوهغه کسان چې زموږ آيتونه يی دروغ وګڼل ډوب موکړل(الاعراف ۶۴).

اوکله چې دسزا ورکولو وخت راورسېد دځمکې اوبه له سختو بارانونو سره يو ځای شوې اودسېلاولامل شوې ، مخکې له دسېلاو راتلو الله (ج) نوح (ع) ته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ

نو وحيه موورته کړه چې زموږ ترنظرلاندې ببړۍ جوړه کړه اوکله چې زموږ فرمان ورسيد او اوبه دځمکې له سوريو راووتلې په هغه (کښتۍ)کې له څان سره له هرډول نه يوه جوړه اوخپل اهل واخله ،پرته له هغو کسانو چې مخکې دهغو په هکله درته ويل شوی دی اود ظالمانو له شفاعت نه ماته خبرې مه کوه چې هغوی ټول ډوبېږي. (المؤمنون 27).

پرته له هغو چې له نوح (ع) سره په ببړۍ کې ول نورټول ډوب شول ان دنوح (ع) زوی هم غرق شو چې دده اطاعت يې نه ؤ کړی اوغره ته تښتېدلی ؤ .
اووويل شول چې ای ځمکې اوبه لاندې يوسه اوای آسمانه باران بس کړه اواوبه وچې شوې اوامر پايلې ته ونه رسېد اوببړۍ دجودی غره دپاسه ځای ونيو(هود ۴۴).

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

ياد شوی معلومات په قرآن کې چې دالله(ج) لاس نه خوړلی کلام دی له تورات اونورو سرچينو نه معتبره دی ، تورات چې تحريف شوی دی وايی چې توپان په ټوله نړۍ کې پېښ شوی ؤ ، خو قرآنی آيتونه بيا داپه ډاګه کوی چې دنوح توپان په يوه ځای کې پېښ شوی اوپواځې هغه قام چې نوح (ع) يې نه ؤ منلی هغه يې له منځه وړی. په قرآن کې هېڅ داسې نښه نشته چې له هغه نه په

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ټوله نړۍ کې دتوپان پېښېدل جوت شی .

اوموږ نوح دده دقام دلارښوونې لپاره ولېږه اويې ويل چې زه ستاسو لپاره ښکاره ډاروونکی يم(هود ۲۵).

وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ

(شعيب وويل) ای زما قامه ستا سو ضد له ما سره ددې لامل نه شی چې تاسو ته هم مصيبت ورسېږی کوم چې دنوح قام ته رسېدلی ؤ(هود ۸۹).

څه ډول چې وينو قرآن وايی چې يواځې د نوح [ع] قام له منځه تللی نه دځمکې په سره دهغه وخت ټول خلک .
په هغه ځای کې چې اټکل کېږی دنوح (ع) قام اوسېده ، لرغون پېژندنې داجوته کړې چې يو څواکمن توپان د عراق دخاورې دډوبېدو لامل ګرځېدلی اوتوپان په ټوله نړۍ کې نه دی پېښ شوی.
"کله چې اوبه لرې شوې ببړۍ دجودی پروچه کېناسته ". دجودی کلمه ديوه غره له نامه نه اخستل شوې چې جودی نوميده په داسې حال کې چې جودی په عربی کې دلوړې سطحې يا غونډۍ په مانا ده. نو د توپان اوبه دځمکې ټيټې برخې لاندې کړې اوتريوه ټاکلې کچې لوړې شوی . يعنې دځمکې دسر ټوله وچه اوټول غرونه يې نه وو نيولی.

د نوح(ع) د توپان لرغونې نښې

کله چې طبيعی پېښې ، جګړه اوټوليز مهاجرتونه ديوه مدنيت دله منځه تلو لامل ګرځېدلی وی ، دهغه مدنيت نښې نښانې ساتل کېږی .څکه دخلکو کورونه اواسباب يې ژر تر خاورولاندې خښېږی . اوپه هغه صورت کې چې په هغو لاس ونه لګېږی دډيرو مودو لپاره خوندی ساتل کېږی اودغه آثار دلرغون پېژندنې لپاره ښې نښانې وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني عصر کې تاريخ پوهانو اولرغون پېژندونکو د نوح د توپان په هکله کره اوبشپړ مدرکونه موندلي . اټکل کېږی چې دغه توپان به درې زره کاله مخکې له ميلاده دسيمې ټول مدنيت له مېنځه وړی وی. چې د دغه مدنيت آثار زرګونه کاله ترخاورو لاندې پاتې وو.

د دجلې اوفرات ترمېنځ دښتو کې ددغه توپان دڅېړنې لپاره ډير کارشوی. کيندنې ددغه توپان آثار د عراق په څلورو ښارونو کې ښيی : د ار ښار ، د ارچ ښار ، د کيش اوشورپاک ښارونه. کيندنې جوتوی چې دغه ښارونه درې زره کاله مخکې له ميلاده توپان له مېنځه وړی.

د ار د ښار د مدنيت تاريخ چې د تل المقيار په نامه يادېږی اووه زره کاله مخکې له ميلاده اټکل کېږی . اودا د بشر د مدنيت له پخوانيو ځايونو څخه دی اونور ډير مدنيتونه هلته رامېنځته شوی اوله مېنځه تللي .

لرغون پوهانو دخاورو دڅېړنې نه پوه شوی چې دلته داسې يو مدنيت وو چې ديوه ستر توپان له کبله له مېنځه تللی اوپرځای يی بيا په پراويز ډول بل مدنيت رامېنځته شوی. ليونارد وولی د انګلستان د موزيم اود پنسلوانيا دپوهنتون دکيندنولاړښوونه دبغداد اودفارس دخليج ددښتو په مېنځ کې په غاړه درلوده ، آلمانی لرغون پېژندونکی ورنرکلر دوولی دڅېړنو په هکله ليکی:

"د وولی څېړنې دسومريانو له معبد نه لری ديوه غونډی لاندې داسې کبرونه وموندل چې دکبرونو ترډېرينو تختو لاندې واقعی خزانې وې لکه ، ګران بيه پيالې ،ښکلی جکونه ، صراحيانې ، دڅېړو ميزونه ، دمرواريدو تختې لاجورد او سپين زر چې ترڅمکې لاندې خښ شوی وو اودسازآلې په ديوالونو کې ځوړندې وی.

وروسته له څوورځو دوولی کارکونکو غږ وکړچې موږ دځمکې پرسطح يو ، وولی هلته کوزشو ترڅو هغې سطحې ته ورشی اوځان ډاډه کړی ،وولی فکر وکړ اوپه پای کې ... دادی: دځمکې سطح کې دسيند شګه وه ، هغوی هوډ وکړ چې کيندنو ته دوام ورکړی اوڅا نوره هم وکينی . بيل يی واهه ، درې فټه ،شپږفټه ، لاهم خاوره اوپه پای له لسوفټولاندې خاوره پای ته ورسېده اوله هغو لاندې يی دانسان داوسېدو ځای وموند...."

د ار دښار په غونډی کې ددومره خاورې اوشګويواځينی لامل ډيرې اوبه کيدلای شی چې ددوو مسکونی پوړونو په مېنځ کې حايل شوی. ميکروسکوپيکو څېړنو ښوولې چې دغونډی لاندې دغه دختو پوړونه دسېلاو له لارې جوړ شوی اودومره ستر اوپراخ دی چې دسومريانو مدنيت يی له مېنځه وړی . دګلمګش حماسې اودنوح د داستان نښې دواړه دعراق دصحرا په کيندنو کې وموندل شوی .

مکس مالوان د ليونارد وولی خبره تاييدوی چې داډول يو رسوبی پوړ يواځې د ستر اونابېره سېلاو له امله جوړيدلای شی. دغه راز وولی ددغې سيمې په کيندنو کې د ار ښارپاتې شونې دالعبيد له ښاره چې اوسېدونکويی رنګين کلالی لوښی کارول تشريح کړی دی.

دغه حقيقتونه داجوتوی چې د ار ښار داسې يو ځای ؤ چې دسېلاو له امله بشپړ وران شوی . آلمانی لرغون پېژندونکی ورنر کلر هم ددغو کيندنو اهميت بيان کړی . دی وايی چې دلرغون پېژندونکوڅېړنې ښيې چې دعراق په دغه سيمه کې يو ستر سيلاو پېښ شوی دی.

دعراق بل ښار چې دسېلاو له کبله له مېنځه تللی دسومريانو دکيش سيمه ده ، چې اوس دطال الاحمر په نامه يادېږی . دسومريانو پخوانی ليکنې دغه ځای وروسته له توپانه دباچاهی ځای ثبت کړی دی. د شورو پاک ښار چې دعراق په سويل يا بين النهرين کې موقيعت لری اونن دطال الفرح په نامه يادېږی ، هم ديوه پخوانی سېلاونښې لری. دلرغون پېژندنې څېړنې چې په کال ۱۹۲۰ – ۱۹۳۰ز کې د پنسلوانيا پوهنتون داريک شميد له خواسرته رسېدلی دغه کيندنې دخلکو داوسيدودرې پوړونه وښودل چې دماقبل تاريخ په وروستيو پړاوونو کې د پاچايانو تر دريمې لړۍ پورې (۲۱۱۳ نه تر ۲۰۰۴ مخکې له ميلاده) وې. ډيروښانه موندنې دکوردجورښت داداري اسنادو په مخروطی لوحوباندې ليکل شوې کلمې وې چې دډير پرمختللی مدنيت ښکارندويی کوی چې څه ناڅه درې زره کاله مخکې له ميلاده لرغون توب لری.

کله چې ددغو پوهانو نظرېې مطالعه شی روښانه کېږی چې يو ځواکمن توپان د ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ مخکې له ميلاده لګيدلی دی. دشمېرنو پربنسټ کله چې مالوان له څلورونه ترپنځو مترو شميد نومی ځای ورسبد نوهلته يی ديوې ژېړې ختې چې شګو اوخاورو پورې رسېدله ديوه سېلاو نښه وموندله . دغه پوړ دغونډې سطحې ته نږدې اوچارچاپېره ليدل کېږی چې دشميد دنظر مطابق دسمدت دپاچاهی دورته رسېږی . بل ځای چې دسېلاو له لارې اغېزمن شوی د ارک ښاردی چې دشورپاک جنوب کې موقيعت لری . نن دغه ښار دطال الور په نامه پېژندل کېږی . لکه دنورو ښارونو په شان دلته هم ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ کاله مخکې پورې دسېلاو نښې موندل شوی.

ددجلې اوفرات سيندونه عراق له يوه سرنه تربل سره پوری ويشی . داسې په نظرراځی چې دتوپان په وخت کې دغه دواړه سيندونه ډک شوی اوبه ترې زياتې شوې چې له بارانونو سره يو ځای يی ستر سېلاو جوړکړی .

فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

دآسمان ورونه مو په چټکو بهيدونکو اوبوپرانستل اوپه ځمکه کې مو داوبو چينې روانې کړې څو په هغه امر چې ټاکلی مو وو دواړه اوبه سره يو يوځای شوې (القمر 11-12).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دلرغون پېژندنې نښې وارزول شي ځرګندېږي چې ټول بين النهرين دسېلاو اوبونيولې ؤ . د ار ، ارک ، شورپاک اوکېش ښارونودسېلاو پاتې شونې لاهم په ځان کې ساتلې چې ټول په يوه تګلورى کې قرار لر ى . دبين النهرين ځمکو له اوس نه درې زره کاله مخکې له ميلاده ډير توپير درلود . دفرات دسيند داوسنى ځاى په ختيز کې ؤ اود ار ، ارک ، شورپاک اوکيش ښارونو له تګلورى تېريده نو ښکاره ده چې دفرات دسيند سېلاو په خپلو ساحلونو کې ښارونه له مېنځه وړى.

الله (ج) د نوح (ع) توپان اودهغه پاتې شونې دځمکې په سر زموږ دعبرت لپاره پرايښې . دپيغمبرانو اوکتابونو له لارې يې ټولنو ته لارښوونه کړې . خو هرڅلې دالله (ج) ويناوې خلکو تحريف کړى . خلکو نورې موضوع ګانې له خپل فرهنګ ، عقيدو اودودونو اخستى اوپه هغه کې يې نغاړلې اودنوح (ع) داستان يې مغشوش کړى. پاک قرآن له دې نه چې دالله(ج) کلام دى اوده يې په خپله دساتنې ژمنه کړې نو له همدې کبله دلرغون پېژندنې په هکله ډير دقيق معلومات وړاندې کوى.

د ارم ښار

دنړۍ نوميالیو ورځپاڼو په کال ۱۹۹۰ کې اعلان وکړ چې دعربو ورک شوى ښار وموندل شو. مهم ټکى دادى چې دغه ښار په قرآن کې ياد شوى دى. ډير خلک په دې باور وو چې داسې ښار يواځې يو نکل دى اوهېڅکله به هم ونه موندل شي ددې ښارپه موندلو سره خلکو هم ونشوکړاى چې دخپلې حيرانى مخنيوى وکړى.

نيکولاى کلپ دمستندوفلمونو يو جوړونکى او يو وتلى لرغون پېژندونکى همدغه ښار چې په قرآن کې يادشوى وموند. دعربو دتاريخ دځېړنو په بهير کې ده يو په زړه پورې کتاب وموند ، دغه کتاب دانګليسى توماس برټمن له خوا په کال ۱۹۳۲ زېږديز کې د Arabia Flix تر سرليک لاندې ليکل شوى ؤ. Arabia Flix عرب فليکس دعربو دټاپوسويل ته رومى مقررى وه چې نن ديمن اودعمان يوه برخه ده . يونانيانو دغه ځاى عرب يوديمون اوعربى پوهانو په منځنيو پېړيو کې هغه داليمن السعيد په نامه ياداوه ، چې دواړه دغه کلمې ديمن خوښ مانا ورکوى ځکه چې ددې سيمو خلک دهند اوعربستان ترمنځ دګرانبيو مصالو په سوداګرى بوخت ول. دغو خلکو کندر چې يو ډول عطر دى له ونو نه لاسته راوړل اوبيا به يې خرڅول.

توماس ددغو سيمو دميشتو قبيلوپه هکله ډير په تفصيل سره ليکلى ، دى وايې چې دپخوانيو ښارونو لرغونى آثار يې موندلى . دغه ښار دصحراميشتو عربو له خوا د اوبر په نامه يادېده. په يوه سفر کې دغو صحراميشتو هغه لاره چې دعربو يوه وران پخوانى ښارته تله وروښووله . توماس مخکې له دې چې داوبر په هکله خپلې ځېړنې بشپړې کړى مړ شو.

نيکولاس کلپ ډاډه ؤ چې ياد شوى ښار د توماس په کتاب کې حقيقت لرى ، اوډير ژر يې دتوماس مطالعې تعقيب کړې . ده داوبر دښار دثبوت لپاره له دوو طريقو نه کارواخست ،لومړى يې دصحراميشتو خلکو نښې ناسا يا دامريکې دهوايي ځېړنو ادارې ته ورکړې ځوچې دمصنوعى سپوږمکۍ له لارې يې ځاى ومومى اوپه ډير ټينګار سره يې مسولين دې ته وهڅول چې له سيمې نه عکسونه واخلي. برسېره پردې پخوانۍ قلمى ليکنې اونخشې چې دامريکې دکاليفورنيا دهونتنګتون په کتابون کې وې مطالعه کړې. اوډير ژر يې يوه نخشه وموندله چې دده دمطالعې لاندې ځاى هم په کې وموندل شو. دغه نخشه يونانى مصرى جغرافيه پوه پتولمى په دوه سووم زيږديزکال کې جوړه کړې وه چې په همدې تګلورې کې يې ديوه زاړه ښار موقيعت ځرګنداوه.

دده ځېړنو د هغوعکسونو له لارې چې له مصنوعى سپوږمکۍ نه اخستل شوى وو مرسته ترلاسه کړه . په دې عکسونوکې دکاروانونو تګلورى چې په سترګو دپېژندلو نه دى دکلپ پام ځان ته راوګرځاوه . داتګلورى له پاسه په آسانۍ سره ليدل کيداى شى کله چې دغه عکسونه ددوهمې ميلادى پېړۍ له نخشې سره پرتله شوې کلپ وموندله چې دغه تګلورى په يوه سترځاى کې يوله بل سره نښلى چې پخوا يو ښار ؤ.

په پاى کې دتوماس ، کلپ اوناسا دمطالعې له برکته دغه لرغونى ښار چې عربانو يې په هکله ډېرې کيسې درلودې وموندل شو. وروسته له لږې مودې کيندنې پيل شوى اودلرغونى ښار پاتې شونې وموندل شوې. اودغه ورک شوى ښار دشګو داتلانتيس په نامه ونومول شو.

له ځېړنوخلک په دې يوه شول چې داهمغه دعاد د ښار پاتې شونې دى . پوهانو د ارم هغه ستنې چې په قرآن کې يادې شوې وې وموندلې ، چې دلوړو برجونو په څير د عاد په ځمکه کې ليدل کېږى. داکتر جورينس زريتس دځېړنو دپلاوى يوه غړى وويل: نظر پردې چې دغه برجونه د ابر دښار نښې دى اوهم ارم دبرجونو يا ستنو درلودونکى په قرآن کې يادشوى نو دا ټکى پردې دلالت کوى چې ابر همغه د ارم ښاردى چې په عمان کې دى.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

آيا ودې نه ليدل چې ستا رب له عاد سره څه وکړل چې په ارم کې د ستنو درلودونکى وو هغه چې دهغه په شان مو په نورو ښارونوکې نه وو پيدا کړى (الفجر ۸-۶).

ليدل کېږى چې له قرآن نه لاسته راغلى معلومات چې څوارلس پېړۍ مخکې ويل شوى کټ مټ دتاريخى معلوماتو غوندى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوم او ګموره ښارونه

حضرت لوط(ع) له ابراهیم(ع) سره په یوه وخت کې ژوند کاوه. هغه دخپل قام دلارښوونې لپاره د ابراهیم(ع) په ګاونډ کې ولېږل شو. دقرآن دشرحې پربنسټ دهغه قام فاحش اولوطی عادتونه ول ، کله چې لوط(ع) د الله (ج) لارښوونه هغوی ته واوروله څو له دې سترې ګناه نه واوړی هغوی له دې نه انکار وکړ چې ګواکې لوط (ع) پیغمبر دی اوخپل دغه ناوړه عمل ته یې دوام ورکړ . په پای کې دغه قام له کلک عذاب سره مخامخ شو اوله منځه ولاړ.

اولوط خپل قام ته وویل چې آیا ناوړه عمل چې هېڅا مخکې له تاسو نه ؤ کړی کوی یې . دښځو پرځای له نارینه ووسره جنسی اړیکه کوی اوتاسو فاسد قام یاست. (الاعراف ۸۱-۸۰).

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

اوپه هغوی مو باران واوراوه نو ووینه چې دګناه کوونکو پای څه دی (الاعراف ۸۴).

اوداسې نښې مو له هغوی نه پرېښودې چې دعاقلانو لپاره عبرت وی (العنکبوت (۳۵).

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

هغه ښار چې په هغه کې لوط(ع) ژوند کاوه اوبیا وروسته وران شو په پخوانی زمانه کې دسدوم په نامه یادېده . داسې په نظر راځی دغه قام چې د سره سمندرګې په شمال کې یی ژوند کاوه اوهغه ډول چې قرآن وایی له منځه تللی . دلرغون پېژندنو کیندنو ښوولی چې دغه ښار دبحرمیت سره نږدې داسراییلو اواردن په منځ کې واقع دی. پوهان وایی چې په دغه ځای کې دسلفرو سترې زېرمې شته . بنا پردې په دغه ځای کې نه د انسان اونه هم د نورو ژوو ژوند ممکن دی . سلفر داسې عنصردی چې داورغوخونونکو له لارې مېنځته راځی . قرآن دا روښانوی چې ددې ښار ورانېدل دزلزلې او اور غورځونکو له اغېزی دی. آلمانی لرغون پېژندونکې ورنرکلر ددې ځای په هکله وایی:

"له قاعدې سره یوځای دغه ستر درز دصدم او ګمورې له درې سره یوه ورخ په دوزخ بدل شول. ددغو ښارونوله مېنځه تلل دیوې زلزلې له امله رامېنځته شوی چې له بریښنا اوچاودونو سره یوځای وه اویو ستر اوریی هم له ځانه سره درلود. دغه مسأله داورغورځونې لامل شوی چې دهمدې درې په اوږدو کې یی وجود درلود. اوس هم داورغورځونې له کبله سوری اودمذابو اوچونې ډېرو نښې داردن په پورتنیو لمنو کې له شن سره نږدې لیدل کېږی.

داوبلنوډېرودغه پوړ اوتورې ډېری دذلزلې اواورغورځونې ښکاره نښې دی په هرصورت دلوط سیند چې دبحرمیت په نامه یادېږی نیغ په نیغه د ذلزلې منځ اوملاکې قرارلری.

دبحر میت قاعده په یو لاندې ځای کې پرته ده . دغه دښته دطبری سیند دشما ل اودعرابه د دښتې دجنوب په مېنځ کې ځای لری .

ددې فاجعې تخنیکی اړخ چې دلوط قام یی له مېنځه یووړ دجیولیوجیستانو له خوا وڅېړل شو. هغوی وښوده چې زلزله په یوه اوږده کرښه کې پېښه شوې. داردن سیند په خپل ۱۹۰ کیلومتری تګلوری کې ۱۸۰ متره لاندې ځی. داردن دسیند دغه ځوړی اود سمندر له سطحې نه لاندې د بحرمیت تېټ واقع کېدل دیوې سترې جیولوژیکی پېښې څرګندویی کوی.

د اردن د سیند تګلوری یواځې دماتېدلو یوه برخه ده چې په سیمه کې واقع ده دغه ماتېدل دتوروس له غرونو پیل اود سوېل لوری ته د بحرمیت له ساحلونو نه تېرېږی دعرب د دښتې لورته ترعقبې خلیجه پورې په هغه ځای کې چې سورسمندرګی دافریقا په پای کې پرې کوی ادامه لری. داورغورځونې څواکمن فعالیت دهمدې کرښې په دوام کې شتون لری . په واقیعت کې داورغورځونې تورې ډېرې داسراییلو دګالیلې په غره کې ، داردن په لوړوسطحوکې ، دعقبې په خلیج اونورڅایونو کې لیدل کېږی. تولې دغه نښې جوتوی چې په بحر میت کې یوه ستره فاجعه رامېنځته شوې.

دملی جغرافیې مجله د۱۹۵۷ کال ددسمبر دمیاشتې په ګڼه کې داسې لیکی:

"دسدوم لامزروع غونډۍ لکه دیوې څوکې په څېر دبحرمیت په سره لوړه شوې . هېڅا دسدوم اوګمورې دښار آثار نه دی موندلی. پوهان په دې عقیدې دې چې دا دصدم په دره کې ددې سوریو په مقابل کې ول ، اوممکنه ده چې یوې زلزلې اوسېلاو له ځانه سره وړې وی.".

په قران کې موجود معلومات داڅرګندوی چې دغه ښارونه اوس هم د مهم تګلوری په سرکې شته . جیولوجیستانو هغه لاره چې دبحرمیت له سویل ختیزنه پیل اودعربو ترتاپووزمی پوری ترسوریې اومصر پوری دوام لری دهغه دپاره تاکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ

اوددوی ښارمو لاندې باندې کړی او له کلکې اوسریښناکې ختې نه موپردوی ډبری واورولی .اوپه دې کې دبصیرت دخاوندانو لپاره دعبرت نښې دی. اودا دلاری په اوږدو کې شته (الحجر ۷۴-۷6).

د سباخلک او د عرم سېلاو

پېرۍ پېرۍ وړاندې دسبا ټولنې دعربستان ستر مدنیت جوړاوه. تاریخې سرچینې وایی چې سبا دفنیقیانو غوندې فرهنګ درلود. ډیر په سوداګریزو کړنو بوخت ول . دسبا خلک فرهنګی اومدرن خلک ول . دسبا دخلکو په کتیبوکې دبیاروغاونې ، وقف اوجوړښت کلمې ډیرې کارول شوې . دمعرب بند چې ددوی یو تاریخی اثر دی ددوی دټکنالوژی ښه بېلګه ګڼل کېږی.
دسبا دولت په خپله سیمه کې ځواکمن لښکر درلود . دسبا دپوځی ځواک په هکله په قرآن کې هم یادونه شوې . دسبا دیوه قوماندان پر ځان باور دسبا ملکې ته په ځواب کې موندلی شو:

قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

وی ویل چې موږ دبشپړ ځواک اوځواکمنو جګړه مارونارینه ووخته برخمن یو. نو هوډ ستاسو پرغاړه دی چې په څه شی امرکوی (النمل ۳۳).

دروم په پرمختللی ټکنالوژۍ او دمعرب دبند په جوړېدوسره په سباکې ډېرې ځمکې کرل کیدې اوخړوبېدې. دښوځمکو اودسوداګری لارو دوی ته ښه ژوند ورپه برخه کړی وو. خو دوی پرځای ددی چې له خدای څخه شاکره اومننډوی واوسی ناشکره اوسرکښه ول ، اوڅه ډول چې قرآن ورته اشاره کوی دوی ته دعرم د بند په نړیدو اودسیلاوپه راتلو سره سزا ورکړل شوه.
دسبا دباچاهی پلازمینه معرب وه چې دخپل جفرافیای موقیعت په درلودو سره ډیر بډای شوی ؤ. دغه ښار داضحانه سیند ته نږدې ؤ ، هغه ځای چې دجبل بلق سیند ته رسېده دبند دجوړیدو لپاره ښه ځای ګڼل کیده . دسبا خلکو دلته یو بند جوړکړ اوخپل مدنیت ته یی پراختیا ورکړه. په پایله کې یی اقتصاد ډیر ښه شو. معرب دخپل وخت یو پرمختللی ښار ؤ. یونانی لیکوال پلیسی دغه ځای له نږدې لیدلی اودهغه ځای برم اوشین والی یی ستایلی دی.
ددغه بند جګوالی شپاړس متره اوسوریی شپېته متره او اوږدوالی یی شپږسوه شل متره ؤ. ددغه بند له لاری نه زره شپږسوه هکتاره ځمکه خړوبېدله . دسبا په کتېبوکې دغه ځای ددوو جلګو اومعرب په نامه یادشوی . دغه بند ښونه اودانګوروتاکونه خړوبول . ددغه بند له برکته دغه سیمه ډیره شنه ، حاصل ورکونکې اودیمن ډیره وتلی سیمه شمېرل کیده. دوو فرانسویانو هریوه هولوی او آسترین ددتاریخی اسنادو پربنسټ ثابته کړه چې دغه بند له پخوازمانې نه دلته شتون درلود. دغه بند په کال ۵۴۲ میلادی کې مات اودعرم سېلاو زیاتې ورانۍ رامنځته کړې دانګوروتاکونه ، دمیوو ښونه اوکښتونه چې سلګونه کاله دسبا دخلکو له خواکښه ترې اخستل کیده ټول له منځه لاړل . خلک بېوزلی شول اوپه پای کې دسبا حکومت له منځه ولاړ. دغو تاریخی واقعیتونو ته په پام سره کله چې عظیم الشأن قران ته وګورو دابه ومومو چودواړه یوله بل سره مطابقت لری.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُم بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودسبا دخلکولپاره په خپل وطن کې نښې وې په کښ اوښې خوابښونوکې. وخورى دخپل رب له روزى نه اوله هغه مننِدوى واوسى ددې لپاره چې ستاسو ټاټوبى نعمت لرونکى اونیک ښاردى اوستاسو رب ښښونکى دى. سره له دې هم تاسو مخ وګرځاوه بیا موږ له بندنه سېلاو راولېږه اوددوى ښونه موپه دوو دترخو میوو لرونکى ، ګزاولړشمېر سدربانډې بدل کړل دغه ددوى دناشکرى سزاوه اوپرته له ناشکرانه چاته سزانه ورکوو. (سبا ۱۷-۱۵).

په قرآن کې دسبا دخلکوسزا د "سیل العرم" په نامه یاده شوې . دغه کلمې دسېلاو ډول روښانوى. عرم دبند یا خنډ په ماناده. دالعرم سېلاو یعنى هغه سېلاو چې دبند دماتیدو له کبله مېنځ ته راځى . اسلامى پوهان ددغه سیلاو ځاى اووخت هم ښکاره کړى علامه مودودى فرمایى:

"د العرم په سېلاوکې ، دعرم کلمه دبند په مانا ده څه ډول چې دعربستان دسویلى برخې په خبرو کې کارول کېږى . هغه کېنډنې چې په یمن کې سرته رسېدلى دورانیو پاتې شونې په وار وارسره په همدې مانا موندل شوى . لکه هغه لیک چې دیمن باچا دمعرب ددیوالونو جوړونکى ابرهه ته په ۵۴۳ او ۵۴۲ میلادى کې ورکړى ، همدغه دعرم کلمه دبند په مانا کارول شوې . له همدې کبله دالعرم سېلاو یعنې هغه سېلاو چې دبند دماتېدو له امله مېنځته راغلى . سېلاو ټوله سیمه ونیوه هغه کانالونه چې دسباخلکو کیندلى وو اوهغه دیوال چې دبند لپاره ددو غرونو په مېنځ کې جوړشوى ؤ ، وران شواوداوبو لګلولو سیستم یى له مېنځه ولاړ. په پایله کې هغه هیواد چې له ښونو ډک ؤ په داسې یوه شاړه بدل شوى چې یو لږ شمېر ترخې اوتروې اود سدرونې په کې وې.

ورنر کلکر عیسوى لرغون پېژندونکى اود ((سپېځلى کتاب حق ؤ)) لیکوال دامنلې چې دعرم سېلاو هغه ډول چې قرآن یادکړى پېښ شوى دى . ددادول یو بند شتون او دهغه ماتېدل اودټول هیواد اوښونو ورانېدل چې په قرآن کې یادشوى ټول حقیقت لرى.

دعرم له سېلاووروسته دسبا خلکو خپل عاید له لاسه ورکړى ، دهغوى ځمکې ورانې شوې هغو خلکو چې له الله (ج) یى مخ ګرځولى وو پرده یى ایمان رانه وړ اوناشکرى یى وکړه نوهمداسې سزا ورکړل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحجرخلک

د ثمود خلک داسې یوه قبیله ده چې په قرآن کې یاده شوې اود دوی په هکله ډیر لږ معلومات شته . تاریخی سرچېنې ښیی چی کلونه مخکې د ثمود په نامه خلکو شتون درلود . داسې ویل کېږی چې دحجر خلک هغه ډول چې په قرآن کې یادشوی ثمود دی ځکه چې دثمود بل نوم اصحاب الحجر دی. شاید ثمود د قبیلی نوم اوحجر دهغه ځای نوم دی چې دوی په کې اوسېدل. په حقیقت کې داسمه ده چې یونانی جغرافیه پوه پلنی هم لیکلی چې دثمود خلکو ددوموثې اوحکرې په ښارونوکې چې اوسنې حجر دی ژوندکاوه.
پخوانی سند چې په هغه کې دثمود نوم شته دبابلیانو په حکومت پورې اړه لری . دغه سند په اتمه مخکې له میلاده پېړۍ کې پریوقوم باندې د بابلیانو ددوم سارګون باچا د بری په اړه دی . سارګون په یوه جګړه کې هغوی ته دعربستان په شمال کې ماته ورکړه. ددغه قوم تولې نښې نښانې دپیغمبر حضرت محمد (ص) له زېږېدومخکې له مېنځه تللی. دیونان په پخوانیو یادښتونو کې دهغوی نوم دثمودپه نامه راغلی.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ ٱلْحِجْرِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَٰهُمْ ءَايَٰتِنَا فَكَانُوا۟ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا۟ يَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ

اودحجرخلکو پیغمبران دروغجن وګڼل . اوهغه نښې مو چې هغوی ته لېږلی وې له هغوتولونه یی مخ وګرځاوه. هغوی په غرونو کې باامنه کورونه جوړول (الحجر ۸۲-۸۰).

داردن دروم په دره کې اوس هم ددوی دکورنواوظریفو توګل شووډېرو نښې اوځایونه شته چې دپټرا په نامه یادېږی . قرآن هم دکورونو په جوړولو اودډېروپه توګلوکې ددغوخلکو استعدادته اشاره کوی.

په قرآن کې د ریاضې معجزې

په قرآن کې دکلمو تکرار

برسېره پرهغو معجزو چې تر اوسه مو وشمېرلې ، دریاضی له نظره نوری معجزې هم په قرآن کې شته ، چې ډیرې بېلګې یی لیدل کېږی اوپه یو شمېر ویی پوهان پوه شوی. یوه له دغو بېلګوځنې دځینو مشخصوکلمو حیرانوونکی تکراردی چې په لاندې توګه یی یادونه کوو:.

- اووه آسمانونه په قرآن کې اووه ځلې یادشوی اودآسمانونو پیدایښت هم اووه ځلې یادشوی..
- دورځې کلمه (یوم) ۳۶۵ ځلې په مفرده توګه اود ورځوکلمه په جمعې ډول (ایام) ۳۰ ځلې یاده شوې . دمیاشتې کلمه دوولس ځلې یاده شوی .
- دکرلوکلمه او دونې کلمه هریوه ۲۶ ځلې یاده شوې.
- دمکافات کلمه ۱۱۷ ځلې اودبخښلوکلمه ۲۳۴ ځلې چې دمکافاتو دوه برابره کېږی یاده شوې.
- دووایه کلمه اووواییی هریو ۳۳۲ ځلې یاده شوې.
- ددنیا کلمه او آخرت کلمه هریوه په مساوی ډول ۱۱۵ ځلې یاده شوې.
- دشیطان کلمه اوملاییکه کلمه هریوه ۸۸ ځلې یاده شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دایمان اوکفر کلمه هریوه ۲۵ ځلې یاده شوې.
- د دوزخ او جنت کلمې هریوه ۷۷ ځلې یاده شوې.
- دذکات اوبرکات کلمه هریوه ۳۲ ځلې یاده شوې.
- دنیکو خلکو (ابرار) اوبدو(فجار) کلمې هریو درې درې ځلې یادې شوی.
- د تاوده اوړی اوساړه ژمی کلمې هره یوه په مساوی توګه ۵ ځلې یادې شوی.
- دخمراونشې کلمې هریوه ۶ ځلې یادې شوی.

- دپوهېدواوروښنایی کلمې هریو په مساوی توګه ۴۹ وارې یادې شوی.
- دوعظ اوژبې کلمې هریوه ۲۵ ځلې یادې شوی.
- دسود اوفساد کلمې هریوه ۵۰ ځلې یادې شوی.
- داجر اوفعل کلمې هریوه۱۰۷ ځلې یادې شوی.
- دمحبت اواطاعت کلمې هریوه ۸۳ ځلې یادې شوی ،
- دتکلوری یا مسیر اوابداً کلمې هریوه ۲۸ ځلې یادې شوی.
- دمصیبت اوشکر کلیمی هریوه ۷۵ ځلې یادې شوی.
- دشمس اونور کلمې هریوه ۳۳ ځلې یادې شوی.
- دلارښوونې کلمې اودرحمت کلمې په مساوی توګه هریوه ۷۹ ځلې یادې شوی.
- دستونزو کلمه اودآرامښت کلمه هریوه ۱۳ ځلې یاده شوې.
- دښځې اونر کلمه هریوه ۲۳ ځلې یادې شوې چې دواړه ۴۶ کېږی.
- دنارینه (هګې) اودښځې (چر) هریو یواځې ۲۳ کروموزومه لری کله چې سره یوځای شی ۴۶ کروموزمه لری .
- دخیانت اوخبیث کلمه هریوه ۱۶ ځلې یاده شوې.
- دبشر اوانسان کلمه ۶۵ ځلې اودانسان دپراختیا پړاوونه هم ۶۵ کېږی . تراب یا خاوری ۱۷ ځلې ، نطفه ۱۲ ځلې ،علق ۶ ځلې ، اولحم یا غوښه ۱۲ ځلې چې ټول ۶۵ ځلې کېږی یادشوی.
- دصلوات یا لمانځه کلمه ۵ ځلې یاده شوې چې په شپه اوورځ کې پنځه ځلې لمونځ هم فرض دی.

د ځمکې د وچې او اوبو انډول

د بر یا وچې کلمه ۱۳ ځلې اوبحر ۳۲ ځلې یاده شوې چې ټول ۴۵ کېږی او که دهغو فیصدی وشمېرو دځمکې ۲۸ اعشاریه ۸ په سلوکې وچه ده او ۷۱اعشاریه ۱ په سلوکې اوبه دی ، دحیرانتیا خبر داده چې په همدې انډول وچه اوسمندر دځمکې پرمخ شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د ابجدشمېرې

دعربی هریو توری یو حسابی ارزښت لری . یعنی هریو توری یوه شمېره ځرګندوی اوپه دې توګه دتوریو له مخې محاسبې کېږی. دغې پوهې ته جمل حساب یا ابجد وایی: خلک له دغې پوهې نه په بېلابېلو ځایو کې ګټه اخلی چې یوه بېلګه یې دجفر پوهه ده.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط
۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰
ی	ک	ل	م	ن	س	ع	ف	ص
۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰
ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ
۱۰۰۰								
غ								

جفر دوړاندوینې پوهه ده . پوهان دکلمو حسابی مانا تعبیروی . دابجد اوجفر په مېنځ کې توپیر دادی چې ابجد پېښ شوی حالت اواوسنی حالت ښکاروی اوجفر دراتلونکو پېښو احتمال بیانوی.
دغه علوم دقرآن کریم له نازلېدو سلګونه کاله وړاندې دخلکو په مېنځ کې رواج درلود. دعربو خلکو تاریخی پېښې دابجد په توریو لیکلی اودهرې پېښې نېټه یې ثبتوله اوبیا وروسته دعددی مانا په زیاتولو سره یې کولای شول نېټه ومومی.
که قرآنی ځینې آیتونه دابجد له نظره مطالعه کړو داسې رقمونه موترسترګو کېږی چې د آیت له موضوع سره اړیکه لری . کله پوهېږو یوه پېښه سمه په هغه وخت کې شوې چې دابجد له لاری له

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ

قرآنه استنباط شوې پوهېږو چې دا دیوه رمز په شانې پېښې ته یوه اشاره ده. (والله اعلم). په کال ۱۹۶۹ میلادې کې دسپوږمۍ په کرې باندې دپل اېښېدوپه هکله قرآن کې داسې راغلی:
هغه ګړۍ نږدې شوه اومیاشت شق شوه (القمر ۱).

په عربی کې دانشقاق کلمه دسوری کېدو ، شق کېدو ،دیوشی دلوړېدو لامل ، دځمکې کېندل اوکولبه کولو په مانا ده.
بیا مو ځمکه شق کړه اوله هغه نه مو حبوبات راشنه کړل. (عبس ۲۷-۲۶).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وینو چې انشقاق دشق کولو یادځمکې د څېرلواوکولبه کولو په مانا هم کارول شوې ده. ددې موضوع په پام کې نیولو سره د "الشق القمر" موضوع کولای شی په کال ۱۹۶۹ کې دسپوږمۍ په کرې باندې دښکته کېدو اودسپوږمۍ په خاوره باندې څېړنوته اشاره وی. (والله اعلم).
په زړه پورې داده چې دابجد له نظره په دې موضوع کې هم ۱۹۶۹ آیت لاسته راځی.
پام باید وکړو چې دابجد په طریقه کې ډېر بې ارتباطه رقمونه هم لاسته راتلای شی. اودمناسبو رقمونو موندل ډېر لږ دی خو بیاهم له دغه آیت نه لاسته راغلی عدد ډېره عالی پایله په لاس راکوی.
په کال ۱۹۶۹ کې امریکایی خلاوهونکو دسپوږمۍ کره په بېلابېلو وسایلو کینلې وه اوخاوره یې دڅېړلو لپاره ځمکې ته روړاې وه.
داهم باید روښانه کړو چې دسپوږمۍ شق کول زموږ دپیغمبر حضرت محمد(ص) معجزه هم وه. خلکو له رسول الله (ص) وغوښتل څوچې یوه معجزه دوی ته وروښیی څو چې دوی ایمان راوړی ، محمد(ص) دګوتې په اشاره سپوږمۍ دوه ټوټې کړه اودهغه په مینځ کې دحرم دغره دوه څوکې لیدل کېدې (بخاری). له دې آیت نه منظور د رسول اکرم(ص) معجزه هم کیدلاشی . خوداچې قرآن داسې یو کتاب دی چې په ټولو زمانو پورې اړه لری نو ځکه په عین وخت کې دسپوږمۍ پرکرې څېړنو ته هم کې اشاره کیدلای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې عددونو ټولګه ۱۳۹۰ کېږي او ۱۳۹۰سپوږمېز هجري کال برابر ؤ له ۱۹۶۹ ميلادی کال سره.

په قرآن کې د نولس عدد معجزه

بله معجزه په قرآن کې د۱۹ عدد معجزه ده په لاندې آيت کې پردې عدد ټينګارشوی.

اوپرهغه نولس تنه ګمارل شوی دی (المدثر ۳۰).

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

- بسم الله الرحمن الرحيم له نولسو تورو جوړشوی.
- قرآن ۱۱۴ سورې يعنی (19×6) لری.
- لومړنۍ سوره چې نازله شوې ۹۶ سوره ده چې دقرآن له پايه دپيل لورته ترديې سورې پورې ۱۹ سورې کېږی.
- لومړی ځل دشپږنوی يمې سورې لومړنۍ پنځه آيتونه نازل شوی چې دعلق سوره ده . دغه آيتونه ۱۹ کلمې لری.

اقرا باسم ربک الذی خلق * خلق الانسان من علق * اقرا و ربک الاکرم *

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

الذی علم بالقلم * علم الانسان ما لم يعلم *

۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹

څه ډول مو چې وليدل دغه پنځه آيتونه ۱۹ کلمې لری .د (و ، د ، ب) توری کلمه نه شمېرل کېږی نوځکه نه دی شمېرل شوی.

دقران لومړنۍ سوره يعنې دعلق سوره ۱۹ آيتونه لری اوټول ۲۸۵ توری لری چې (19×15) کېږی.

- دقرآن وروستی سوره يعنې نصر ټول نولس کلمې لری.
- دنصرلومړنۍ آيت "اذاجاء نصر الله و الفتح" له نولسو تورو جوړشوی.
- بسم الله الرحمن الرحيم ۱۱۴ ځلې يعنی (19×6) په قرآن کې ياد شوی .دقرآن ۱۱۳ سورې په بسم الله الرحمن الرحيم پيل شوی اويواځې يوه سوره دتوبې په خپل پيل کې بسم الله الرحمن الرحيم نه لری. پرځای يې دنمل سوره کې دوه ځلې بسم الله الرحمن الرحيم شته. يو ځل دسورې په پيل کې بيا په ۳۵ آيت کې په زره پورې داده که چېرې دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې وشمېرو دنمل سوره نولسمه کېږی.
- که دنمل دسورې شمېره چې ۲۷ ده دهغه آيت له شمېرې سره چې په هغه کې بسم الله الرحمن الرحيم راغلی يعنې ۳۰ آيت سره جمع کړو ۵۷ (19×3) به لاس راځی.
- دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې دشمېرو مجموعه ۳۴۲ (19×18) .

(۳۴۲=۲۷+۲۶+۲۵+۲۴+۲۳+۲۲+۲۱+۲۰+۱۹+۱۸+۱۷+۱۶+۱۵+۱۴+۱۳+۱۲+۱۱+۱۰+۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د الله (ج) دنامه مجموعه په ټولو آيتونو کې چې شمېره يې پر۱۹ پوره ويشل کېږی لکه ۱۹ ، ۳۸ ، ۵۷ ، ۷۶ و غيره) ۱۳۳ کېږی يعنی (19×7).
- ديونس ،هود ، يوسف ، ابراهيم ، الحجر دسورې لومړی کلمه "الر" ده.

ددغو تورو دشمېرمجموعه (الف ، لام و را) په دې سورو کې داسې ده:
۲۴۸۹ (131×19) ، ۲۴۸۹(19×131) ، ۲۳۷۵(125×19) ،
۱۱۹۷(63×19) او ۹۱۲(۴۸×۱۹).

- دپيل دتوروشمېر يعنی الف ، لام ، ميم او را مجموعه ۱۴۸۲(78×19) ځلې ده. الف ۶۰۵ ځلې ، لام ۴۸۰ ځلې ، ميم ۲۶۰ ځلې او را ۱۳۷ ځې راغلی.
- د قاف ، حا ، يا ، عين او صاد توری يواځې دقرآن په يوه سوره کې راغلی . په دې سوره کې ق ۱۳۷ ځلې ، ح ۱۷۵ ځلې ، ی ۳۴۳ ځلې ، ع ۱۱۷ ځلې ا و ص ۲۶ ځلې راغلی. چې مجموعه يې ۷۹۸ (19×42) کېږی.
- د "واحد" ارزښت په مانا ديوه ۱۹ عدد دی. دغه کلمې له نوروبېلابېلو کلموسره په قرآن کې کارديدلې خو دالله له کلمې سره ۱۹ ځلې يادشوی.

و	ا	ح	د
۶	۱	۸	۴

- دهغو سورو اوآيتونو دشمېرې مجموعه چې د "واحد" کلمه نولس ځلې په کې واقع شوې ۳۶۱ (19×19) دی.
- د "وحده" " عربی کلمه يعنې يواځې د الله بنده کې وکړه په ۷۰آيت ، د ۷ سورې ۴۵ آيت د ۳۹ سورې ، ۱۲ آيت ۴۰ سورې ، ۸۴ آيت د ۴۰ سورې او ۴ آيت د ۶۰ سورې ياده شوې ده. ددغو عددونو مجموعه ۳۶۱ (19×19) کېږی.
- دآيتونو شمېر له لومړنيو مقطعاتو تورو (الم دبقرې دسورې په پيل کې) تر وروستيو (ن د القلم په سوره کې) ۵۲۶۳ (19×277) دی. ددې دواړوسورو په مينځ کې ۳۸ (19×2) سورې چې د مقطعاتو توری نه لری شته. درحمن کلمه ۵۷ ځلې (۱۹×۳) په قرآن کې شته.
- ديرش بېلابېل عددونه په قرآن کې يادشوی چې ټولګه يې (19×8534) کېږی.

۱۰۰۰۰۰+۵۰۰۰۰+۵۰۰۰+۳۰۰۰+۲۰۰۰+۱۰۰۰+۳۰۰+۲۰۰+۱۰۰+۹۹+۸۰+۷۰+۶۰+۵۰+۴۰+۳۰+۲۰+۱۹+۱۸+۱۷+۱۶+۱۵+۱۴+۱۳+۱۲+۱۱+۱۰+۹+۸+۷+۶+۵+۴+۳+۲+۱=۱۶۲۱۴۶ (۸۵۳۴× ۱۹)

- برسېره پردې ديرش عددونو په قرآن کې اته کسری عددونه هم يادشوی (۱/۲ ، ۱/۱۰ ، ۱/۸ ، ۱/۶ ، ۱/۵ ، ۱/۴ ، ۱/۳ ، ۲/۳) يعنی ټول عددونه ۳۸ (۲x۱۹) کېږی.
- لومړنی سوره چې ۱۹ آيتونه لری دانفطار سوره ده چې دالله په کلمې پای ته رسېږی . اودا دپای له لوری نولسمه دالله کلمه ده. د "ق" سوره ۵۷ دق توری لری يعنی(۱۹×۳) دی. دغه راز دشوری سوره هم چې دق په مقطعه پيلېږی ۵۷ دق توری لری چې بياهم (۱۹× ۳) کېږی.
- د ق سوره چې پنځوسمه سوره ده او ۴۵ آيتونه لری ، نو مجموعه يې ۹۵ (۱۹×۵) کېږی.
- د شوری سوره چې دوځلويښتمه سوره ده ا و ۵۳ آيتونه لری چې ټولګه يې بياهم ۹۵ يعنی (۵×۱۹) کېږی.
- د مجيد کلمه چې د "ق" سورې په لومړنی آيت کې راغلی دابجد له نظره ۵۷ کېږی اوپه دې سوره کې دق توری ۷۵ ځلې راغلی چې ۵۷ هم معادل دی له (۱۹×۳) کېږی.
- په قرآن شريف کې دق توری مجموعه ۷۹۸ کېږی چې مساوی دی له (۱۹× ۴۲) کېږی او دق سوره ۴۲ سوره ده چې دمقطعاتو توری په کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- "ن" دقلم سورې په سره کې راغلی چې ټول ۱۳۳ (۱۹× ۷) عدده "ن" په دې سوره کې شته .
- د (ی) او (س) توری دیس سورې په سرکې راغلی . "س" په دې سوره کې ۴۸ ځلې او د ی توری ۲۳۷ ځلې راغلی چې ددواړو مجموعه مساوی ده له ۲۸۵سره یعنی(۱۹× ۱۵) .
- د "الم" دمقطعاتو توری دشپږو سورو په سرکې راغلی . په البقره ، ال عمران ، العنکبوت ، الروم ، لقمان او السجده کې. د الف دتوری شمیر دلام اومیم هریو په دې سوره کې د۱۹ ضریب دی . ددغو تورو ټولګه په دغو سورو کې ، ۱۹۸۷۴ (۱۹×۱۰۴۶) کېږی.
۹۸۹۹ (۱۹×521)، ۵۶۶۲ (۱۹× 298) ، ۱۶۷۲ (۱۹×88)، ۱۲۵۴ (۱۹× 66) و ۸۱۷ (۱۹×43)
- کله چې دهغو سورو دآیتونو شمېر چې ضریب یی۱۹ کېږی له بسم الله سره جمع کړو لاندې عدد ترلاسه کېږی. ۱۹× ۱ نولسمه سوره یا دمریم سوره ۹۹ آیتونه
۱۹× ۲سوره ۳۸ یا ص ۸۹ آیتونه

۱۹× ۳ ، ۵۷ سوره یا حدید ۳۰ آیتونه
۱۹× ۴سوره ۱۱۴ یا ناس ۷ آیتونه

چې ددې سورتونو دآیتونو شمېر ۲۶۶ (۱۹× 14) کېږی.

- دفرمان یوسه کلمه نولس ځلې .
- د عبد ، عابد او اعبدو کلمې مجموعا ۱۹۲ (۱۹× 8) ځلې یادې شوی.
- د الله نوم الواحد دابجد له نظره ۱۹ دی.
- الجامع نوم دابجد له نظره ۱۱۴ (۱۹×۶) دی.

۱۹یوخارق العاده عدد:

نولس د۹ او۱۰ په توان دیو مجموعه ده . د۹ او۱۰ په توان د ۲ مېنځ کې توپیر هم ۱۹ کېږی .

۱۹	۹+۱۰	۱۰[۱]
۱۹	۸۱-۱۰۰	۱۰[۲]

- لمر ، سپوږمۍ اوځمکه وروسته له هرو ۱۹ کلونو دیوې مستقیمې کرښې په سر واقع کېږی.
- دهالی لکۍ لرونکی ستوری وروسته له ۷۶ کلونو یعنې (۱۹×۴) له شمسی یالمریز نظام څخه تېرېږی.
- دانسان بدن ۲۰۹ (۱۱×۱۹) هډوکی لری.
- دانسان لاس ۱۹ هډوکی لری (پرته دلاس له بنده)

د پاسکال په مثلث کې د۱۹ ځای:

- دپاسکال په مثلث کې دلومړنیو عددونو مجموعه ۳۸ یا (۲×۱۹) کېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

١

١ ١

١ ٢ ١

١ ٣ ٣ ١

١ ۴ ۶ ۴ ١

١ ۵ ١٠ ١٠ ۵ ١

١ ۶ ١۵ ٢٠ ١۵ ۶ ١

١ ٧ ٢١ ٣۵ ٣۵ ٢١ ٧ ١

- د پاسکال د مثلث د١٩ لومړنیو عددونو ټولګه ۵٧(٣×١٩) کېږي.
- د پاسکال مثلث په ریاضی کې د احتمالاتو د محاسبې لپاره پکاریږی.
- نو د لومړنیو عددنو مجموعه او د پاسکال د مثلث د١٩ لومړنیوعددونومجموعه دواړه په ١٩ دتقسیم وړدی.

<u>دقرآنی ځینې آیتونو اوپاسکال مثلث په مبنځ کې یوشمیرابریکې:</u>

- دعلق سوره چې لومړنۍ نازل شوې سوره ده له وروسته نه مخکې لورته نولسمه سوره ده . دغه سوره نولس آیتونه لری چې ټول له ٢٨۵ توری ده یعنې (١٩ ضرب د١۵) ددې آیت پنځه لومړنی آیتونه ٧۶ توری لری یعنی ۴ ضرب د١٩ . د القلم د سورې لومړنی آیتونه چې دویمه نازل شوې سوره ده له ٣٨ کلمو نه جوړه شوې (١٩×2).
- دریمه وحیه چې دمزمل سوره وه ۵٧ کلمې (١٩×3) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن د تقلید ناشونتیا

د قرآن اعجاز مو د ساینس اوحساب اوتاریخ له اړخه تردې دمه وښووه . برسبره پردې د قرآن یوه ځانګړنه داده چې له ادب اوبلاغت نه ډکه بنه لري.چې تقلید ترې نه شي کیدلای. باید ووایو چې قرآن د انسانانود هر عمر اوهرجنس ډلو ته خطاب کوي . قرآن په یوه روښانه او جامع ژبه خپلوویونکو ته په هرکچه زده کړې اوپوهه چې لري لیکل شوی.

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

اوموږ قرآن آسانه کړ لپاره دیادولو(القمر ٢٢).

وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

سره له دې چې قرآن یوه آسانه اوجامع بڼه لري خو کله هم د قرآن د بیان تقلید څوک کولای نه شي.

که تاسو په هغه څه کې چې موږ دخپلو بنده ګانو لپاره لېږلی شک کوی نو یوه سوره دهغه په څیر جوړه کړی اوخپل شاهدان پرته له الله نه خپلې مرستې ته وغواړی که ریښتیا وایی. که ومو نشو کړای اوهېڅ کله هم نشی کولای نو وډار شی له هغه اورنه چې دسونګ توکی یی انسانان اوډبرې دی او دکافرانو لپاره یی وعده شوې. (البقره 23-24).

د قرآن یو اعجاز چې په پورتنیو آیتونو کې ورته اشاره شوې دادی چې هېڅ څوک هم نه شی کولای له هغه سره مشابه سورې اوآیتونه جوړکړی ، څومره چې د یوه کلام د تقلید امکان ناشونی وی په همغه کچه یی اعجاز ستر دی . بیاکله چې میلیاردونه انسانان دسلګونو کلونو په ترڅ کې نه شی کولای د قرآن سره مشابه څه ولیکی د دغه مبارک کتاب پر اعجاز باندې ټینګ دلیل دی. اربوتنات په خپل کتاب چې دانجیل اوقران د جوړښت ترنامه لاندی لیکل شوی داسې وایی:

" د ادبیاتو له اړخه قرآن دیوې خالصې عربی ښلکه ده چې په نیمه شعری اونیمه نثری ډول لیکل شوی. ان دژبې استادان کله کله دخپلې ژبې دادبیاتو قاعده اودستوردقرآنی آیتونو پربنسټ تنظیموی. سره له دې چې ډېرو خلکو زیار ایستلی خو هېڅوک هم پردې نه دی بریالی شوی چې په داسې ښکلې بڼه څه ولیکی. ".

هغه کلمې چې په قرآن کې کارول شوی هم دمانا اوهم له اروایی اړخه دځانګړی فصاحت ، اغېزې اودلیکلودبڼې څخه برخمنې دی . په داسې حال کې چې هغه کسان چې نه غواړی په قرآن ایمان راوړی دځان لپاره ډېرې بانې لټوی هغوی دقرآن له ټولو ښکلاوو نه انکارکوی.

په قرآن کې د قافیو عالی ماهیت

دقرآن تقلید څکه هم ناشونی دی ، سره له دې چې عربی دی خو د مروجوعربی بیانونو ډول یی په کارنه دی وړی.

قافیې داډول په قرآن کې کارول شوی چې د قافیه لرونکی نثر په نامه یادې شوی اودهغوی دکارونې ډول دژبو پېژندونکو له لوری یو معجزه ګڼل شوې.

پروفیسر عادل عباس یو وتلی انګریز ساینس پوه د قرآن پرقافیو اوتورو ډېرې څېړنې ترسره کړی . هغه ډېر حیرانوونکی حقیقتونه دقرآن د قافیو په هکله په خپل کتاب کې چې دساینس معجزې نومېږی یادې کړی.

څه ډول چې څرګنده ده د قرآن ٢٩ سورې په مقطعاتو پیل شوی چې ټول څوارلس توری دی : ا ، ص ، ط ، ح ، ی ، س ، ق ، ل ، م ، ک ، ع ، ن ، ر ، ه.

له دې ډلې نه که د "ن" توری مطالعه کړو دقلم په سوره کې 88.8% آیتونه د الشعرا په سوره کې 84.6% آیتونه د النمل په سوره کې 90،32% آیتونه او القصص په سوره کې 92،5% آیتونه په نون باندې قافیه شوی.

ټول ټال په قرآن کې 50،58% آیتونه دنون په توری قافیه شوی په بل عبارت دقرآن له نیمایی نه ډېر آیتونه دی چې قافیه یی په نون سره تړل شوې. ددنیا په هېڅ یوه ژبه کې او هېڅ کتاب کې دا شونې نه ده . چې له نیمایی کتاب نه ډېر په نوم سره مقفی شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دقرآن قافیی په ټولیز ډول مطالعه کړو موږ وینو چې اتیا په سلوکې دهغوی یواځې په درې غږونو یعنی الف ، میم ،او نون چې له ا ، م ، ن ، ی ، نه جوړشوی . که نون وویستل شی نو ۳۰ په سلوکې آیتونه په م ، ا او ی باندی مقفی شوی.

لاندې جدول پورتنیو څلورګونو یادشوو توروباندی دقافیې تړل راښیی :

دیوه اوږده قافیه لرونکی نثر جوړول چې له دوونه تر درې زروپورې کرښې له لږشمېر غږونو سره قافیه شوی وی دعالی کیفیت نښانه ده اوکافی ده چې د ادبې ډیر اوچتو بېلګواتل وپېژندل شی.
دقرآن اوږدوخبروته په پام سره دغه قافیه تړل ډیر خارق العاده کار دی.
قرآن په حقیقت کې د بېلابېلومعلوماتو اوماناو یوسمندر دی . دغومعلوماتو کې دینیات ، اخلاقیات ، عبرت ، د الله (ج) د پیغمبرانو پیغامونه ، ساینس ، تاریخ اونورشامل دی . خو دا سره له دی چې ډیر روان بیان لری په قافیه لرونکی اوښکلی ډول راوړل شوی. هېڅ ډول انسانی هڅه نه شی کولای چې ټول دغه ډول معلومات په څو قافیو کې سره راټول کړی ، نو دحیرانتیا ځای نه دی چې دعربی ژبو پېژندونکودقرآن تقلید ناشونی بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله (نتیجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د الله (ج) کلام دی

ټول هغه څه چې مو په دې کتاب کې ولوستل یو څه روښانوی چې دغه خارق العاده کتاب چې د محمد(ص) مهر له ځانه سره لری د الهام اوپوهې سرچینه ده. دغه کتاب چې ډیرې موضوع ګانې په ځان کې رانغاړی دالله (ج) کتاب دی . هره پراختیا چې په ساینس ، ټکنالوژی ، تاریخ اولرغون پېژندنه کې مبنځ ته راځی ددغه کتاب حقانیت نورهم روښانوی. د قرآن له نازلیدو وروسته په ساینس کې داسې پرمختګونه رامېنځته شوی چې قرآن یی وړاندوینه کړې وه چې هیڅ کتاب په نړۍ کې داسې نشته چې دتیروپېښو بیان اودراتلونکی وړاندوینه یی په سمه توګه کړی وی. د قران ویناوی او وړاندوینې داوومې زېږدیزې پېړۍ دعربو دپوهې دکچې اوتکنالوژۍ نه ډیرې اوچتې وې دې موضوع ته په پام سره راځی له ځانه وپوښتو چې:

- آیا په اوومه میلادې پېړۍ کې څوک پوهیدل چې دځمکې فضا له اووپوړونو نه جوړه شوې ؟
- آیا په همدې پېړۍ کې دمور په رحم کې دماشوم دودې په پړاوونو څوک پوهېدل ؟
- آیا په دې پېړۍ کې څوک پوهیدل چې نړۍ تل دودې په حال کې ده ؟
- آیا په یاده شوې زمانه کې څوک پوهېدل چې دهرچا دګوتونښې یواځې په همغه شخص پورې اړه لری ؟
- آیا په دې پېړۍ کې کله چې دهروغلیف لیک دلوستلو وړنه وو څوک پوهېدل چې همان دفرعون له نږدې کسانو څخه ؤ.
- آیا په اوومه میلادی پېړۍ کې څوک پوهېدل چې دفرعون لقب یواځې څوارلس کاله وړاندې له میلاده کاریده اومخکې له هغه نه ؤ ؟
- آیاپه دې وخت کې دوربځو اود ارم دستنوپه هکله چا معلومات درلود ؟

ددې ټولو سوالونو ځواب یودی: هغه داچې قرآن دالله جل جلاله برحقه کلام دی هغه الله (ج) چې هرڅه یی پیداکړی اوهرڅه دده په پوهې پورې اړه لری ، په قرآن کې هریو معلومات دقرآن داعجاز یوه نښه ده.
نو پرټولوانسانو لازمه ده چې هرڅه ژر دغه کتاب دخپل ژوند لاربښود وګرځوی.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَـٰفًا كَثِيرًا

آیا په قران کې فکر نه کوی . که دالله نه دغیر له لوری وای په هغه کې به یی ډیر اختلاف موندلای وای (النساء ۸۲).

وَمَا كَانَ هَـٰذَا ٱلْقُرْءَانُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَـٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَـٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَـٰلَمِينَ

اوداقرآن داسې نه دی چې غیر له الله نه بل چا جوړکړی وی. اونورکتابونه مو چې په لاس کې درلودل هغه تصدیقوی اوپه تفصیل یی بیانوی. له شک پرته دا(قرآن) دعالمیانو درب له لوری دی (یونس ۳۷).

وَهَـٰذَا كِتَـٰبٌ أَنزَلْنَـٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

اودامبارک کتاب دی. له هغه نه متابعت وکړی اوپرهېزکونکی شی څوچې پرتاسو رحم وشی(الانعام ۱۵۵).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن چاپ شوي کتابونه:

د هیلو غوټۍ شعري ټولګه

پراروایي ستونزو بری

اوسنی عصر

د قرآن اعجاز ژباړه (همدا کتاب)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library